

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra botaniky a fyziologie rostlin

**Rozvoj venkovského cestovního ruchu v turistické oblasti
Polabí**

Diplomová práce

**Autor práce: Bc. Jana Kratochvílová
Obor studia: Rozvoj venkovského prostoru**

Vedoucí práce: doc. Ing. Václav Hejnák, Ph.D.

© 2017 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Rozvoj venkovského cestovního ruchu v turistické oblasti Polabí" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 12.04.2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Václavovi Hejnákovi, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce a čas strávený při konzultacích.

Rozvoj venkovského cestovního ruchu v turistické oblasti Polabí

Souhrn

Tato diplomová práce se zabývá rozvojem venkovského cestovního ruchu v turistické oblasti Polabí. Venkovský turismus je v této práci chápán jako nástroj, který pozitivně ovlivňuje udržitelný rozvoj venkovských oblastí a napomáhá řešit některé problémy v těchto oblastech. Hlavním cílem diplomové práce je identifikovat potenciál turistické oblasti Polabí a jejích předpokladů pro rozvoj venkovského cestovního ruchu a zároveň provést analýzu současného rozvoje venkovského turismu v dané oblasti. V souladu s cíli práce byly stanoveny hypotézy. Diplomová práce je rozdělena na dvě části, a to teoretickou a výsledkovou. V teoretické části jsou vysvětlena důležitá teoretická východiska. Ve výsledkové části je vymezena a charakterizována zkoumaná turistická oblast. Dále bylo provedeno dotazníkové šetření, jehož respondenti byli potenciální zájemci o venkovský turismus v Polabí. Výsledky dotazníkového šetření jsou v práci statisticky vyhodnoceny. Na základě výsledků dotazníkového šetření a vlastního průzkumu trhu byla vypracovaná SWOT analýza, která hodnotí turistickou oblast Polabí z pohledu venkovského turismu.

Na základě výše uvedených postupů byly zjištěny následující výsledky: Oblast Polabí má vysoký potenciál pro rozvoj venkovského turismu, který vychází z jeho přírodních a kulturně historických předpokladů. Tento potenciál není dostatečně využíván. Oblast má také příznivé lokalizační předpoklady, avšak návštěvnost polabského venkova není vysoká a má sezónní charakter. Polabí má ve Středočeském kraji dvě silně konkurující oblasti, a to Střední Čechy - západ a Střední Čechy - východ. Účastníci venkovského turismu jsou v Polabí převážně spokojeni s nabídkou služeb a upřednostňují cykloturistiku a pěší turistiku. V Polabí není výrazně rozšířen agroturismus ani ekoagroturismus. Venkovský cestovní ruch v Polabí není dostatečně propagován a existují značné rezervy v činnosti destinačního managementu.

Na základě výsledků práce byly stanoveny návrhy opatření vedoucích ke zlepšení rozvoje venkovského cestovního ruchu v Polabí: Destinační management by měl být zaměřen na konkurenceschopnost a udržitelnost. Destinační management by měl při propagaci efektivně využívat informační a komunikační technologie. Nejvhodnější potenciální skupinou účastníků venkovského turismu v Polabí jsou obyvatelé Prahy, a proto by měla být propagace zaměřena především na tuto

skupinu potenciálních zájemců. Podpora zaměřená na nejoblíbenější aktivity v oblasti, tedy cykloturistiku a pěší turistiku. Zaměřit se na nabídku krátkodobých pobytů. V mimosezóně rozšířit nabídku tradičních a folklórních slavností. Zvýšit informovanost obyvatel o možnostech finanční podpory.

V závěrečné části práce je uvedeno celkové shrnutí zjištěných výsledků, zhodnocení současného stavu a vypracování návrhů opatření vedoucích ke zlepšení. V závěru práce došlo k potvrzení všech hypotéz: oblíbenost venkovského turismu v České republice neustále stoupá, oblast Polabí má vysoký potenciál pro rozvoj venkovského turismu, potenciál oblasti není dostatečně využíván, návštěvnost oblasti z pohledu venkovského cestovního ruchu není vysoká a návštěvnost oblasti v rámci venkovského turismu je velmi ovlivněna sezónností.

Klíčová slova: Polabí, rozvoj venkova, venkovský cestovní ruch, turistika

Development of rural tourism in the tourist area Polabí

Summary

This diploma thesis deals with development of rural tourism in the tourist area Polabí. Rural tourism is in this diploma thesis understood as an instrument which positively influences the sustainable development of rural areas and helps to solve some problems in these areas. The main target of the diploma thesis is to identify the potential of the tourist area Polabí and its conditions for development of rural tourism. At the same time the analysis of recent development of rural tourism in the particular area is a part of the target. The hypotheses were formed. The diploma thesis is divided in two parts, a theoretical and resulting. The theoretical part explains important theoretical sources. The resulting part explains the investigated tourist area Polabí. Then a survey was performed, its respondents were potential applicants for rural tourism in Polabí. It is statistically evaluated in the resulting part of the thesis. Based on the results of the questionnaire survey and the own market research the SWOT analysis was created. The SWOT analysis evaluates the tourist area Polabí from the point of view of rural tourism.

Based on above mentioned procedures following results have been found out: The area Polabí has high potential for rural development, which originates in natural and culture - historical conditions of the area. The area has also suitable location premises. This potential of the area is not used enough, however the rate of visit in Polabí rural area is not high and has seasonal character. Polabí has two strong competitors in Central Bohemia region. They are Central Bohemia - west and Central Bohemia - east. The participants of rural tourism in Polabí are mostly satisfied with offer of services and they prefer cycling and walking tourism. Agrotourism and ecoagrotourism are not spread substantially in Polabí. Rural tourism in Polabí is not promoted sufficiently and they are rather big reserves in destination management activity.

Based on the results of diploma were determined proposed measurements leading to improve development of rural tourism in the tourist area Polabí. Destination management should be focused on competitiveness and sustainability. Destination management should efficiently use information and communication technologies by promoting. The most suitable potential group of rural tourism participants in Polabí are Prague residents and therefore should be the promotion focused on this group of potential candidates. Support focused on the most favourite activities in the area - cycling and walking tourism. Concentrate on offer of short stays. In low season to extend offer of traditional and

folk festivals. Increase the range of information among population, related to possibilities of financial support.

In the final part of the thesis the total summary of received results has been done. There is also evaluation of the current state and creating proposals of measurements leading to improvement. In the conclusion of the thesis all the previously stated hypotheses have been proved: the popularity of the rural tourism in the Czech Republic is permanently growing, the Polabí region has a high potential to development of rural tourism, the potential isn't used enough, the rate of visit of the area from the rural tourism point of view isn't high and the rate of visit of this area in the field of rural tourism is influenced by the seasonal factors very much.

Keywords: Polabí, rural development, rural tourism, tourism

Obsah

Obsah	8
1 Úvod	1
2 Cíle práce a vědecké hypotézy	2
3 Literární řešerše.....	3
3.1 Cestovní ruch a jeho šetrné formy	3
3.2 Venkovský cestovní ruch	4
3.2.1 Historie rozvoje venkovského cestovního ruchu v Evropě	5
3.2.2 Formy venkovského cestovního ruchu	6
3.2.3 Hlavní význam venkovského cestovního ruchu	8
3.2.4 Předpoklady pro rozvoj venkovského cestovního ruchu	9
3.2.5 Potenciál cestovního ruchu	11
3.2.6 Negativní dopady venkovského cestovního ruchu	13
3.2.7 Udržitelný rozvoj venkovského cestovního ruchu.....	15
3.3 Destinační management.....	16
3.3.1 Společnosti destinačního managementu	18
3.4 Turistické regiony a oblasti v České republice.....	18
3.5 Vymezení venkovského prostoru	19
3.6 Venkovský cestovní ruch v České republice	21
3.6.1 Český venkov.....	21
3.6.2 Historická východiska českého venkova	22
3.6.3 Specifika rozvoje venkovského cestovního ruchu na území ČR.....	22
3.6.4 Orgány a organizace v oblasti venkovského cestovního ruchu v ČR.....	23
3.6.5 Nabízené produkty v rámci venkovského cestovního ruchu	24
3.6.6 Komparace s vybranými okolními státy	25
3.6.7 Možnosti využití finanční podpory	27
4 Materiál a metody	30
4.1 Použité literární zdroje	30
4.2 Použité výzkumné metody	30
5 Výsledky.....	33
5.1 Turistická oblast Polabí.....	33
5.1.1 Geografické vymezení turistické oblasti Polabí	33
5.1.2 Charakteristika polabského venkova	34
5.1.3 Charakteristika Polabí z pohledu cestovního ruchu.....	35
5.1.4 Potenciál venkovského cestovního ruchu v Polabí.....	36

5.1.5	Předpoklady pro rozvoj venkovského cestovního ruchu v Polabí.....	37
5.1.6	Destinační management v Polabí.....	40
5.2	Výsledky dotazníkového šetření a SWOT analýzy	42
5.2.1	Výsledky dotazníkového šetření.....	42
5.2.1.1	Charakteristika respondentů.....	42
5.2.1.2	Venkovský cestovní ruch v Polabí.....	44
5.2.2	SWOT analýza.....	53
6	Diskuze.....	56
7	Závěr.....	63
8	Seznam literatury.....	65
8.1	Tištěné zdroje	65
8.2	Internetové zdroje	70
9	Seznam použitých zkratk	73
10	Seznam obrázků	74
11	Seznam tabulek	74
12	Seznam příloh.....	75

1 Úvod

Během posledních několika desetiletí došlo k významnému rozvoji cestovního ruchu, který v současné době zaujímá významnou roli v ekonomikách většiny vyspělých zemí. Tento někdy nekontrolovatelný nárůst cestovního ruchu je doprovázen i řadou nežádoucích vlivů a může mít i mnoho negativních dopadů, jako například negativní vliv na životní prostředí, oslabení místních ekonomik díky vlivu nadnárodních subjektů a narušení místního životního stylu a tradic. Tyto negativní efekty spolu s dalšími problémy vedly k zavedení koncepce udržitelného rozvoje cestovního ruchu, protože jedině profesionální a zodpovědný přístup k rozvoji cestovního ruchu může zajistit, aby cestovní ruch přispíval ke zvelebování naší planety a nikoli k její devastaci.

V souladu s konceptem udržitelného rozvoje cestovního ruchu je podporován venkovský cestovní ruch, jehož jednotlivé formy jsou často označovány jako šetrné formy cestovního ruchu. Tyto šetrné formy cestovního ruchu představují takový rozvoj cestovního ruchu, při kterém nedochází k narušení životního prostředí a zároveň přispívá k trvale udržitelnému rozvoji územních celků. V posledních letech význam venkovského cestovního ruchu neustále stoupá a je podporován jak světovou organizací cestovního ruchu UNWTO, tak i národními organizacemi cestovního ruchu.

Na venkovský cestovní ruch je nutno nahlížet jako na nástroj, který pozitivně ovlivňuje udržitelný rozvoj venkovských oblastí a napomáhá řešit některé problémy v těchto oblastech, jako například nezaměstnanost, migraci venkovského obyvatelstva, složení sociální struktury obyvatelstva a vyrovnání regionálních a sociálních nerovností. Venkovský cestovní ruch dále přispívá k posílení místních ekonomik, vede k podpoře venkovských oblastí i celých regionů, napomáhá k vhodnému využívání přírodního, kulturního a historického potenciálu daných lokalit při zachování původního rázu krajiny a v neposlední řadě přispívá k zachování tradic a regionálních řemesel.

Diplomová práce se zabývá rozvojem venkovského cestovního ruchu v turistické oblasti Polabí. Oblast Polabí byla vybrána na základě osobního vztahu autorky k dané oblasti a s tím související znalostí vybraného území.

2 Cíle práce a vědecké hypotézy

Hlavním cílem diplomové práce je identifikace potenciálu vybrané oblasti a jejích předpokladů pro rozvoj venkovského cestovního ruchu a zároveň provedení analýzy současného rozvoje venkovského turismu v dané oblasti. Zkoumanou oblastí je turistická oblast Polabí. Venkovský cestovní ruch je v této práci chápán jako nástroj, který napomáhá k udržitelnému rozvoji venkovského prostoru.

Cílem první části diplomové práce, tj. literární rešerše, je vysvětlení důležitých teoretických východisek, která se týkají problematiky venkovského turismu. Záměrem druhé části této práce, tj. výsledkové části, je vymezení turistické oblasti Polabí a její charakteristika se zaměřením na venkovský cestovní ruch. Druhým cílem výsledkové části diplomové práce je provedení dotazníkového šetření a jeho následné statistické vyhodnocení. K dalšímu specifickému úkolu výsledkové části práce patří sestavení SWOT analýzy, která vychází z vlastního průzkumu trhu a z výsledků dotazníkového šetření. Cílem závěrečné části diplomové práce je uvedení celkového shrnutí zjištěných výsledků, zhodnocení současného stavu a stanovení podmínek dalšího rozvoje včetně vypracování návrhů opatření vedoucích ke zlepšení.

Při zpracování diplomové práce byly v souladu se stanovenými cíli stanoveny následující vědecké hypotézy:

1. Oblíbenost venkovského turismu v České republice neustále stoupá.
2. Oblast Polabí má vysoký potenciál pro rozvoj venkovského cestovního ruchu.
3. Potenciál oblasti není dostatečně využíván.
4. Návštěvnost oblasti z pohledu venkovského cestovního ruchu není vysoká.
5. Návštěvnost Polabí v rámci venkovského turismu je velmi ovlivněna sezónností.

Na základě průzkumu trhu, výsledků dotazníkového šetření a sestavené SWOT analýzy jsou v závěru diplomové práce výše uvedené hypotézy buď potvrzeny, nebo vyvráceny.

3 Literární rešerše

3.1 Cestovní ruch a jeho šetrné formy

Cestovní ruch je jedním z nejvýznamnějších segmentů současné světové ekonomiky a zároveň je dynamicky se rozvíjejícím odvětvím. Počátky jeho vědeckého bádání zaměřeného v první řadě na jeho definici lze sledovat již na přelomu 19. a 20. století. Od tohoto období uplynula již řada let, během kterých bylo zaznamenáno mnoho snah o jeho definici. Např. Borman (1931) chápal cestovní ruch jako cesty, jež se podnikají za účelem zotavení, zábavy, obchodu, práce nebo z jiných důvodů, při nichž dochází k dočasné změně místa bydliště, zatímco Ogilvie (1933) a Norval (1936) popisovali cestovní ruch jako ekonomický jev spojený se spotřebou hmotných a nehmotných statků financovaných z prostředků získaných v místě bydliště.

Za významný mezník v ustálení terminologie a definici pojmu cestovní ruch i dalších termínů týkajících se tohoto oboru lze považovat až Mezinárodní konferenci o statistice cestovního ruchu, která se konala v roce 1991 v kanadské Ottawě. Světová organizace cestovního ruchu UNWTO na této konferenci stanovila pro účely statistik následující definici: „**cestovní ruch** znamená činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo své trvalé bydliště, a to na dobu kratší než je stanovena (u mezinárodního cestovního ruchu jeden rok, u domácího cestovního ruchu 6 měsíců) za účelem trávení volného času nebo služební cesty“ (UNWTO, 2016 [online]).

Zelenka et Pásková (2012) uvádí, že pro cestovní ruch se používá také výraz **turismus**.

Pro účely této práce jsou významné **šetrné formy cestovního ruchu**, které představují takový typ cestovního ruchu, který se odehrává především v přírodě nebo v mírně osídlených oblastech a při němž nedochází k narušení životního prostředí a původního rázu krajiny. V zahraniční literatuře jsou tyto šetrné formy cestovního ruchu často označovány i pojmy jako „**zelený cestovní ruch**“ nebo „**alternativní cestovní ruch**“ (MMR ČR, 2007).

S pojmem alternativní cestovní ruch se setkáváme již v osmdesátých letech minulého století, kdy Cohen (1989) publikoval, že se jedná o cestovní ruch, který je protikladem k masovému turismu. Kotníková (2013) dodává, že šetrné formy turismu se odlišují od masového turismu

tím, že jejich základním motivem je poznání, při kterém se dbá se na dodržování udržitelnosti a autenticity.

V odborné literatuře existují různá vymezení alternativního turismu, ale většina se podobá definici od Zelenky et Páskové (2012), kteří ho popisují jako obecné označení pro cestovní ruch alternativní k masovému cestovnímu ruchu s jeho negativními vlivy na sociální a kulturní prostředí a na životní prostředí obecně. Jedná se zpravidla o cestovní ruch v malých skupinách, který respektuje potřeby a zvyklosti místní komunity a její životní prostředí. Probíhá zpravidla na venkově, a proto řada autorů často hovoří o venkovském cestovním ruchu.

3.2 Venkovský cestovní ruch

Řada autorů např. Tchetchik et al. (2006), Pásková (2009) nebo Stříbrná (2005) se shodují na tom, že neexistuje přesná definice venkovského cestovního ruchu, kterou by mohli akceptovat, a to z důvodu, že je komplikované identifikovat, co je a není „venkovské“. Kritéria pro definování venkovských oblastí se územně liší, protože ne každá země je člení podle stejných hledisek. Některé státy rozdělují venkovské oblasti dle hustoty zalidnění, počtu sídel, historických východisek apod. Problematice vymezení venkovských oblastí je blíže věnována kapitola 3.5 Vymezení venkovského prostoru.

Jednu z nejstručnějších definic venkovského cestovního ruchu publikovala Komise evropských společenství, která ho charakterizuje jako každou turistickou aktivitu, která se koná ve venkovské oblasti (Tchetchik et al., 2006). Tato definice nezahrnuje komplexnost a složitost všech aktivit spojených s touto formou turismu, a proto je uvedena ještě následující podrobnější charakteristika.

Venkovský cestovní ruch, pro který se používá i termín **rurální turismus**, představuje souborné označení pro druh cestovního ruchu s vícedenním pobytem a s rekreačními aktivitami na venkově. Jedná se o aktivity jako např. procházka a pěší turistika, projížďky na kole nebo na koni, pozorování a péče o domácí zvířata nebo konzumace podomácku vyrobených potravin. Pro venkovský cestovní ruch je také typické, že turisté jsou ubytováni v soukromí nebo v menších hromadných ubytovacích zařízeních. Přitažlivost rurálního

cestovního ruchu je založena na některých aspektech skutečného venkovského způsobu života jako rozsáhlá, tichá a klidná krajina, čistý vzduch, pracovní aktivity, zvyky a folklór. Jeho rozvoj souvisí s rozvojem venkova, budováním pěších tras a cyklotras, farem s alternativním zemědělstvím, budováním místních muzeí a skanzenů, revitalizací tradičních řemesel a budováním a obnovou menších ubytovacích a stravovacích zařízení (Pásková, 2009).

3.2.1 Historie rozvoje venkovského cestovního ruchu v Evropě

Počátky rozvoje venkovského cestovního na evropském venkově lze sledovat již před průmyslovou revolucí. Avšak Ohler (2004) udává, že v této době byly možnosti cestování ještě velmi omezené, protože cestování bylo dosud velmi nebezpečné a nepohodlné a mohly si ho dovolit pouze movitější vrstvy. Cestovat na delší vzdálenost bylo možné pouze prostřednictvím povozu nebo jízdou na koni, popřípadě na oslu. Podle Page et Connella (2014) se pravý venkovský cestovní ruch na evropském venkově rozvíjí již od poloviny 18. století a mezi první oblasti, kde došlo k rozvoji venkovské turismu, řadí Alpy a oblast Lake District. Je nutné dodat, že podle Stříbrné (2005) se tento turismus svým charakterem ještě zcela lišil od dnešní podoby venkovského turismu. K většímu rozmachu venkovského cestovního ruchu došlo až počátkem 19. století, a to z důvodu rozvoje železnice a parních lodí. Pokrokem dopravy se venkovský cestovní ruch stal dostupnější i pro střední třídu. Hall et Page (2014) prezentují 3 hlavní faktory, které měly v 19. století vliv na rozvoj venkovského cestovního ruchu, a to technologický pokrok, rostoucí příjmy a prodloužení volného času. Tento rozvoj venkovského turismu potvrzuje i skutečnost, že přibližně od poloviny 19. století pořádal Thomas Cook první organizované zájezdy do venkovského prostředí Skotské vrchoviny a do Švýcarska (Shaw et Williams, 2002).

Podle Page et Connella (2014) se přibližně do 20. století, kdy došlo k významnému nárůstu poptávky a rozšiřování nabídky aktivit ve venkovském prostoru, nejednalo o široce rozšířené odvětví. Tchetchik et al. (2006) s názorem Page et Connella (2014) souhlasí a uvádí, že zájem o venkovský cestovní ruch se znovu značně zvýšil v průběhu 20. století, kdy došlo k rozvoji automobilové dopravy. Poptávku po venkovském cestovním ruchu v Evropě po druhé světové válce podpořily faktory jako rozsáhlá silniční síť, zvyšující se počet vlastníků automobilů, rostoucí příjmy společně s nadbytkem volného času.

Avšak ještě v širším měřítku se venkovský turismus začal rozvíjet až na přelomu 80. a 90. let 20. století, a to v důsledku zvyšujícího povědomí o problematice udržitelného rozvoje a o ekologii všeobecně. Lidé si začali uvědomovat, že cestovní ruch může přinášet i řadu negativních dopadů na životní prostředí, přičemž cestovní ruch je na životním prostředí závislý a území, která mají zničené životní prostředí, se stávají pro turisty neatraktivními a dochází v nich k úpadku cestovního ruchu. V důsledku výše uvedeného se začaly rozšiřovat alternativní formy turismu, mezi které patří i venkovský cestovní ruch. Hall et Page (2014) ve své publikaci uvádějí ještě jeden důležitý důvod rozvoje venkovského turismu, a sice že současní měšťané mají potřebu uniknout z kolotoče moderního života zpátky do přírody a k tradicím. Specifikům historie venkovského turismu v České republice je věnována kapitola 3.6.3 Specifika rozvoje venkovského cestovního ruchu v České republice.

3.2.2 Formy venkovského cestovního ruchu

V typologii forem venkovského cestovního ruchu se autoři trochu rozcházejí. Například Zelenka et Pásková (2012) uvádějí, že venkovský cestovní ruch může probíhat v následujících formách: agroturismus, ekoagroturismus, ekoturismus, dobrodružný cestovní ruch a kulturní cestovní ruch. Naproti tomu podle MMR ČR (2007) se mezi formy venkovského cestovního ruchu řadí kromě agroturismu, ekoagroturismu, ekoturismu i cykloturistika. Naopak podle Čertíka (2001) patří mezi základní formy jen agroturismus, ekoagroturismus a ekoturismus.

Kromě uvedených forem bývá do venkovského turismu také zařazována hipoturistika, pěší turistika, horská turistika, chataření a chalupaření, relaxační dovolená, zdravotně orientovaný cestovní ruch, myslivost a lovecký turismus, rybaření, vodáctví, fotografování, houbaření, studium přírody a venkovských tradic, sportovně orientovaný cestovní ruch, cestovní ruch motivovaný kulturou, historií a uměním a gastronomický či vinařský cestovní ruch.

Avšak ve většině publikací, např. Zelenka et Pásková (2012), Čertík (2001), MMR ČR (2007), se autoři nejčastěji shodují na následujících třech nejvýznamnějších formách venkovského cestovního ruchu:

1) Agroturismus (též dovolená na statku a nepřesně se používá také termín agroturistika) je specifickou formou venkovského cestovního ruchu, při kterém tráví turisté svůj pobyt na venkově na rodinné farmě, přičemž hlavní náplní je poznávání venkovského způsobu života v

bezprostředním kontaktu s přírodou a přímá účast turistů na zemědělských činnostech a aktivní odpočinek (Zelenka et Pásková, 2012). Oriška (2010) doplňuje, že se jedná o uspokojování potřeb zákazníků a zemědělských podnikatelů, přičemž se využívá především lokálních zdrojů, surovin a infrastruktury.

Bojnec (2004) stručně charakterizoval agroturismus jako druh venkovského cestovního ruchu spjatého se zemědělstvím.

Tuto formu turismu provozují podnikatelé v zemědělské prvovýrobě, kterým slouží jako hlavní nebo vedlejší zdroj k udržení nebo rozšíření jejich hlavního podnikatelského záměru, tedy výroby zemědělských produktů. Tento typ dovolené je ideální pro rodiny s dětmi. Na agroturismu je zajímavé, že turisté mají příležitost se aktivně zapojit do prací souvisejících s chodem farmy, vyzkoušet si tím roli farmáře a přitom zažít plno autentických zážitků. Při tomto typu cestovního ruchu se naskýtá účastníkům možnost vyzkoušet si řadu každodenních činností, které jsou typické pro venkov, jako např. starání se o hospodářská zvířata (krmit je, kydat hnůj), práce na poli, v sadech nebo na vinicích, poznávání původních technik výroby potravin nebo jízdu na koni.

Phillip (2010) identifikoval pro agroturismus tři klíčové charakteristické vlastnosti. Mezi tyto klíčové vlastnosti patří: skutečná farma, kontakt se zemědělskou činností a autentičnost zemědělského zážitku turisty.

Mnoho autorů popisuje různé návody a rady, jak být úspěšný při podnikání v agroturismu. Podle Ciolac et al. (2015) je jedním ze základních pravidel orientovat se na venkovskou nabídku, která musí být dostatečně kvalitní, aby byl turista ochoten za ni dobře zaplatit. Autoři se dále domnívají, že je důležité vytvořit takovou agroturistickou strukturu, která přiláká turisty v průběhu celého roku, tedy v letních i zimních měsících. Jejich poslední zásadou je, že agroturistické balíčky musí být komplexní a měly by poskytovat odpočinek, zábavu, environmentální vzdělávání, kulturní tradice, folklór, tradiční výrobky a zapojení do rodinného života a venkovského světa.

2) Ekoagroturismus je specifickou formou agroturismu. Ekoagroturismus se od agroturismu liší tím, že pobyty se konají pouze na rodinných farmách, které se zabývají alternativním zemědělstvím spojeným s produkcí bioproduktů.

Ekologicky hospodařící farmy jsou situovány ve zdravotně příznivém životním prostředí. Biologické farmy nepoužívají při pěstování rostlin a chovu zvířat žádné syntetické chemikálie, umělá hnojiva, hormonální přípravky, umělá barviva a konzervační látky. Chov zvířat probíhá přirozeným způsobem. Produkty ekologického zemědělství musí splňovat mezinárodní standardy, podléhají přísným kontrolám a mohou být označovány ochrannou známkou BIO. Pro ekoagroturismus je významné sejetí turisty s farmářskou rodinou a konzumace produktů jejich ekologického zemědělství (Šimková, 2008).

3) Ekoturismus je forma venkovského cestovního ruchu, která podporuje ochranu přírody a vyznačuje se velkou ohleduplností vůči přírodě. Tato šetrná forma turismu souvisí s putováním v přírodě a jejím pozorováním a poznáváním především v přírodních rezervacích, národních parcích a chráněných krajinných oblastech. Během ekoturismu nejsou oblasti narušovány, naopak dochází ke zvýšené ochraně přírodního a kulturního dědictví (Rygllová, 2009). Podle Zelenky et Páskové (2012) lze provozovat více než 80 různých aktivit s relativně malým vlivem na ekosystémy. Může se jednat například o aktivity jako pěší turistika, cykloturistika, jízda na kajaku, fotografování nebo pozorování divoké přírody.

3.2.3 Hlavní význam venkovského cestovního ruchu

V posledních desetiletích v Evropě vzrostl zájem o venkovský cestovní ruch, což postupně vedlo k nárůstu poptávky a rozšíření nabídky infrastruktury a služeb. Pulina et al. (2006) uvádí, že venkovský turismus je jedinečnou příležitostí pro rozvoj venkova, a to proto, že toto dynamicky rozvíjející se odvětví má významný ekonomický dopad na venkovské oblasti.

Jak vyplynulo z Evropského kongresu o venkovském cestovním ruchu, v oblasti venkovského cestovního ruchu podniká přibližně 200 000 evropských podnikatelů, kteří nabízejí více než 2 miliony lůžek. Roční výdaje v tomto odvětví turismu tvoří okolo 12 miliard € a s ohledem na přidanou hodnotu a multiplikační efekt přináší téměř 26 miliard €. Kromě toho venkovský cestovní ruch tvoří celkem okolo 500 000 pracovních míst (Pulina et al., 2006).

Autoři Hall et Page (2014) považují ekonomický význam venkovského cestovního ruchu za své oblíbené téma z toho důvodu, že cestovní ruch je často označován jako všelék proti ekonomickým i sociálním problémům venkova. Hall et Page (2014) a také Wall et Mathieson (2006) zdůrazňují následující pozitiva rozvoje venkovského cestovního ruchu: tvorba

pracovních příležitostí, péče o kulturní a přírodní bohatství, využití volných objektů nebo dokonce regenerace brownfieldů (nevyužívané území), stabilizace venkovského obyvatelstva, zmírňování regionálních disparit, diversifikace venkovského hospodářství a příjmů zemědělců, rozvoj místních služeb a řemesel, zlepšení odbytu místní produkce a celkové zvýšení kvality života na venkově.

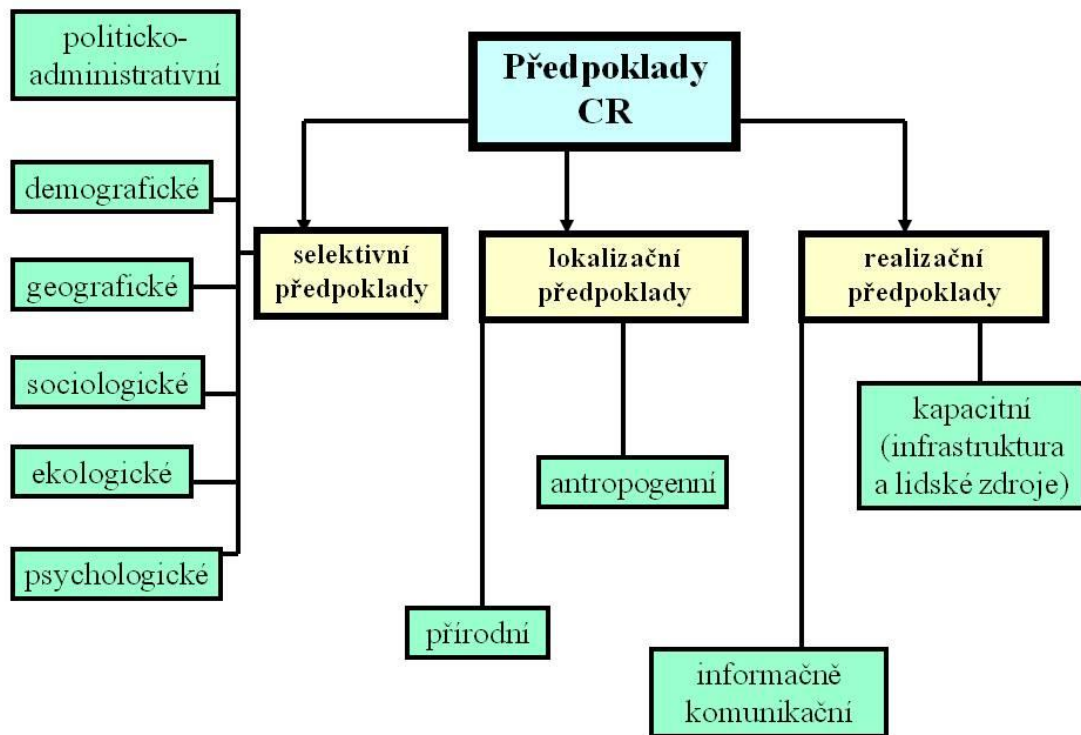
Jak v zahraniční, tak i v české odborné literatuře se věnuje tématu přínosu cestovního ruchu mnoho autorů. Např. Čertík et al. (2000) i Ryglová (2009) shledávají hlavní význam cestovního ruchu v následujících oblastech: zaměstnanost (nabídka pracovních pozic, podíl na růstu zaměstnanosti), ekonomika (přispívání k vytváření hrubého domácího produktu, budování předpokladů pro umístování zahraničních investic, příjmy do státního rozpočtu a přispívání do regionálních rozpočtů). Ryglová (2009) kromě výše uvedeného upozorňuje na přínos v sociální oblasti, protože cestovní ruch se podílí na vytváření vztahů mezi lidmi, konkrétně mezi obyvateli navštěvovaných oblastí a účastníky cestovního ruchu.

Stříbrná (2005) uvádí, že ve venkovském cestovním ruchu si nelze ne všimnout zřetelných vazeb mezi jeho jednotlivými prvky, které udržují rozvoj cestovního ruchu. Turisté díky venkovskému turismu získávají zajímavé zkušenosti jak společenské, tak i ekologické a podnikatelé se na oplátku za uspokojení potřeb turistů obohacují o ekonomické prostředky. Během celého procesu dochází jak u podnikatele, tak i u turisty k pěstování úcty k ochraně životního prostředí, bez kterého by venkovský cestovní ruch nemohl fungovat.

3.2.4 Předpoklady pro rozvoj venkovského cestovního ruchu

Rozvoj venkovského cestovního ruchu se stejně jako rozvoj klasického turismu odvíjí od předpokladů jednotlivých turistických oblastí. Zelenka et Pásková (2012) definují tyto předpoklady jako „souhrn přírodních a antropogenních aspektů včetně jejich mnohoúrovňových vazeb, které vytvářejí předpoklady pro realizaci cestovního ruchu“.

Mnoho českých autorů, jako např. Čertík et al. (2001), Hrala (2013), Ryglová (2009) a také Zelenka et Pásková (2012) se shodují na následujícím členění předpokladů pro realizaci cestovního ruchu: lokalizační, realizační a selektivní předpoklady. Bližší členění těchto předpokladů zobrazuje schéma na následující straně.

Obrázek č. 1 Schéma zobrazující předpoklady cestovního ruchu (UHK, 2016 [online])

Lokalizační předpoklady stanovují využitelnost jednotlivých oblastí pro cestovní ruch z pohledu přírodních a společenských předpokladů (Ryglová, 2009). Přírodní předpoklady zahrnují reliéf, strukturu a přírodní atraktivity krajiny, klima, vodstvo, flóru a faunu a také kvalitu vzduchu. Společenské předpoklady neboli kulturně municipální předpoklady jsou lidmi vytvořené atraktivity jako lidové tradice, folklór a umění. Ke společenským předpokladům patří také struktura institucí státní a místní správy a samosprávy (Zelenka et Pásková, 2012). Čertík et al. (2000) udávají, že mezi společenské předpoklady se zahrnují i architektonické památky jako hrady a zámky, kulturní události a území spojená s určitou specifickou událostí.

Realizační předpoklady umožňují uskutečnit potřeby účastníků cestovního ruchu v oblastech s příznivými lokalizačními podmínkami (Hrala, 2013). Realizační předpoklady zahrnují komunikační předpoklady a infrastrukturu cestovního ruchu. Mezi komunikační předpoklady lze zařadit strukturu komunikační sítě a dostupnost území. Infrastrukturu cestovního ruchu tvoří ubytovací, stravovací, kulturní, sportovní či dopravní zařízení a další zařízení infrastruktury cestovního ruchu (Zelenka et Pásková, 2012).

Selektivní předpoklady podněcují vznik a rozvoj cestovního ruchu (Rýglová, 2009). Podle Zelenky et Páskové (2012) se mezi selektivní předpoklady řadí předpoklady politické (politická stabilita, bezpečnostní situace, kriminalita, terorismus, válka), demografické (hustota a věková struktura obyvatelstva, střední délka života), urbanizační (hustota a velikost sídel, zástavba sídel, bytový fond), sociologické (životní styl, mentalita, vzdělání, sociální příslušnost, průměrný příjem domácnosti, ekonomické aktivity, vlastnictví dopravních prostředků), ekologické (kvalita životního prostředí, ekologické myšlení) a personální (profesionalita ve službách, management). Ryglová (2009) udává, že mezi selektivní předpoklady patří také administrativní předpoklady, jako právní předpisy a vízové a pasové podmínky.

3.2.5 Potenciál cestovního ruchu

Vedle předpokladů turistických oblastí se hodnotí ještě potenciál dané oblasti pro rozvoj cestovního ruchu, protože ne každá destinace má dostatečné kvalitní předpoklady a možnosti na to, aby se v ní turismus rozvíjel. Pojem potenciál cestovního ruchu se v minulosti zabývalo mnoho autorů. Z českých autorů lze jmenovat Bínu (2002); (2010) nebo Zelenku et Páskovou (2012). Ze zahraničních autorů pak stojí za zmínku Hasman et Šíp (2001), Iatu et Bulai (2011) a Mamun et Mitra (2012).

Zelenka et Pásková (2012) vysvětlují pojem potenciál cestovního ruchu jako „souhrnnou hodnotu všech předpokladů cestovního ruchu oceněných na základě bodovací škály, sníženou o zápornou hodnotu negativních faktorů rozvoje cestovního ruchu, zejména o špatný stav složek životního prostředí a konfliktní land use daného území.“ Pásková (2009) konstatuje ve své další publikaci, že často dochází k záměnám pojmů potenciál cestovního ruchu a předpoklady cestovního ruchu. Zároveň uvádí, že předpoklady jsou širším pojmem, který zahrnuje vnitřní a vnější podmínky aktivace potenciálu.

Bína (2002) uvádí, že potenciál je „formalizovaný výsledek zhodnocení co možná komplexního okruhu lokalizačních podmínek a předpokladů pro další možný rozvoj cestovního ruchu. Lokalizační podmínky cestovního ruchu vytvářejí složitý multidisciplinární systém.“ V další publikaci zmiňuje Bína (2012), že potenciál ovlivňují i další aspekty, jako přírodní prostředí, hodnoty kulturně historického dědictví a projevy aktuální činnosti lidské společnosti.

V zahraniční literatuře se potenciálu pro cestovní ruch věnují indičtí odborníci Mamun et Mitra (2012), kteří konstatují, že termín potenciál cestovního ruchu je široce uznávaným a používaným pojmem. Autoři se domnívají, že pojem potenciál cestovního ruchu může občas způsobit nedorozumění při jeho užití a to z toho důvodu, že občas bývá zaměňován s pojmy „kapacita území“ a „atraktivita destinace“. Přitom termín kapacita území je užším pojmem pro potenciál cestovního ruchu a naopak termín atraktivita destinace označuje vztah mezi nabídkou a poptávkou cestovního ruchu.

Hasman et Šíp (2001) tvrdí, že každé místo, sídlo nebo prostor má k dispozici určitý potenciál. Účastník cestovního ruchu může využívat rozsáhlou škálu potenciálu, který je možné rozdělit na potenciál využívaný, částečně využívaný, ale také nevyužívaný. Všechny formy potenciálu jsou hierarchicky uspořádány a vzájemně se mohou ovlivňovat například tím, že jeden potenciál vyvolá vznik dalšího a spojením několika potenciálů navíc vznikají nové potenciály. Iatu et Bulai (2011) konstatují, že existují dva hlavní směry v definování potenciálu cestovního ruchu, přičemž jeden je založen na nemateriální povaze a druhý naopak na materiálním přístupu. Nemateriální přístup identifikuje potenciál jako součet možností přírodního a sociálního prostředí, které jsou k dispozici pro aktivity cestovního ruchu. Podle prvního přístupu může být potenciál cestovního ruchu pouhou základní podmínkou rozvoje. Tento nemateriální přístup se zaměřuje na aktivační roli potenciálu a zakládá si na skutečnosti, že potenciál cestovního ruchu je předběžnou záležitostí, která představuje pouze možný vývoj. Druhý materiální pohled na definici potenciálu cestovního ruchu identifikuje potenciál jako „sumu přírodních a lidských zdrojů“. Autoři tento materiální přístup vyjadřují matematickou rovnicí, která zohledňuje následující veličiny: počet turistických atraktivit, index hodnocení atraktivit, index kvality sítí, vzdálenostní index k velkým urbanistickým aglomeracím a index kvality služeb.

Hodnocením potenciálu se zabývá široká řada autorů, a proto také existuje mnoho různých přístupů k jeho hodnocení. Zelenka et Pásková (2012) popisují hodnocení potenciálu území pro rozvoj cestovního ruchu jako „proces vyhodnocování podmínek daného území pro rozvoj cestovního ruchu.“ Tito autoři dále uvádí, že se jedná jak o hodnocení přírodních a společenských podmínek, tak o hodnocení infrastruktury cestovního ruchu včetně místní dopravy a dostupnosti dané oblasti. Hodnoceny bývají zpravidla také faktory, které nepříznivě ovlivňují rozvoj cestovního ruchu, a to například přírodní katastrofy (povodně, zemětřesení,

laviny, tsunami, cyklony apod.), výskyt hmyzu, výskyt nakažlivých chorob a patologické společenské jevy (kriminalita, terorismus, fundamentalismus aj.).

3.2.6 Negativní dopady venkovského cestovního ruchu

Ačkoliv je venkovský cestovní ruch jednou z forem šetrného turismu, i on může být doprovázen řadou negativních dopadů. Autoři, kteří se zabývají problematikou vlivu cestovního ruchu na prostředí, se často věnují jak pozitivním, tak negativním dopadům turismu. Jelikož v kapitole č. 3.2.3 již byly uvedeny pozitivní vlivy venkovského cestovního ruchu, tato kapitola bude věnována pouze negativním dopadům venkovského cestovního ruchu. Vlivy cestovního ruchu na prostředí zkoumají například autoři Pásková (2009), Hall et Page (2014), Lordkipanidze (2002) či Tosun (2002).

Pásková (2009) uvádí, že vlivy cestovního ruchu na geografické prostředí lze členit podle geografického měřítka jejich působnosti (globální, národní, regionální a lokální), dále podle časového měřítka (krátkodobě působící, dlouhodobě působící) a také podle charakteru změny (vratné - dočasné, nevratné - trvalé).

Negativní dopady cestovního ruchu lze také klasifikovat z hlediska environmentálního, ekonomického a sociokulturního.

Pásková (2009) charakterizuje **environmentální dopady** jako efekty vyvolané návštěvníky a mezi negativní dopady řadí zejména znečištění životního prostředí, znečištění vody a půdy, erozi, hluk, odpady, zavlečení nepůvodních druhů, rušení přírodních stanovišť rostlin a živočichů a poškozování přírodních hodnot a biodiverzity. Jiný pohled nabízí Lordkipanidze (2002), který se dívá na negativní vliv cestovního ruchu na environmentální prostředí především z pohledu výstavby infrastruktury. Lordkipanidze (2002) popisuje, jak cestovní ruch mění původní ráz krajiny a ovlivňuje obraz celé destinace. V destinacích se objevují nové architektonické styly a nové objekty související s cestovním ruchem jako hotely, restaurace, parkoviště, golfové hřiště atd.

Ekonomické vlivy turismu bývají obecně vnímány jako pozitivní, ale ve skutečnosti může mít cestovní ruch na ekonomiku i negativní dopady. Příjmy mohou být často nerovnoměrně rozloženy a tím posilují sociální nerovnosti. Dalším problémem může být, že příjmy z

cestovního ruchu mohou plynout mimo destinaci, což může být způsobeno cizím vlastnictvím provozovaných zařízení a také importem zboží ze zahraničí. Dalším negativem může být, že investice nevycházejí z potřeb místního obyvatelstva a charakteru místa a tak může vzniknout infrastruktura, která může být pro místní obyvatele nedostupná nebo může svým provozem snižovat kvalitu místního života. Pásková (2009) ještě dodává, že dalším nepříliš pozitivním faktem je, že zaměstnanost v turismu je spíše sezónní a často ještě špatně placená. Lordkipanidze (2002) se shoduje s Páskovou (2009) a charakterizuje pět ekonomicky negativních dopadů: únik peněz, náklady na infrastrukturu, růst cen, ekonomická závislost místní společnosti na turismu a sezónní charakter pracovních příležitostí.

Podle Páskové (2009) jsou **sociokulturní dopady** ovlivněny dopadem přítomností návštěvníků na rezidenty. Pásková (2009) dále udává, že sociokulturní dopady jsou hůře identifikovatelné a měřitelné a také méně medializované a zatím nejsou ani dostatečně zkoumané. Tosun (2002) vysvětluje, že turismus může mít vliv na tradiční rodinné hodnoty, způsobovat komercializaci kultury, úpadek tradic a zvyšovat kriminalitu. Dále popisuje, že turismus může v dané destinaci vytvářet sociální konflikty týkající se sociokulturních rozdílů, ekonomické prosperity a také rozdílů v kupní síle mezi rezidenty a turisty. Petr (2012) publikoval, že „nebezpečí negativních sociálních vztahů mezi místními a turisty je otázkou respektu turistů k místním hodnotám, potlačení „arogance kapitálu bohatých měšťáků“ a také tolerance místních obyvatel k cizincům“.

Také Wall et Mathieson (2006) konstatují, že k nejrozšířenějším negativním dopadům patří konflikty mezi turisty a rezidenty, eroze půdy a konkurenční boje o půdu, které tlačí její cenu nahoru. Page et Connell (2006) zase zahrnují mezi nejzásadnější negativní dopady rostoucí dopravní zátěž, obecně zatížení krajiny a její znečištění a růst kriminality.

Uvedené možné negativní dopady je nutné monitorovat a regulovat, což je úkolem destinačního managementu, který by měl o svou destinaci pečovat v souladu s principy trvale udržitelného rozvoje, kterému se bude blíže věnovat následující kapitola.

3.2.7 Udržitelný rozvoj venkovského cestovního ruchu

Udržitelnost venkovského cestovního ruchu vychází z konceptu trvale udržitelného rozvoje. Trvale udržitelný rozvoj naší planety je globálním problémem a zabývá se jím řada odborníků na celém světě již od 70. let minulého století.

„Udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachová možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a současně nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů“ (Zelenka et Pásková, 2012). Tato definice udržitelného rozvoje je blízká původní formulaci Světové komise pro životní prostředí a rozvoj z roku 1987, která vyšla ve zprávě "Naše společná budoucnost", jejíž autorkou byla tehdejší norská ministerská předsedkyně Gro Harlem Bruntlandt. V roce 1991 následovala publikace *Caring for the Earth* (Roberts et Hall, 2001).

Dalším důležitým dokumentem zabývající se udržitelným rozvojem cestovního ruchu je Agenda 21 pro cestovní ruch. Jedná se o rozpracování Agendy 21 pro podmínky a specifika cestovního ruchu (pro upřesnění Agendy 21 je několikasetstránkový dokument Konference v Rio de Janeiro tzv. Summitu Země, který rozpracovává zásady realizace udržitelného rozvoje). Mezi hlavní principy tohoto dokumentu patří: cestovní ruch může pomoci lidem v dosažení zdravého a aktivního života v harmonii s přírodou a může přispět k zachování, ochraně a regeneraci zemského ekosystému; cestovní ruch by měl být založen na udržitelných vzorcích produkce a spotřeby; ochrana životního prostředí by se měla stát neoddelitelnou součástí procesu rozvoje cestovního ruchu; cestovní ruch, cestování, mír, rozvoj a ochrana životního prostředí jsou vzájemně závislé; rozvoj cestovního ruchu by měl být řízen ve spolupráci s obyvateli dotčených míst; rozhodování v procesu plánování by mělo být realizováno na místní úrovni a rozvoj cestovního ruchu by měl vycházet z poznání a podpory identity kultury a zájmů místního obyvatelstva; národy by se měly vzájemně informovat o narušení přírody způsobeném návštěvníky; cestovní ruch by měl plně využít svého potenciálu pro vytváření zaměstnanosti žen a místního obyvatelstva (Zelenka et Pásková, 2012).

Lane (2005) informoval, že koncept udržitelnosti by měl být zaměřen na následující oblasti:

- uchování kultury a charakteru hostitelských obcí,
- udržení krajiny a obyvatel,
- udržení ekonomiky a dlouhodobé životaschopnosti turismu,

- adekvátní porozumění, vedení a vize v oblastech, ve kterých se příliš spoléhají na turismus,
- ve venkovských oblastech pokračovat v budování vyrovnané a rozmanité ekonomiky.

Autoři Hall et Page (2014) popisují také tzv. **koncept přijatelné změny**, který se zaměřuje na to, jak velká změna je akceptovatelná, aby nedošlo k narušení stávajícího životního prostředí a podmínek. Tvůrci tohoto konceptu se zabývají jak identifikací podmínek pro turistické aktivity, které se v dané oblasti vyskytují, tak i řídicím systémem, který by měl tyto podmínky vytvářet a chránit.

3.3 Destinační management

Turistické destinace často disponují značným množstvím společného bohatství, jako například společné image, společně vybudované tradiční povědomí o destinaci nebo také charakter jednotlivých regionálních, respektive na destinaci vázaných, klíčových kompetencí. Destinační management je, jako management každé organizace, zodpovědný za vlastní podnikání. Z důvodu funkčnosti destinačního managementu jako zastřešujícího koordinujícího orgánu turistické nabídky mu přísluší zodpovědnost za celou destinaci. Destinační management se musí starat o svou destinaci jako o produkt, a proto ji musí neustále monitorovat a také analyzovat. Destinační turistickoorganizační strategie by se měla stále rozvíjet a destinační management by měl plnit kooperační funkci destinace (Bieger et Beritelli, 2013).

Pro rozvoj venkovského cestovního ruchu je velmi důležité uplatňování principů destinačního managementu. Při vymezení pojmu destinační management panuje v odborné literatuře určitá neshoda, a proto se lze setkat s odlišnými názory. Tato neshoda může pramenit z důvodu rozdílného pohledu na to, co je vlastně destinace a jaké jsou její charakteristické vlastnosti. Zelenka et Pásková (2012) zmiňují, že destinace může být chápána z pohledu mezinárodních turistů buď jako navštívená země nebo jen její jednotlivý konkrétní region, popřípadě město. Některé země své území člení do turisticky, historicky nebo administrativně kompatibilních destinací, tzv. turistických regionů. V České republice se v rámci regionalizace člení území do turistických regionů, které se dále dělí na turistické oblasti (viz příloha č. 1 a příloha č. 2). Tématem regionalizace v České republice se blíže věnuje kapitola 3.4 Turistické regiony a oblasti v České republice.

V české odborné literatuře se problematikou destinačního managementu zabývají například autoři Palátková (2011), Ryglová (2009) nebo Zelenka et Pásková (2012).

Zelenka et Pásková (2012) definují destinační management jako „soubor technik, nástrojů a opatření používaných při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu a regulaci cestovního ruchu v dané destinaci. Výsledkem takového procesu jsou udržitelné a konkurenceschopné produkty cestovního ruchu, společně sdílené logo, značka kvality, společný informačně rezervační systém, tvorba cenové politiky, provádění výzkumu a sběru statistických dat z oblasti cestovního ruchu, iniciace partnerství soukromého a veřejného sektoru cestovního ruchu i podpora vzniku profesních spolků, sdružení a organizací.“

Goeldner et Ritchie (2012) popisují destinační management jako komplexní, vícerozměrný proces, který by měl dbát na dvě základní kritéria, pokud chce být destinace úspěšná na trhu cestovního ruchu. Tato základní kritéria jsou konkurenceschopnost a udržitelnost.

Ritchie et Crouch (2003) upozorňují na skutečnost, že je důležité pohlížet na destinační management rozdílně než na management firmy. Management ve firmách se odlišuje tím, že mezi jeho základní činnosti patří rozhodování, vedení a řízení, kdežto management destinace může pouze ovlivňovat, podporovat a koordinovat. Z toho vyplývá, že destinační management nemůže řídit destinaci v takovém rozsahu, jak by se očekávalo od klasického managementu. Je to zapříčiněno tím, že v destinaci se nachází celá řada subjektů, které nejsou podřízené ani odpovědné destinačnímu managementu, jako je tomu u klasického managementu ve firmách. Destinační management disponuje tedy omezenými možnostmi ovlivňování a koordinování, které probíhá na základě vzájemné spolupráce, nikoli formou přikazování.

Palátková (2011) zmiňuje, že „v České republice se vžilo označení destinační management pro označení organizace marketingového řízení destinace“, a dále udává, že destinační management představuje do jisté míry východisko pro marketing destinace.

Zelenka et Pásková (2012) dále uvádí, že „klíčovým faktorem úrovně destinační identity je kvalita komunikace destinačního managementu s rezidenty, míra participace rezidentů na

procesu rozvoje cestovního ruchu v destinaci, míra shodnosti kulturní identity rezidentů, vzájemný vztah návštěvníků a rezidentů a míra autenticity dané destinace.“

3.3.1 Společnosti destinačního managementu

Destinační management nelze chápat jako organizaci ve smyslu instituce nebo společnosti, ale jedná se o specifickou formu managementu. Subjekty, které aplikují principy destinačního managementu, se nazývají společnosti destinačního managementu (DMC). Jak udává Palátková (2011), zajišťování institucionálního zajištění systému řízení destinace mají na starosti společnosti destinačního managementu, pro které se používá i označení organizace cestovního ruchu (OCR). Dle Galvasové et al. (2008) se tyto organizace značně podílí na rozvoji cestovního ruchu ve vyspělé Evropě. V České republice je význam těchto organizací teprve v rozvoji, ale dá se předpokládat, že vývoj bude kopírovat západní Evropu.

3.4 Turistické regiony a oblasti v České republice

V rámci cestovního ruchu je vysoká jak mezinárodní, tak regionální konkurence, která klade nároky na kvalitní, komplexní a atraktivní nabídku země. Aby se mohl splnit tento cíl, předpokládá se, že je nutné vytvořit ucelenou a dostatečně atraktivní turistickou nabídku, jejímž základem by měly být turistické regiony. Turistické regiony jsou definovány jako území, pro které je typický určitý druh cestovního ruchu, který jednotlivé prvky dané oblasti spojuje a sjednocuje, ale zároveň i odlišuje od ostatních regionů (EUROVISION, 2007).

Členění turistického potenciálu České republiky na turistická území má poměrně dlouhodobou historii. První dokument pro plánování a řízení rozvoje cestovního ruchu byl schválen tehdejší vládou již v roce 1962 a jmenoval se Rajonizace cestovního ruchu v Československé socialistické republice. Od té doby už uběhlo mnoho let a došlo na českém území k významným společenským a ekonomickým změnám, a během toho docházelo i k průběžným aktualizacím rajonizace cestovního ruchu (Vystoupil et al., 2006).

V současnosti je území České republiky rozděleno na 17 turistických regionů, které jsou dále členěny na celkem 40 turistických oblastí. Příloha č. 1 obsahuje mapu turistických regionů České republiky a v příloze č. 2 je uvedena mapa turistických oblastí České republiky.

Hlavní význam turistických regionů spočívá v možnosti ucelené prezentace země, která nabízí souhrn turistických produktů reprezentovaných jednotlivými turistickými regiony. Prezentace pak slouží k propagaci České republiky v zahraničí a i k podpoře domácího cestovního ruchu (EUROVISION, 2007). Kromě důvodu propagace turistického potenciálu jsou regiony utvářeny pro potřeby řešení organizace cestovního ruchu a také kvůli monitoringu a sběru statistických dat. Domácí turisté vnímají díky svým znalostem republiky i daleko menší územní celky, a proto se turistické regiony z důvodu podpory rozvoje domácího cestovního ruchu dále dělí na turistické oblasti (Vystoupil et al., 2006).

Je nutné uvést, že turistické regiony a oblasti většinou nekorespondují s územněsprávním členěním státu a to proto, že se turisté primárně nezajímají o administrativní hranice, ale o určité kompaktní území, které poskytuje možnosti provozování specifických aktivit pro daný region (EUROVISION, 2007).

3.5 Vymezení venkovského prostoru

Při uvažování o venkovském prostoru je důležité zmínit se o problematice jeho vymezení. Vymezení venkova je totiž poměrně komplikované a nejednoznačně uchopitelné, a proto existuje jak v zahraniční, tak i v české odborné literatuře nad tímto tématem poměrně bohatá diskuze. Např. v české literatuře se vymezení venkova věnují autoři Šíp et Vystoupil (2005), Perlín (2017 [online]) či Svobodová et al. (2011). Svobodová et al. (2011) uvádí následující stručnou definici venkova: „venkovský prostor je vše, co není prostorem městským, urbánním“. Podrobněji popisuje venkovský prostor Perlín (2017 [online]), podle kterého je venkov „prostor, který zahrnuje jak krajinu, tak i venkovská sídla. Pojem venkov tedy integruje jak nezastavěné území, tak i zastavěné území malých sídel - vesnic. Pro venkov jsou charakteristické menší intenzity sociálně ekonomických kontaktů, menší hustota vazeb mezi jednotlivými subjekty, které se ve venkovském prostoru pohybují.“ Naproti tomu Šíp et Vystoupil (2005) charakterizují venkov jako „periferní území, které vytváří zázemí městům, na kterých je ekonomicky i administrativně závislé. V územním systému dělby práce zajišťuje zemědělskou produkci, drobné služby a rekreaci.“ V zahraniční odborné literatuře se zabývá charakteristikou venkova např. Johnston (2009), který popisuje venkov jako oblast, ve které převládá buď extenzivní využití půdy jako je zemědělství a lesnictví nebo rozsáhlé otevřené prostory neobdělané půdy, ve kterých se nachází velikostně menší sídla. Většina obyvatelstva

vnímá tyto oblasti jako venkovské a je pro ně charakteristická soudržná identita založená na respektu ke krajině. Avšak venkovské oblasti se mohou velmi lišit. Spornou kategorií jsou oblasti v blízkosti měst, které jsou vymezeny spíše kulturně a sociálně. Bárta (2006) upozorňuje na fakt, že venkov není jen území, ale tvoří ho jeho vnitřní hodnota jako obyvatelstvo, tradice a způsob života.

Z důvodu použitelnosti dat je venkov nejčastěji vymežován na základě statistických nebo administrativních kritérií. Podle Strategie regionálního rozvoje České republiky na období 2014 - 2020 se za venkovské obce či vesnice považují obce s méně než 3000 obyvateli. Avšak tato metoda není vždy směrodatná, protože existují i typicky venkovské obce, které mají obyvatel více a podle tohoto kritéria nejsou venkovem a na druhou stranu existují i města, která se nacházejí pod touto hranicí (MMR, 2016 [online]). V evropských strategiích rozvoje venkovských oblastí existují další dvě metody vymezení venkova. První z nich je metoda, která byla zveřejněna Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Vymezení venkova dle OECD je založeno na kritériu hustoty osídlení a podílu populace v nižších územních jednotkách. Územní jednotky jsou klasifikované jako venkovské, pokud hustota jejich osídlení je nižší než 100 obyvatel / km². Takto definované obce lze považovat za venkovské. Blíže se rozlišují ještě tři podkategorie: převážně venkovské oblasti, ve kterých žije více jak 50 % populace ve venkovských obcích či regionech, významně venkovské oblasti, kde žije 15 - 50 % obyvatelstva ve venkovských obcích a regionech a poslední podkategorii jsou převážně městské oblasti, ve kterých žije méně než 15 % obyvatel ve venkovských obcích nebo regionech. Druhá metoda, která byla zavedena statistickým úřadem Evropské unie Eurostatem, je založena na hustotě obyvatel a rozlišuje: hustě zalidněné oblasti (hustota obyvatel větší než 500 obyvatel / km²), středně zalidněné oblasti (hustota obyvatel větší než 100 obyvatel / km²) a řídko osídlené oblasti (ostatní regiony a obce). Uvedené vymezení venkovských oblastí je trochu zjednodušené, ale místo toho je dobře aplikovatelné a srovnatelné (Bínek et al., 2011).

Mezi typické vlastnosti venkova patří nízká hustota obyvatelstva, starší obyvatelstvo a vyšší nezaměstnanost. Venkovské oblasti bývají často náchylnější k ekonomickým krizím, protože jejich hospodářství je často specializováno a v porovnání s městskými oblastmi je pro ně typická nižší vybavenost službami. Představy o venkově mohou být někdy idealizovány, protože venkov je často spojován s idylickým venkovským životem, přírodou, klidem a relaxací.

3.6 Venkovský cestovní ruch v České republice

3.6.1 Český venkov

Zdá se, že problematika venkovských oblastí je a obzvláště v minulosti byla často opomíjena a podceňována. Přitom je potřeba věnovat jí pozornost a to nejen z důvodu, že venkovské oblasti podle standardně užívaných statistických či administrativních kritérií reprezentují více než tři čtvrtiny rozlohy území České republiky a zahrnují až 90 % celkového počtu obcí v celé republice, v nichž žije přibližně jedna čtvrtina obyvatel České republiky (Český statistický úřad, 2013). Venkovské oblasti plní řadu důležitých a nezastupitelných funkcí, z nichž řadíme mezi základní funkci obytnou, produkční, environmentální (krajinařsko-ekologická) a rekreační (Petr, 2012).

Český venkov se v dnešní době potýká s mnoha problémy, které ohrožují jeho stabilitu. V současnosti existuje a vzniká mnoho přístupů k rozvoji venkova, z nichž jsou čteně zastoupené ty, které se orientují na oživení venkovského hospodářství prostřednictvím jeho diverzifikace směrem k nezemědělským aktivitám (Marsden et Sonnino, 2008). V mnoha přístupech se také vyzdvihuje význam kultivace lidského potenciálu, regionální sounáležitosti a zdůrazňování místních specifik (Binek et al., 2007). Také je nutné dodat, že pokud se chce český venkov úspěšně rozvíjet, tak se neobejde bez dobré dopravní a technické infrastruktury a používání informačních a komunikačních technologií.

Binek et al. (2007) uvádí, že český venkov má značný potenciál pro cestovní ruch, ale venkovské obce se často potýkají s nedostatkem finančních prostředků.

Podle Petra (2012) je nezbytným krokem k oživení českého venkova zvýšení jeho atraktivity, které lze dosáhnout pomocí správné regionální politiky. Role regionální politiky je důležitá v procesu regionálního rozvoje, především z důvodu decentralizace státní moci a podpory místních aktérů. Avšak čeští občané si často neuvědomují, že oproti situaci před rokem 1989 nyní mohou ovlivňovat prostředí, ve kterém žijí, a hájit místní zájmy. Douglas (2005), který shledává v politické iniciativě klíčový aspekt rozvoje venkova, konstatuje, že pro místní rozvoj a zajištění dostatečné úrovně infrastruktury, občanské vybavenosti a nabídky služeb je důležitá kvalitní územní samospráva a její spolupráce se soukromým sektorem. Při této spolupráci je nutné zohledňovat různorodost prostoru a porozumět regionálním specifikům.

Český venkov by se mohl inspirovat Van der Ploegem et al. (2000), kteří tvrdí, že úspěšný rozvoj regionu by měl být založen na regionální sounáležitosti, využití specifík prostředí a historických kořenů, tradic a místního folklóru společně se ztotožněním místních obyvatel a podnikatelů s jejich regionem.

3.6.2 Historická východiska českého venkova

Jak zmiňuje Binek et al. (2007), v posledních stoletích došlo k výrazným změnám charakteru českého venkova. Jednalo se jak o změny hospodářské, demografické, kulturní a společenské, tak i environmentální a architektonické. K významným skutečnostem, které ovlivňovaly nové uspořádání českého venkova, patřila průmyslová revoluce (v rámci které docházelo k urbanizaci), odsun českých občanů ze Sudet před II. světovou válkou a také poválečný odsun německého obyvatelstva. Rovněž období socialismu společně s kolektivizací mělo zásadní vliv na podobu českého venkova. Všechny uvedené změny měly závažný vliv na přirozený vývoj hospodářství a společenský život na českém venkově.

Perlín (2017 [online]) se domnívá, že po pádu komunistického režimu se opět začal projevovat přirozený vývoj venkovských oblastí. Znovu byla zavedena obecní samospráva a došlo k narovnání vlastnických vztahů a uvolnění centrálně řízené ekonomiky i společenského života. Začala se snižovat intenzita využití zemědělských pozemků a v okolí velkých měst započala probíhat značná suburbanizace. Původní charakter venkovských oblastí se často pomalu vytrácel a vznikl nový typ venkovského osídlení. Nyní je kladen důraz na environmentální funkci venkovských oblastí, které mají významnou krajinnotvornou funkci a jsou úzce spojeny s volnou přírodou.

3.6.3 Specifika rozvoje venkovského cestovního ruchu na území ČR

Na území České republiky lze sledovat první projevy venkovského turismu již v 19. století, a to v období romantismu za Karla Hynka Máchy, ale k značnému rozmachu cestovního ruchu na českém venkově došlo až ve 20. století. Na počátku 20. století se začal rozvíjet tramping, který s sebou přinášel první chaty a osady. Vystoupil et al. (2010) spojují první aktivity cestovního ruchu ve venkovském prostředí s oblibou „letních bytů“ ve 20. a 30. letech 20. století a s rozvojem individuálního chataření a chalupaření od konce 50. let 20. století. Právě

chataření a chalupaření je specifickým fenoménem českého venkova, který se nejvíce rozvíjel v 70. a 80. letech 20. století. Oblibou druhého bydlení stoupla významně rekreační funkce venkova.

Dalším důležitým faktem je, že zahraniční turismus byl za socialistického režimu na českém území značně omezen, jelikož se mohlo cestovat pouze uvnitř východního bloku. Když po sametové revoluci došlo k otevření hranic, venkovskému cestovnímu ruchu se přestala věnovat taková pozornost a český národ začal objevovat kouzlo svobodného cestování v podobě masového turismu. Tento masový turismus směřuje podle západního vzoru k zamyšlení nad jeho environmentálním dopadem a pomalu vede k návratu českých turistů na český venkov. Bojnec (2004) se domnívá, že v současné době se na českém území venkovský cestovní ruch rozvíjí, ale zdaleka ještě nedosahuje takového významu jako v zemích západní Evropy.

3.6.4 Orgány a organizace v oblasti venkovského cestovního ruchu v ČR

Problematikou venkovského cestovního ruchu se v České republice zabývají následující organizace, z nichž je nejdůležitější Evropské centrum pro eko-agroturistiku (ECEAT) a Svaz venkovské turistiky:

1) Evropské centrum pro eko-agro turistiku (ECEAT International) bylo založeno v roce 1993 v nizozemském Amsterdamu, kde sídlí dodnes. ECEAT International se věnuje ekologické turistice a zaměřuje se především na venkov a ekologické zemědělství. ECEAT International podporuje šetrné formy turismu ve více než 20 evropských zemích (ECEAT International, 2016 [online]).

ECEAT je česká nezisková organizace, která byla založena v roce 1994 a je členem ECEAT International. Od počátku 90. let byl ECEAT jedinou organizací v České republice, jež se zabývala rozvojem agroturismu a ekoagroturismu, a proto také má na rozvoji těchto forem šetrného turismu zásadní podíl. Hlavním cílem organizace je přispět k rozvoji venkova a pomáhat k rozšiřování udržitelného cestovního ruchu (ECEAT, 2016 [online]).

2) Svaz venkovské turistiky byl založen v roce 1997, kdy jeho původní název byl ještě Svaz podnikatelů ve venkovské turistice a agroturistice. Jedná se o dobrovolné, nepolitické

profesní sdružení podnikatelů ve venkovském cestovním ruchu a dalších příznivců. Svaz je součástí Hospodářské komory České republiky a zároveň členem mezinárodní organizace svazů venkovské turistiky Eurogites. Svaz venkovské turistiky také úzce spolupracuje s ECEAT CZ. Svaz přispívá svou činností k ekonomickému, kulturnímu a společenskému oživení venkova, obnově tradic, údržbě krajiny a ke stabilizaci osídlení venkovských oblastí (SVAZVT, 2016 [online]).

Stěžejním posláním svazu je prosazování a hájení zájmů svých členů, venkovských podnikatelů. Mezi hlavní činnosti svazu patří podpora začínajících podnikatelů v oblasti cestovního ruchu, pomoc při rozvoji odborných schopností poskytovatelů služeb ve venkovském turismu, kontrola kvalitativních standardů ubytovacích zařízení na venkově a certifikace Ubytování v soukromí. Svaz ve spolupráci s partnery, zejména krajskými úřady, agenturou CzechTourism a destinačními managementy jednotlivých regionů pomáhá při propagaci ubytovacích zařízení členů svazu. Svaz venkovské turistiky dále provozuje největší portál zaměřený na venkovský turismus v České republice (www.prazdninynavenkove.cz) a každoročně pořádá Jarní a Podzimní festival Prázdniny na venkově (SVAZVT, 2016 [online]).

3) Ostatní - mezi ostatní orgány a organizace fungující v oblasti venkovského cestovního ruchu patří: Česká centrála cestovního ruchu - CzechTourism, Asociace turistických informačních center ČR (A.T.I.C. ČR), Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru, Asociace soukromého zemědělství ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (MMR ČR), Ministerstvo zemědělství ČR (MZE ČR), Ministerstvo životního prostředí ČR (MŽP ČR) a PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců ČR.

3.6.5 Nabízené produkty v rámci venkovského cestovního ruchu

Česká republika podporuje v současné době v rámci venkovského cestovního ruchu následující oficiální produkty: Prázdniny na venkově, Heritage Trail - Stezky dědictví, Zelené stezky - Greenways a Dálkové cyklostezky. Dva z uvedených produktů jsou níže blíže specifikovány:

1) „Prázdniny na venkově“ - Projekt vznikl z iniciativy Svazu venkovské turistiky a jedná se o oficiální turistický produkt České republiky, který je plně podporován Českou centrálou

cestovního ruchu. Hlavním cílem projektu je podpořit rozvoj venkovského cestovního ruchu v České republice. Projekt podporuje vznik nových ubytovacích kapacit a využití stávajících venkovských zařízení - chalup, penzionů nebo malých kempů. Začínajícím podnikatelům pomáhají tím, že jim poskytují know-how a stávající ubytovací zařízení podporují tím, že jim nabízí efektivní propagaci, která probíhá především na internetových stránkách www.prazdninynavenkove.cz (Prázdniny na venkově, 2016 [online]).

2) „Heritage Trails - Stezky dědictví“ - „Stezky dědictví“ jsou oficiálním českým turistickým produktem ECEAT již od roku 1994. Jedná se o produkt, který je mezinárodně prověřeným marketingovým nástrojem pro propagaci a rozvoj cestovního ruchu mikroregionů a krajů. Tento program propaguje a rozvíjí unikátní kulturní a přírodní dědictví včetně regionální gastronomie. Zahraniční turisté často cestují podle speciálních map „Stezek dědictví“. „Stezky dědictví“ musí splňovat podmínky udržitelného rozvoje a příjmy z nich by měly plynout především do navštívených destinací (MMR, 2007).

3.6.6 Komparace s vybranými okolními státy

Tato kapitola obsahuje nastínění situace ve vybraných evropských zemích, ve kterých je venkovský cestovní ruch rozšířen a Česká republika by se jimi mohla inspirovat. Jedná se především o západní země jako Rakousko, Německo nebo Itálie. Se značným rozvojem venkovského cestovního ruchu se lze také setkat v sousedním Polsku. V Evropě má venkovský cestovní ruch v některých zemích již dlouhodobou tradici, avšak v různých oblastech se vyvinul odlišně. V západních státech je venkovský cestovní ruch pojmut z užšího pohledu, protože se týká především agroturismu a ekoagroturismu.

Stříbrná (2005) udává, že v Rakousku, které je pátou turisticky nejvýznamnější zemí světa, převládá tzv. dovolená na selském dvoře. Tato forma turismu spadá pod agroturismus. Podle Nilssona (2002) je právě Rakousko v agroturismu a především ekoagroturismu vedoucí zemí v Evropě, a toto tvrzení potvrzuje i Schermer (2017 [online]), který udává, že na rakouském venkově se nachází největší množství ekofarem v celé Evropské unii. V Rakousku je venkovský turismus spojen s produkcí biopotravin, což je vhodnou variantou, jak podpořit rozvoj méně rozvinutých venkovských oblastí nebo izolovaných regionů.

V sousedním Německu se nejvíce rozvíjí venkovský cestovní ruch ve spolkové zemi Bavorsko. Stříbrná (2005) uvádí, že rozvoj venkovského turismu v Bavorsku podporuje tamější vláda, která vyčleňuje na realizaci nových projektů nemalé finanční prostředky. Úspěšné fungování venkovského cestovního ruchu v Bavorsku potvrzuje i skutečnost, že na ubytování na venkově připadá 90 % všech přenocování turistů. Rozvoj venkovského prostředí je podporován různými soutěžemi mezi obcemi, které se konají např. ve zkrášlování obcí, zlepšování životního prostředí, obnově fasád domů nebo květinové výzdobě. Většina bavorských podnikatelů v oblasti venkovského cestovního ruchu jsou členy zájmových sdružení, což zajišťuje kontrolu kvality nabízených služeb.

V Itálii se venkovský turismus rozvíjí především na severu země, přičemž cílem jeho rozvoje je zamezení odchodu obyvatel z venkovských a podhorských oblastí, ochrana životního prostředí a lidové architektury, zhodnocení zemědělských a řemeslných výrobků a podpora levné rodinné dovolené. Itálie si zřídila v jednotlivých krajích komise, které mají pravomoc rozhodovat o povolení živností a přidělují finanční prostředky (Stříbrná, 2005).

Venkovský turismus je značně rozšířen i v sousedním Polsku. Výhodou Polska je, že na rozdíl od ostatních zemí bývalého východního bloku nebylo pod vlivem bývalého Sovětského svazu kompletně kolektivizováno, a proto tam bylo zemědělství provozováno v malých podnicích, což je vhodné pro rozvoj agroturismu. V Polsku je rozvoj venkovského cestovního ruchu značně podpořen zdejšími vládními organizacemi, které zodpovídají za politiku regionálního rozvoje. Polská vláda podporuje venkovský cestovní ruch tím, že ho zařazuje do vládních strategických dokumentů, a tak buduje příležitosti pro čerpání dotací z veřejných fondů a fondů Evropské unie. V roce 1996 byl založen Polský svaz venkovského turismu, který nyní spojuje už více než 45 regionálních asociací a více než 2 200 společností zabývajících se venkovským turismem (Roberts, 2003).

Obecně lze konstatovat, že zkušenosti ze zahraničí poukazují na skutečnost, že venkovský turismus je vnímán jako nástroj, který napomáhá k oživení ekonomiky v méně rozvinutých venkovských oblastech, a tudíž je potřeba ho podporovat.

3.6.7 Možnosti využití finanční podpory

Politika Evropské unie provádí kohezní politiku, neboli jinak řečeno politiku hospodářské, sociální a územní soudržnosti v rámci sedmiletých cyklů, tzv. programových období. V této kapitole bude uveden přehled možností finanční podpory venkovského turismu v aktuálním období, tedy v letech 2014 - 2020 (MMR ČR, 2017c [online]). Již od vstupu České republiky do EU v roce 2004 napomáhá finanční podpora z evropských fondů rozvoji českého hospodářství (DotaceEU.cz, 2017 [online]).

V současném programovacím období není plánována přímá podpora turismu ze strukturálních a investičních fondů EU jako v předchozích letech, kdy byl cestovní ruch řazen mezi významné oblasti podpory. Cestovní ruch se nyní nedostal mezi hlavní cíle regionální a strukturální politiky. Důvodem může být to, že cestovní ruch nepředstavuje cíl, ale spíše prostředek přispívající k růstu ekonomiky EU a naplňování cílů strategie Evropa 2020 (DotaceEU.cz, 2017 [online]). I nadále budou z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) financovány plánované investice v oblasti cestovního ruchu a bude podporována ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví.

V programovacím období 2014 - 2020 je možné čerpat finanční podporu v oblasti cestovního ruchu z fondů EU z výrazně menší nabídky operačních programů. Mezi aktuální operační programy podporující cestovní ruch patří:

1) Integrovaný regionální operační program (IROP): IROP navazuje na programy předchozího programovacího období (Regionální operační programy, Integrovaný operační program), které podporují konkurenceschopnost našich regionů, měst a obcí a napomáhají urychlit jejich rozvoj. Mezi hlavní cíle IROPu patří podpora regionální konkurenceschopnosti, vyvážený rozvoj celého území ČR a zlepšení kvality života obyvatel. Z finančních prostředků EU (konkrétně z EFRR) je pro IROP alokováno 4,6 mld. €. V rámci programu je stanoveno 5 prioritních os, přičemž cestovní ruch je zahrnut v ose 3 Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí, specifický cíl 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního a přírodního. Smyslem je snaha o zachování, ochranu a rozvoj potenciálu kulturního a přírodního bohatství a zároveň přispět k vyváženému regionálnímu rozvoji. Tato možnost podpory, představuje pro území se zhoršenými podmínkami pro rozvoj hospodářských činností značnou příležitost, zlepšit rozvoj území prostřednictvím kulturního a

přírodního bohatství ve vazbě na cestovní ruch. Z tohoto programu lze čerpat například prostředky na revitalizaci kulturních památek ve vesnických a městských památkových rezervacích či revitalizaci a zatraktivnění parků a zahrad u národních kulturních památek. Další možností tohoto programu je prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj, specifický cíl 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu. Prostřednictvím této osy programu lze finančně podpořit revitalizaci národních kulturních památek, které jsou zapsány na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, dále revitalizaci kulturních památek ve vesnických a městských památkových rezervacích a zatraktivnění parků a podobné aktivity (MMR ČR, 2017a [online]).

2) Program rozvoje venkova (PRV): Hlavním cílem Programu rozvoje venkova je zachování, obnova a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství především prostřednictvím agroenvironmentálních opatření, dále podpora mladých zemědělců, inovace a konkurenceschopnost zemědělských podniků a investice do krajinné infrastruktury. Program se dále zaměřuje na podporu diverzifikace ekonomických aktivit na venkově s cílem vytvářet nová pracovní místa a zlepšit rozvoj ekonomiky. Z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) je pro tento program na období 2014 - 2020 alokováno 2,28 mld. €. Program rozvoje venkova je na programovací období 2014 - 2020 rozdělen na šest hlavních priorit, které jsou v souladu se strategií Evropa 2020. Konkrétně pro podporu rozvoje cestovního ruchu je určena priorita 6 Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech, opatření 6.4 Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností, podopatření 6.4.2 Podpora agroturistiky. Podpora agroturismu by měla ve venkovských oblastech pomoci k diverzifikaci nezemědělských činností a tím stimulovat vznik nových pracovních míst. V rámci tohoto podopatření lze podpořit stavební obnovu (např. obnova venkovských brownfields), novou výstavbu malokapacitních ubytovacích zařízení, úpravu povrchů, výstavbu odstavných stání nebo nákup a výsadbu doprovodné zeleně. Toto podopatření je v současném programovacím období jediným přímým nástrojem podpory cestovního ruchu v rámci České republiky. Rozpočet vyčleněný na podporu agroturismu je 26 mil. € a tuto finanční podporu mohou využít pouze zemědělské podnikatelé splňující stanovená kritéria (SZIF, 2017b [online]).

3) Operační program rybníkářství 2014 - 2020: Hlavním cílem Operačního programu rybníkářství 2014 - 2020 je udržitelný a konkurenceschopný rozvoj chovu ryb a zajištění

rovnoměrných dodávek sladkovodních ryb na domácí trh v požadovaném sortimentu včetně diverzifikace akvakultury. Operační program se skládá ze tří priorit, přičemž cestovnímu ruchu je věnována priorita 2 Podpora environmentálně udržitelné, inovativní a konkurenceschopné akvakultury založené na znalostech a účinně využívající zdroje, opatření 2.2 Produktivní investice do akvakultury - diverzifikace akvakultury. Záměrem uvedeného opatření je diverzifikace činností podniků akvakultury rozvojem doplňkových aktivit jako např. nabídka cestovního ruchu spojeného s rybařením. Pro toto opatření je stanovena alokace ve výši 43,3 mil. €, z čehož na turismus bude plynout pouze část z dotací. Podpora rybářského turismu by měla vést k posílení ekonomického potenciálu venkovských území, zkvalitnění podmínek pro život místního obyvatelstva a zvýšení zaměstnanosti (SZIF, 2017a [online]).

4) Další možnosti finanční podpory: Stejně jako v předchozím programovacím období jsou i nyní s podporou cestovního ruchu spojovány programy nadnárodní, mezinárodní a přeshraniční spolupráce. Do těchto programů je pro současné období alokováno zhruba 303,5 mil. €, z čehož pouze část bude připadat na projekty v rámci cestovního ruchu, a to především na turistickou infrastrukturu. Nutné je také uvést Operační program podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, kde lze nalézt zejména podporu marketingu v cestovním ruchu a podporu účasti podniků na veletrzích.

Po shrnutí všech možností podpory v programovacím období 2014 - 2020 lze uvést, že nejvíce finančních prostředků z fondů EU pro odvětví turismu, je pro Českou republiku naplánováno v rámci IROP, a to cca 11,3 mld. Kč, což je bohužel v porovnání s minulým obdobím třikrát méně. Navíc tyto prostředky jsou určeny pouze pro soukromé vlastníky kulturních památek a pro stát a kraje jako vlastníky památek. Pro podnikatele je v současném období nejdůležitější podpora z PRV a také OP Rybářství. Z výše uvedeného lze odvodit, že díky evropským fondům by mělo dojít v rámci cestovního ruchu na území České republiky ke zvýšení počtu nových a zrekonstruovaných zařízení se zaměřením na agroturismus a rybářskou turistiku (MMR ČR, 2017b [online]).

4 Materiál a metody

4.1 Použité literární zdroje

Při zpracování diplomové práce bylo využito především vědecké literatury, tedy vědeckých článků a knih. Elektronické zdroje byly používány spíše výjimečně. Vědecká literatura byla použita převážně při psaní literární rešerše, která souvisí s vymezením důležitých teoretických pojmů týkajících se dané problematiky a uvedením čtenáře do tématu. Zahraniční zdroje převažují nad tuzemskými prameny vědecké literatury. Internetové zdroje sloužily spíše jako zdroj statistických dat, map a obrazového materiálu.

4.2 Použité výzkumné metody

V úvodní části diplomové práce je představeno téma práce a jsou stanoveny cíle práce a hypotézy, které budou v závěru práce buďto potvrzeny nebo vyvráceny. Předpokladem pro zpracování tématu po teoretické stránce je studium odborné literatury, která se zabývá problematikou venkovského cestovního ruchu. Diplomová práce je rozdělena na dvě části, a to teoretickou a výsledkovou.

V teoretické části této práce, tj. v **literární rešerši**, jsou vysvětleny důležité teoretické pojmy, které se týkají vybraného tématu. Literární část slouží k pochopení tématu a uvedení čtenáře do dané problematiky. Literární rešerše obsahuje šest hlavních kapitol, které zachycují teoretická východiska, která tvoří podklad pro vypracování výsledkové části. Literární rešerše začíná kapitolou, ve které je uvedena charakteristika cestovního ruchu a jeho šetrných forem, ke kterým patří i venkovský cestovní ruch. Práce se věnuje venkovskému cestovnímu ruchu, konkrétně historii rozvoje v Evropě, jednotlivým formám, hlavnímu významu, předpokladům pro jeho rozvoj, jeho potenciálu, negativním dopadům a také jeho udržitelnému rozvoji. Dále je vysvětlen pojem destinační management a popsán jeho význam. Práce se také zabývá členěním území České republiky na jednotlivé turistické regiony a oblasti. Následuje kapitola, která se věnuje metodám vymezení venkovského prostoru. Literární rešerše je ukončena kapitolou o venkovském cestovním ruchu v České republice. V této poslední části literární rešerše je analyzován současný stav českého venkovského prostoru a jsou uvedena historická východiska českého venkova, historie rozvoje venkovského turismu na českém území, orgány

a organizace působící v oblasti venkovského cestovního ruchu v České republice a současné oficiální produkty podporované Českou republikou. Tato část ještě obsahuje komparaci s vybranými okolními státy a možnosti využití finanční podpory na rozvoj venkovského cestovního ruchu.

Druhá část této diplomové práce, tj. **výsledková část**, obsahuje dvě hlavní kapitoly. V první kapitole výsledkové části je vymezena zkoumaná turistická oblast Polabí, která je dále charakterizována z pohledu venkovského cestovního ruchu. Při vymezení a charakteristice turistické oblasti Polabí se vycházelo z vlastního průzkumu trhu a z vhodných zdrojů informací. V druhé kapitole výsledkové části jsou uvedeny výsledky dotazníkového šetření a SWOT analýza. V rámci výzkumného úkolu této práce byl proveden kvantitativní výzkum prostřednictvím dotazníkového šetření. Dotazníkové šetření proběhlo metodou dotazování, a to konkrétně formou standardizovaného dotazníku, jehož otázky se zaměřují na problematiku venkovského cestovního ruchu v turistické oblasti Polabí. Metoda standardizovaného dotazníku byla vybrána z důvodu získání informací od velkého počtu respondentů, a to při minimální časové a finanční náročnosti. Šetření se uskutečnilo v první polovině března 2017. Způsob distribuce a sběru dat dotazníkového šetření byl elektronický. Online dotazování probíhalo pomocí aplikace Google Formuláře, kterou poskytuje společnost Google Czech Republic, s.r.o. Sběr dat byl anonymní. Respondenti dotazníkového šetření byli potenciální zájemci o venkovský turismus. Dotazníkového šetření se účastnilo celkem 100 respondentů. Dotazník je součástí přílohové části této diplomové práce. V úvodu standardizovaného dotazníku, jehož vyplnění nepřesáhne 7 minut, je uveden průvodní text s vysvětlením účelu dotazníkového šetření. Dotazník je rozdělen na dvě části - první se zabývá problematikou venkovského cestovního ruchu a druhá část obsahuje identifikační otázky. První část dotazníku zahrnuje celkem 13 uzavřených otázek a součástí druhé části dotazníku jsou 4 identifikační otázky, přičemž 3 jsou uzavřené a 1 otevřená. Po skončení dotazníkového šetření došlo k jeho statistickému vyhodnocení a výsledná data jsou pro lepší názornost zpracována pomocí grafů. Na základě výsledků dotazníkového šetření a vlastního průzkumu trhu je vypracována SWOT analýza, která hodnotí turistickou oblast Polabí z pohledu venkovského cestovního ruchu. Dle Dubce et al. (2012) patří SWOT analýza k základním metodám strategické analýzy, a to z důvodu jejího integrujícího charakteru získaných, sjednocených a vyhodnocených poznatků, ze kterých mohou být generovány alternativy strategií dalšího rozvoje oblasti či organizace. Označení SWOT pochází z anglické zkratky, přičemž jednotlivá písmena znamenají následující: S = Strengths (Silné stránky), W = Weaknesses (Slabé

stránky), O = Opportunities (Příležitosti) a T = Threats (Hrozby). Zkratka SWOT označuje tedy vnitřní silné a slabé stránky oblasti (popř. organizace) a příležitosti a hrozby z vnějšího prostředí oblasti (popř. organizace). Ve SWOT analýze jsou rozebrány jak silné a slabé stránky turistické oblasti Polabí pro rozvoj venkovského turismu, tak její příležitosti a ohrožení, kterým v současné době čelí.

Podklady z dotazníkového šetření, vlastního průzkumu trhu a vypracované SWOT analýzy slouží především k ověření předem vyslovených hypotéz.

Na základě teoretické části a výsledkové části je vypracována diskuze a vlastní závěr této diplomové práce. Tato závěrečná část diplomové práce obsahuje celkové shrnutí zjištěných výsledků, zhodnocení současného stavu a stanovení podmínek dalšího rozvoje včetně vypracování návrhů opatření vedoucích ke zlepšení.

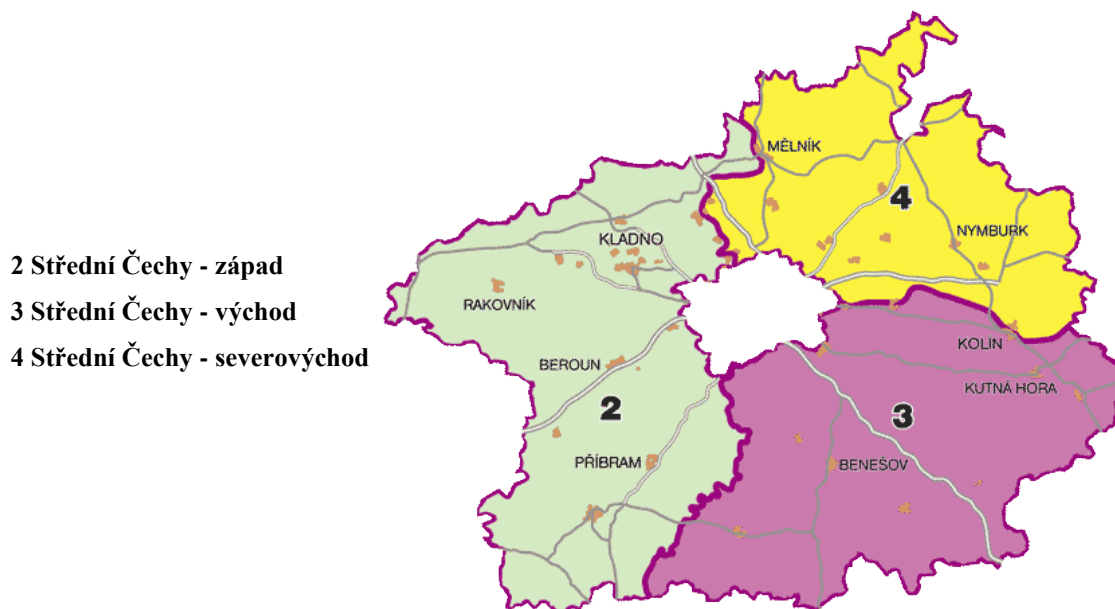
5 Výsledky

V úvodu výsledkové části diplomové práce je vymezena turistická oblast Polabí, která je dále charakterizována z pohledu venkovského cestovního ruchu. Při vymezení zkoumané oblasti a její charakteristice byly použity data z vlastního průzkumu trhu. Další část této kapitoly se věnuje rozboru a hodnocení dotazníkového šetření a v poslední empirické části je uvedena SWOT analýza turistické oblasti Polabí.

5.1 Turistická oblast Polabí

5.1.1 Geografické vymezení turistické oblasti Polabí

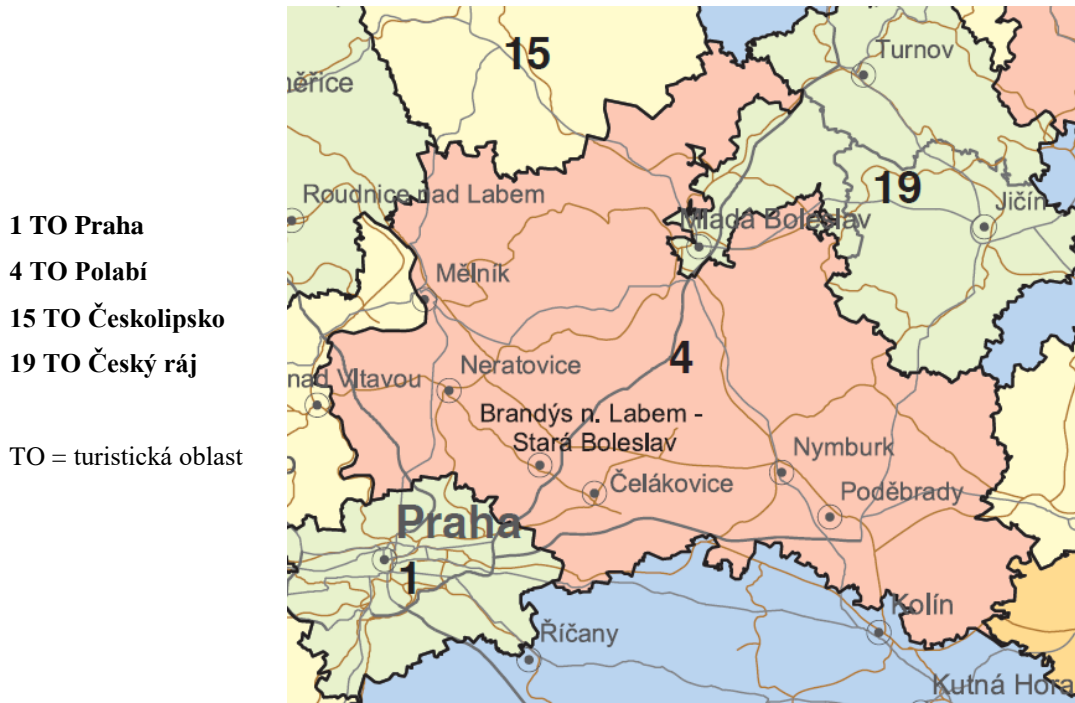
Turistická oblast Polabí, která je také oficiálně označována jako oblast Střední Čechy - severovýchod, patří dle rajonizace CzechTourism do turistického regionu okolí Prahy. Turistický region Okolí Prahy se nachází uprostřed Čech a člení se na tři oblasti: Střední Čechy - západ, Střední Čechy - východ, Střední Čechy - severovýchod - Polabí. Konkrétnější přehled o rozdělení turistického regionu na jednotlivé turistické oblasti přináší obrázek č. 4.

Obrázek č. 2 Turistický region Okolí Prahy (Turistické regiony ČR, 2017 [online])

Dle údajů Českého statistického úřadu (2017 [online]) rozloha turistické oblasti Polabí činí 324 415,6 ha a do jejího území spadá celkem 365 obcí. Turistická oblast Polabí se nachází přibližně mezi městy Prahou, Mělníkem a Poděbrady.

Území turistické oblasti přechází na severu v Český ráj a Máchův kraj, na jihu sousedí s jihovýchodní částí Středočeského kraje a v jihozápadní části tvoří hranici s Prahou (Cyklotoulky CZ, 2017 [online]).

1 TO Praha
 4 TO Polabí
 15 TO Českolipsko
 19 TO Český ráj
 TO = turistická oblast

Obrázek č. 3 Mapa turistické oblasti Polabí (upraveno dle Vystoupila et al., 2006)

5.1.2 Charakteristika polabského venkova

Z pohledu této diplomové práce je důležité charakterizovat polabský venkov. Problematikou českého venkova se zabývá Perlín (2017 [online]), který uvádí, že oblast Polabí je díky stabilizované a intenzivní zemědělské výrobě představitelem venkova bohatých zemědělských oblastí. Podle Perlína (2017 [online]) došlo v Polabí díky tradiční a velmi významné roli zemědělství k intenzivnímu využití krajiny pro zemědělskou rostlinnou výrobu. Jelikož tamější úrodná zemědělská půda byla schopna uživit větší počet obyvatel, byla jednotlivá sídla zpravidla větší. Postupně ve venkovských sídlech, ale i v okolních městech, vznikaly a do dnešní doby existují zemědělské provozy a také závody zpracovatelského průmyslu. V důsledku významné role zemědělské výroby a tím i související větší pospolitosti obyvatel se v této oblasti dařilo lépe udržovat venkovské sociální vzorce chování a tím uchovávat tradiční svátky a slavnosti. V současnosti, i přes úpadek významu zemědělství na českém venkově, se zemědělské výrobě v Polabí daří stále relativně dobře.

Avšak i přes skutečnost, že se zemědělské výrobě daří v Polabí pořád dobře, je i na tomto území důležité podporovat diverzifikaci ekonomických aktivit na venkově a udržitelný rozvoj venkovských oblastí, k němuž může přispívat právě rozvoj venkovského turismu.

5.1.3 Charakteristika Polabí z pohledu cestovního ruchu

Turistická oblast Polabí je jednou z mnoha turistických destinací České republiky, které ačkoli nemají výraznou turistickou historii, začaly v posledních letech hledat svoji tvář, aby mohly konkurovat tradičně významným turistickým destinacím. Z pohledu cestovního ruchu se historicky jedná převážně o oblast s převládající příměstskou rekreační turistikou regionálního významu. Již v druhé polovině 19. století byla oblast Polabí díky svému rekreačnímu potenciálu společně s dobrou dopravní dostupností vyhledávaná turisty, a to zejména pražskými. Avšak v dobách socialistických, kdy se turismus soustřeďoval do míst s koncentrací velkých odborářských zařízení, upadla oblast Polabí v turistické nevědomí a jeho přednosti začínají být opět objevovány v posledních letech (Zlatý pruh Polabí, 2017 [online]).

Ačkoli osou Polabí i její hlavní říční dopravní tepnou je řeka Labe, zdaleka se nejedná pouze o kraj vody. Po obou březích řeky Labe se rozprostírá uklidňující a mírná krajina. Tato rovinatá krajina je vhodná pro pěší turistiku i cykloturistiku. V Polabí se nachází řada zajímavých měst, jako např. malebné lázeňské město Poděbrady, Nymburk s dochovanou částí cihlových hradeb, starobylé dvojměstí Brandýs nad Labem - Stará Boleslav, barokní Lysá nad Labem nebo Mělník, který je proslulý místními víny a soutokem našich dvou nejvýznamnějších českých řek Labe a Vltavy (Turistické regiony ČR, 2017 [online]).

Cestovní ruch v Polabí ovlivňuje především blízkost hlavního města Prahy, což je významnou výhodou dané oblasti ve srovnání s ostatními regiony. Oblast Polabí má všeobecně vysoký potenciál pro rozvoj venkovské a kulturně poznávací turistiky. Polabský venkov je turisticky trochu opomíjen, ale rozhodně není nezajímavý, protože tyto roviny ukrývají řadu zajímavých přírodních lokalit a množství kulturních památek.

5.1.4 Potenciál venkovského cestovního ruchu v Polabí

Přístupy k hodnocení potenciálu turistických destinací jsou různé, např. Vystoupil et al. (2006), kteří se zabývají hodnocením potenciálních rekreačních ploch na území České republiky, řadí oblast Polabí ve srovnání s jinými českými turistickými oblastmi do kategorie nejméně atraktivních oblastí.

Níže je uvedena tabulka s hodnocením potenciálních rekreačních ploch od Vystoupila et al. (2006), podle které je zřejmé, že jako nejatraktivnější území z hlediska rekreačního využití v České republice jsou hodnoceny naše horské oblasti (Šumava, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky, Beskydy), resp. i jejich podhůří a jako nejméně atraktivní pak hodnotí nížinné intenzivně zemědělsky využívané krajiny (Polabí, Poohří nebo Dolnomoravský úval).

Tabulka č. 1 Hodnocení podílu potenciálních rekreačních ploch (upraveno dle Vystoupila et al, 2006)

Podíl potenciálních rekreačních ploch (v %)	Hodnocení
do 20,0	zemědělsky velmi intenzivně využívaná venkovská krajina - pro cestovní ruch a rekreaci jen velmi málo vhodné přírodní podmínky
20,0 - 37,9	většinou zemědělsky využívaná venkovská krajina v nížinách a pahorkatinách - pro cestovní ruch a rekreaci málo vhodné přírodní podmínky
38,0 - 56,9	venkovská krajina s průměrnými přírodními podmínkami pro cestovní ruch a rekreaci
57,0 - 74,9	podhorská a vysočinná venkovská krajina s příznivými přírodními podmínkami pro cestovní ruch a rekreaci
75,0 a více	povětšinou horské oblasti s velmi příznivými přírodními podmínkami

5.1.5 Předpoklady pro rozvoj venkovského cestovního ruchu v Polabí

Ačkoliv dle hodnocení Vystoupila et al. (2006) nepatří Polabí ve srovnání s jinými turistickými oblastmi České republiky mezi nejatraktivnější oblasti, podle těchto stejných autorů má oblast Polabí významný potenciál cestovního ruchu, který vychází z jeho přírodních a kulturně historických předpokladů. Vystoupil et al. (2006) uvádí, že turismus v Polabí ovlivňuje především blízkost Prahy jako hlavního turistického cíle v České republice, což je chápáno jako výhoda, protože nad konkurenčními vztahy převažují vztahy spolupráce. Jak již bylo výše uvedeno, oblast Polabí patří do Středočeského kraje. Podle Vystoupila et al. (2006) je pro Středočeský kraj z hlediska funkčně - prostorového využití území pro cestovní ruch typická venkovská krajina s průměrnými předpoklady pro cestovní ruch (37,1 % rozlohy kraje), venkovská krajina s velmi příznivými předpoklady (31,2 % rozlohy kraje) a venkovská krajina s minimálními předpoklady pro cestovní ruch (23,2 % rozlohy kraje). Urbanizované prostory Středočeského kraje zaujímají pouze 6,2 % rozlohy území. Uvedená struktura území řadí Středočeský kraj mezi průměrné přírodní atraktivní lokality České republiky, viz mapa v příloze č. 3.

Níže jsou uvedeny lokalizační a realizační předpoklady turistické oblasti Polabí pro rozvoj venkovského cestovního ruchu:

1) Lokalizační předpoklady:

a) přírodní předpoklady:

Jelikož nadmořská výška v Polabí zřídka přesahuje 300 m, jedná se o oblast převážně nížinného typu. Převážná část oblasti je díky kvalitní půdě a příznivým klimatickým podmínkám intenzivně zemědělsky využívána a oblast je jen řídko zalesněna. Výjimkou je pravý břeh Labe, od kterého se terén postupně zvedá směrem k Jizerské tabuli a zalesnění je také podstatně vyšší i v severozápadní části a v okolí Benátek nad Jizerou. Většinu území odvodňují řeky Labe, Jizera a Vltava (Cyklotoulky CZ, 2017 [online]).

V Polabí se nachází pouze jediná chráněná krajinná oblast, a to CHKO Kokořínsko, která se rozprostírá východně a severovýchodně od Mělníka. CHKO Kokořínsko byla vyhlášena v roce 1976 a rozkládá se na území o rozloze 274 km². Tato chráněná oblast vyniká především

nevšedními pískovcovými útvary a překrásnými údolími (AOPK ČR, 2017 [online]). Mezi další významná zvláště chráněná území v Polabí patří národní přírodní rezervace Libický luh. Tato rezervace leží na soutoku řek Cidliny a Labe a byla vyhlášena v roce 1985 a nedávno také zařazena do Natura 2000. Libický luh tvoří nejrozsáhlejší souvislou oblast lužních lesů v Čechách (AOPK ČR, 2017 [online]). Mezi významná chráněná území oblasti Polabí patří ještě např. Žehuňská obora, Žehuňský rybník, Hrabanovská černava, Polabská černava, Mydlovarský luh, unikátní přírodní památka Písečný přesyp u Píst a mnoho dalších přírodních rezervací a přírodních památek. Mezi přírodní atraktivita oblasti lze také zahrnout Svatojiráský les (největší lesní komplex v Polabí), rožďalovické rybníky, Jabkenickou oboru vysoké zvěře či ZOO Chleby (Zlatý pruh Polabí, 2017 [online]).

b) společenské předpoklady:

Společenské předpoklady jsou lidmi vytvořené atraktivita, mezi které lze zahrnout tradice, folklór, umění, architektonické památky, kulturní události a území spojená s určitou specifickou událostí. Z architektonických památek jsou uvedeny ty nejzajímavější jako hrady Kokořín a Houska, zámky Loučeň, Mcely, Mělník, Liběchov, Bělá pod Bezdězem, Liblice, Poděbrady, Benátky nad Jizerou, Brandýs nad Labem či Lysá nad Labem. Mezi další významné zástupce společenských předpokladů Polabí lze zařadit Polabské národopisné muzeum v Přerově nad Labem, Botanicus Ostrá - vesnice řemesel a umění, obec Bošín s unikátním souborem domů typické polabské lidové architektury, obec Byšičky s barokní návší ve tvaru okrouhlíce, Muzeum másla v Máslovicích, Muzeum Kadlín s expozicí staré selské techniky, Muzeum cukrovarnictví, lihovarnictví a řepařství v Dobrovicích, Lesní ateliér Kuba v Kersku, Muzeum Keltů v Dobšicích, Muzeum a knihařskou dílnu Jendy Rajmana v Rožďalovicích, skalní byty na Kokořínsku, tvrz Dřevčice nebo umělecké dílo Čertovy hlavy, nacházející se nedaleko Liběchova. Mezi území spojená s určitou specifickou událostí patří např. Slavníkovské hradiště v Libici nad Cidlinou (Zlatý pruh Polabí, 2017 [online]).

Mezi další společenské předpoklady Polabí lze zařadit turistické atraktivita jako rozhledny, zříceniny, tvrze, sakrální stavby, památná místa, památkové zóny nebo technické památky.

Jak uvádí Perlín (2017 [online]), v důsledku významné role zemědělské výroby v Polabí a tím i související větší pospolitosti obyvatel se v této oblasti dařilo lépe udržovat venkovské sociální vzorce chování a tím i uchovávat tradiční svátky a slavnosti. Z výše uvedeného

vyplývá, že v oblasti Polabí se daří uchovávat tradice a folklór, a to potvrzuje i celoroční pořádání kulturních a společenských akcí jako festivaly, slavnosti, plesy, zábavy, masopusty, posvícení, tradiční staročeské Máje, pálení čarodějnic, staročeské zabíječky či zvěřinové hody. Také nelze zapomenout na výstaviště Lysá nad Labem, které pořádá celoročně různé výstavy a veletrhy. Obecně prospěšná společnost Zlatý pruh Polabí, která je organizací destinačního managementu v dané oblasti, zveřejňuje vždy všechny plánované kulturní události prostřednictvím svých webových stránek www.polabi.com.

1) Realizační předpoklady:

Výhodou turistické oblasti Polabí je její dobrá dopravní dostupnost, jelikož se na území nachází hustá silniční síť a téměř celá oblast Polabí je pokryta železniční či autobusovou dopravou. Problémem se může zdát nízká kvalita silnic. Vodní doprava na řece Labi je využívána v současné době především k rekreačním a turistickým účelům. Např. turisté se mohou vydat z Poděbrad na okružní plavbu lodí Král Jiří směrem do Nymburka nebo na opačnou stranu na soutok Labe s Cidlinou.

Na polabském venkově je zastoupena široká škála ubytovacích zařízení od kempů přes penziony až po luxusní hotely. Pro venkovský cestovní ruch je typické ubytování v soukromí nebo v menších hromadných ubytovacích zařízeních. Z polabského venkova lze uvést jako vhodné příklady venkovského ubytovacího zařízení např. Farmu Košík v Tuchomi, Bučický mlýn u Rožďalovic či Penzion Ždírecký Důl v obci Ždírec. Co se týká stravovacích zařízení, tak těch je na venkově v Polabí dostatečné množství, avšak kvalita nabízených služeb nemusí být pro turisty vždy dostačující. Jako zajímavá stravovací zařízení z pohledu venkovského turismu lze uvést např. Farmu Košík v Tuchomi, Hájenku v Kersku či Krčmu v Dětenicích.

V Polabí mají turisté možnost široké nabídky sportovního vyžití. Oblast je díky své rovinaté krajině přímo rájem pro cykloturisty a pěší turisty. Polabím prochází Labská cyklostezka, která je označována jako nejoblíbenější cyklostezka Středočeského kraje. Cyklostezka láká nejen cyklisty, ale je vhodná i pro pěší turisty, in-line bruslaře i vozičkáře. Kromě Labské cyklostezky je území Polabí protkané celou řadou dalších cyklotras. Celé území Polabí je dobře turisticky značené a Klub českých turistů pořádá v oblasti množství pochodů a vycházek. V Polabí se každoročně koná řada sportovních akcí jako např. poděbradské chodecké závody, závody dračích lodí, jezdecké závody či pořádání hasičských sportovních

slavností v jednotlivých obcích. Skoro v každé obci se nachází fotbalové hřiště a hřiště pro děti. V některých obcích se naskytá příležitost využít i další sportovní zařízení jako tenisové hřiště, bowling, squash atd. Polabí je i cílem milovníků golfu, jelikož si mohou jejich oblíbený sport na golfových hřištích v Poděbradech, Benátkách nad Jizerou či ve Staré Boleslavi. V letních měsících mohou turisté navštívit řadu zdejších koupališť, jezer a rybníků. Řeka Labe a ostatní vodní plochy nabízejí možnost rekreačního vyžití a rybaření.

Někteří turisté oblast navštěvují i ze zdravotních důvodů, a to díky zdejším lázním a jejich léčivé vodě. Nejznámějšími lázněmi této oblasti jsou lázně Poděbrady. V Polabí se nachází ještě lázně Mšeno a Toušeň. Turisté mají v této oblasti možnost bohatého kulturního vyžití, jelikož si mohou vybrat z široké nabídky divadelních představení, filmových promítání v místních kinech (v létě i nabídka letních kin pod širým nebem), přednášek, výstav, gastronomických akcí či koncertů.

Co se týče infrastruktury cestovního ruchu v Polabí, tak na tomto území je rozsáhlá síť turistických informačních center (TIC). V oblasti se nachází celkem 10 TIC.

5.1.6 Destinační management v Polabí

Jednou z důležitých podmínek správného rozvoje cestovního ruchu v turistické oblasti Polabí je vybudování fungující struktury destinačního managementu, která splňuje všechny

jeho typické funkce. V porovnání s jinými turistickými oblastmi, kde byly organizace cestovního ruchu zřízeny již v polovině devadesátých let, se v Polabí první aktivity v tomto směru začaly projevovat téměř o deset let později. Vše vyvrcholilo tím, že v roce 2005 byla založena obecně prospěšná společnost **Zlatý pruh Polabí (ZPP)**. Zlatý pruh Polabí sídlí v Loučeni. Společnost zakládalo 8 podnikatelských subjektů a během 2 měsíců se k ní na základě partnerských smluv přidalo 6 největších měst v regionu. Prvotní zpoždění v založení společnosti destinačního managementu oproti jiným turistickým oblastem se zdá být nyní jako nevýznamné a destinační management turistické oblasti Polabí (ZPP) je v současnosti vnímán profesionální veřejností velmi pozitivně a má své místo ve struktuře cestovního ruchu ve Středočeském kraji a také v rámci České centrály cestovního ruchu - CzechTourismu (Zlatý pruh Polabí, 2017 [online]).

Obrázek č. 4 Logo ZPP (Zlatý pruh Polabí, 2017 [online])

K hlavním činnostem ZPP patří marketingová podpora turistické oblasti a podpora vytváření nových turistických cílů a turistických produktů, a to vše ve spolupráci s Krajským úřadem Středočeského kraje a Českou centrálou cestovního ruchu - CzechTourism. Tato obecně prospěšná společnost spolupracuje na základě partnerských smluv s turistickými informačními centry a dalšími subjekty cestovního ruchu, jako např. podnikateli nebo zástupci měst a obcí. K lednu 2009 měl ZPP celkem 63 partnerských subjektů a skoro téměř celé území turistické oblasti Polabí je již pokryto partnerskými smlouvami. Kromě výše uvedených organizací spolupracuje ZPP také se Středočeskou turistickou a informační službou, destinačními managementy sousedních turistických oblastí (Posázaví, Český ráj, Rakovnicko), mikroregiony, místními akčními skupinami (MAS) na území turistické oblasti (Svatojiráský les, Podlipansko, Kokořínsko, Pošembeří, Polabí aj.) a také s profesními organizacemi a sdruženími jako např. Asociace hotelů a restaurací ČR (AHR ČR), Asociace turistických informačních center ČR (A.T.I.C. ČR) (Zlatý pruh Polabí, 2017 [online]).

ZPP by měl na území turistické oblasti Polabí plnit následující základní funkce destinačního managementu:

- propagace turistického potenciálu Polabí,
- vytvoření silné pozitivní image oblasti jako celku,
- marketing turistické destinace Polabí,
- koordinace subjektů cestovního ruchu v Polabí,
- vytvoření a aktualizace Strategie rozvoje cestovního ruchu v dané oblasti,
- podpora tvorby regionálních produktů cestovního ruchu,
- definice rozvojových potřeb cestovního ruchu v oblasti a jejich prosazování do rozvojových strategií vyšších úrovní,
- zajištění financování vlastní činnosti destinačního managementu,
- monitoring trhu (Zlatý pruh Polabí, 2017 [online]).

Cílem nejenom Zlatého pruhu Polabí, ale i ostatních subjektů, které se aktivně podílejí na cestovním ruchu v Polabí, je vytvoření stabilní profesně orientované organizace pro koordinaci, podporu a rozvoj cestovního ruchu v Polabí. Tato organizace by měla mít vytvořené pevné vazby napříč strukturou cestovního ruchu na území Středočeského kraje a celé České republiky a měla by přispívat ke zvýšení návštěvnosti oblasti a prodejnosti jejich turistických produktů a vytvoření systému pro její financování.

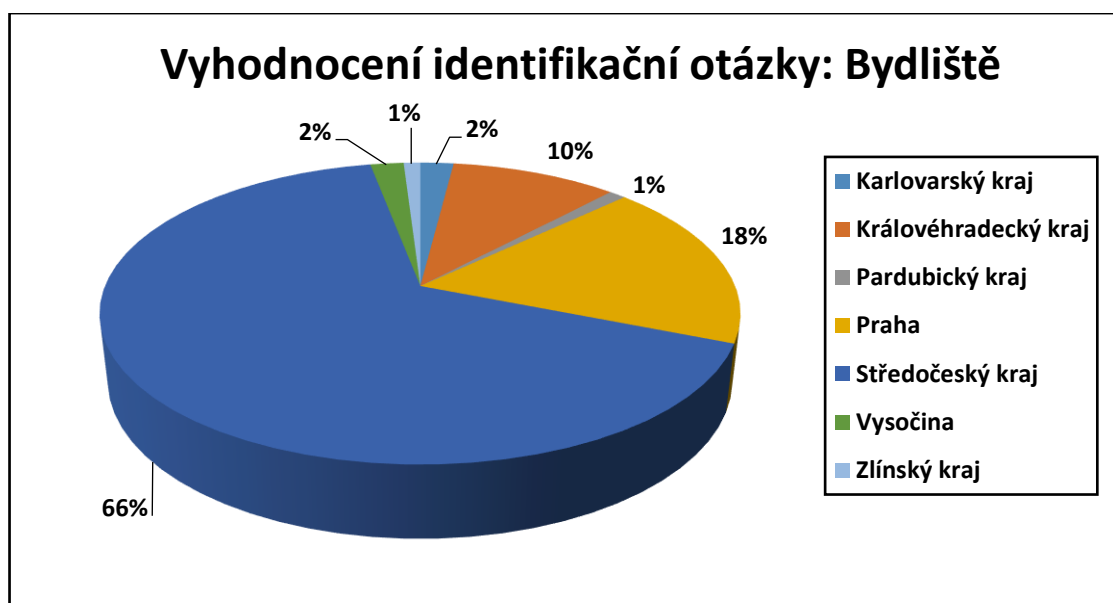
5.2 Výsledky dotazníkového šetření a SWOT analýzy

5.2.1 Výsledky dotazníkového šetření

V této části diplomové práce jsou uvedeny výsledky uskutečněného dotazníkového šetření. Tyto výsledky budou dále použity především k ověření vyslovených hypotéz.

5.2.1.1 Charakteristika respondentů

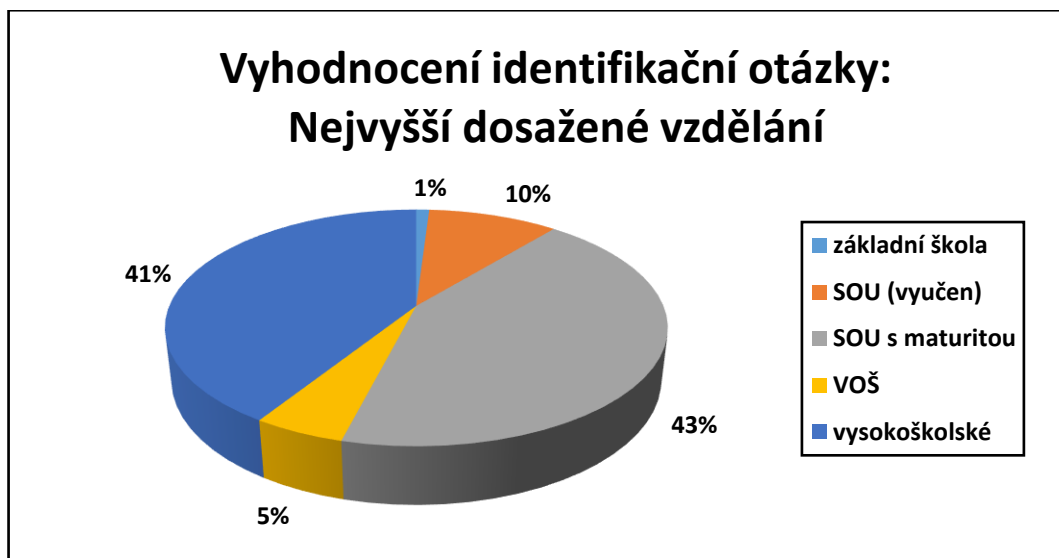
Tato část dotazníku má pouze informativní charakter o struktuře respondentů dotazníkového šetření. Dotazníkového šetření zabývajících se tématem rozvoje venkovského cestovního ruchu v turistické oblasti Polabí se zúčastnilo celkem 100 respondentů, přičemž 47 z nich má své současné bydliště v turistické oblasti Polabí. Celkové rozdělení respondentů podle jejich bydliště je uvedeno na grafu níže. Vyplývá z něj, že většina dotazovaných má bydliště ve Středočeském kraji. Druhou nejpočetnější skupinu tvoří respondenti z Prahy a poté následují respondenti z Královéhradeckého kraje.

Obrázek č. 5 Vyhodnocení identifikační otázky - bydliště

Dotazníkového šetření se účastnilo celkem 35 mužů a 65 žen. Ženy tvořily téměř dvě třetiny respondentů.

V rámci dotazníkového šetření měly dvě pětiny respondentů středoškolské vzdělání s maturitou a dvě pětiny dotazovaných byli vysokoškoláci. Zbylou jednu pětinu tvořily osoby, které byly vyučeny nebo měly vyšší odborné vzdělání. Základní vzdělání měl pouze jeden z dotazovaných. Přesné procentuální rozdělení je uvedeno na následujícím grafu.

Obrázek č. 6 Vyhodnocení identifikační otázky - vzdělání

Největší zastoupenou věkovou skupinou respondentů byly osoby ve věku 26 - 49 let, jednalo se přesně o 70 %. Druhou nejvíce zastoupenou skupinou respondentů byly osoby ve věku 18 - 25 let, kterých bylo celkem 18 %, a třetí skupinu tvořili respondenti ve věku 50 - 59 let, a to konkrétně 10 %. Žádný z dotazovaných nebyl mladší 18 let.

Obrázek č. 7 Vyhodnocení identifikační otázky - věk

5.2.1.2 Venkovský cestovní ruch v Polabí

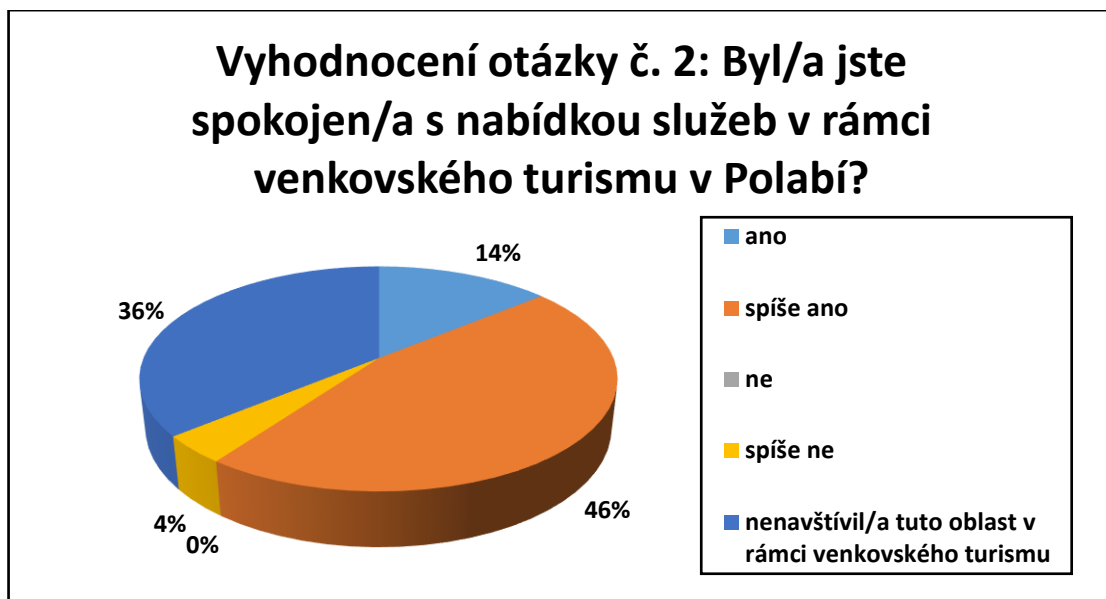
V této části dotazníkového šetření se zjišťoval názor eventuálních budoucích návštěvníků oblasti Polabí na problematiku venkovského cestovního ruchu.

První otázka této části dotazníku ověřovala, jestli respondenti mají zkušenosti s venkovským cestovním ruchem v turistické oblasti Polabí. Pro upřesnění byl v otázce vysvětlen pojem venkovský turismus. Ze zjištěných výsledků vyplynulo, že téměř dvě třetiny dotazovaných mají zkušenosti s tímto šetrným typem turismu ve vybrané oblasti, jednalo se konkrétně o 63 % respondentů. Zbýlých 37 % dotazovaných nemá osobní zkušenosti s tímto typem turismu v Polabí.

Obrázek č. 8 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 1

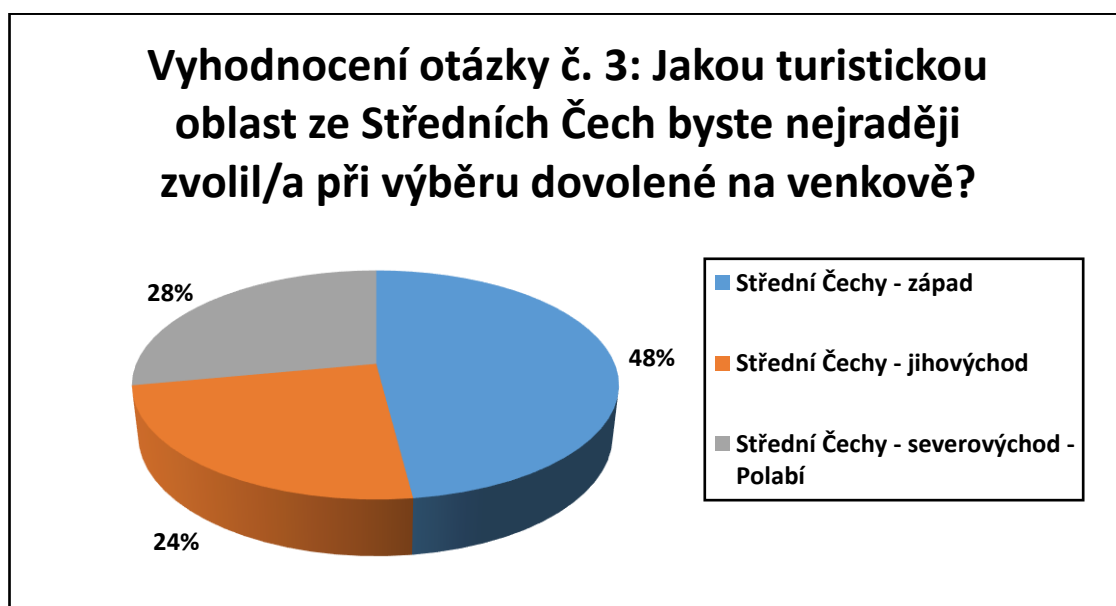
Další otázka zkoumala spokojenost respondentů s nabídkou služeb v rámci venkovského turismu v oblasti Polabí. Celkem 36 % respondentů odpovědělo, že nenavštívilo tuto oblast v rámci venkovského cestovního ruchu. Ze zbylých 64 % dotazovaných, kteří někdy v minulosti provozovali venkovský turismus v Polabí, bylo 22 % spokojeno s nabídkou služeb a celkem 72 % bylo spíše spokojeno. Pouze 6 % dotazovaných jedinců odpovědělo, že byli spíše nespokojeni s nabídkou služeb venkovského cestovního ruchu v Polabí a žádný z respondentů neuvedl, že by byl vysloveně nespokojen s nabídkou služeb venkovského turismu v Polabí. Bližší procentuální vyjádření přináší obrázek grafu na následující stránce.

Obrázek č. 9 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 2

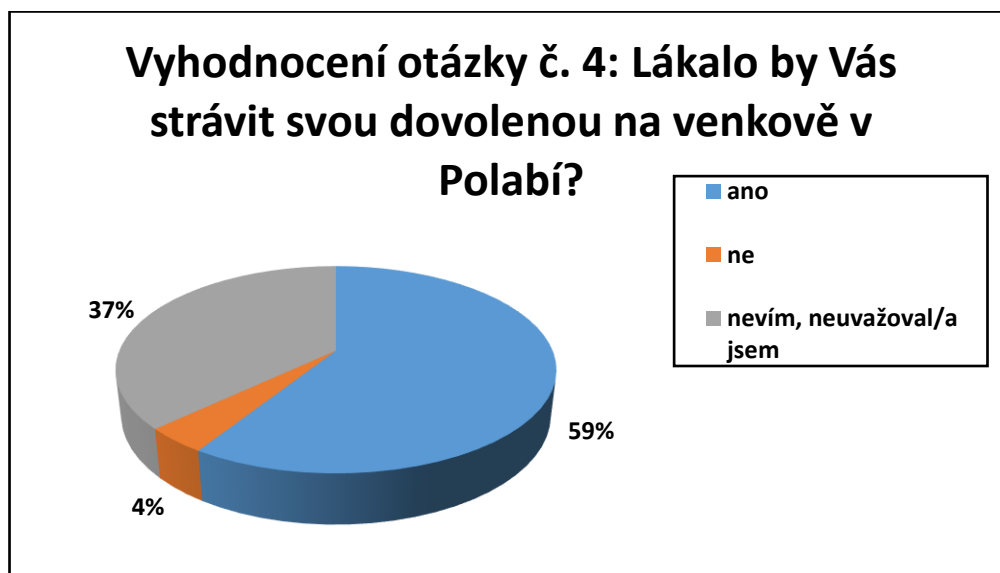
Cílem další otázky bylo zjistit, kterou ze tří turistických oblastí Středních Čech by respondenti nejraději zvolili při výběru své dovolené na venkově. Podle šetření by nejvíce potencionálních turistů lákalo navštívit turistickou oblast Střední Čechy - západ. Turistická oblast Polabí byla na druhém místě a za ní jen o pár procent zaostávala oblast Střední Čechy - jihovýchod.

Otázkou je, čím mohla přilákat turistická oblast Střední Čechy - západ o tolik větší počet respondentů. Mohlo by to být tím, že tato oblast toho může mnoho nabídnout, např. nádhernou přírodu jako CHKO Křivoklátsko, Brdy, Český kras, rozmanitou krajinu skal a lesů kolem řek Vltavy a Berounky a významné české hrady jako Karlštejn, Křivoklát a Okoř.

Obrázek č. 10 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 3

Další otázka zjišťovala, zda mají respondenti zájem strávit svou dovolenou na venkově v Polabí. Na tuto otázku odpovědělo více než polovina dotazovaných, konkrétně 59 %, že by je lákalo strávit svou dovolenou na venkově v této turistické oblasti. Pouze 4 % dotazovaných odpovědělo, že by je nelákalo strávit svou dovolenou na venkově v Polabí. Faktem je, že celkem 37 % respondentů zvolilo neutrální odpověď nevím, neuvažoval/a jsem.

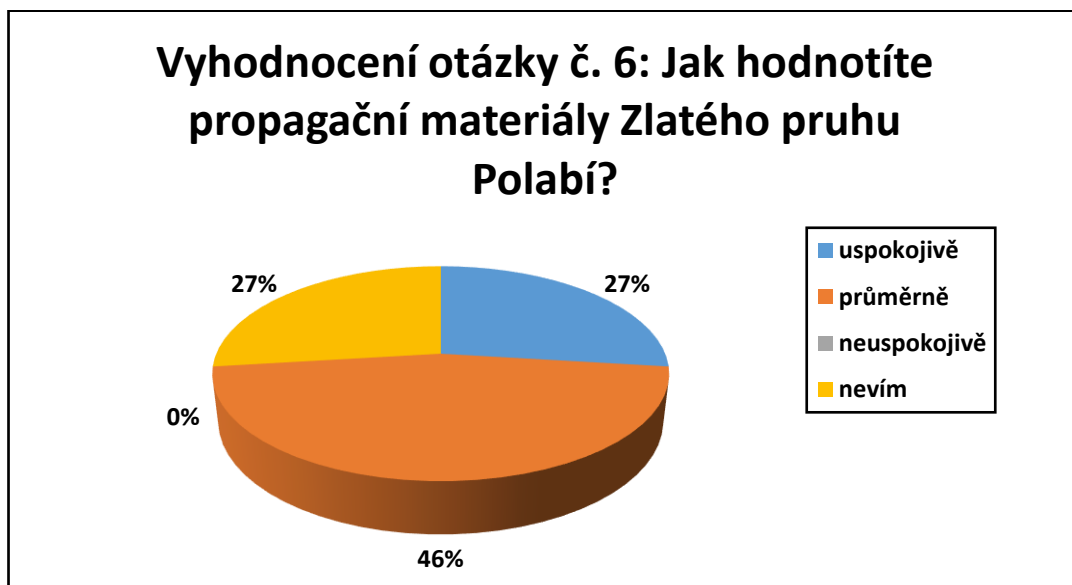
Obrázek č. 11 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 4

Další část dotazníkového šetření se zabývala organizací destinačního managementu v Polabí, tedy konkrétně obecně prospěšnou společností Zlatý pruh Polabí. V dotazníku bylo zjišťováno, zda respondenti mají povědomí o této organizaci a popřípadě, jak hodnotí propagační materiály vydávané touto organizací.

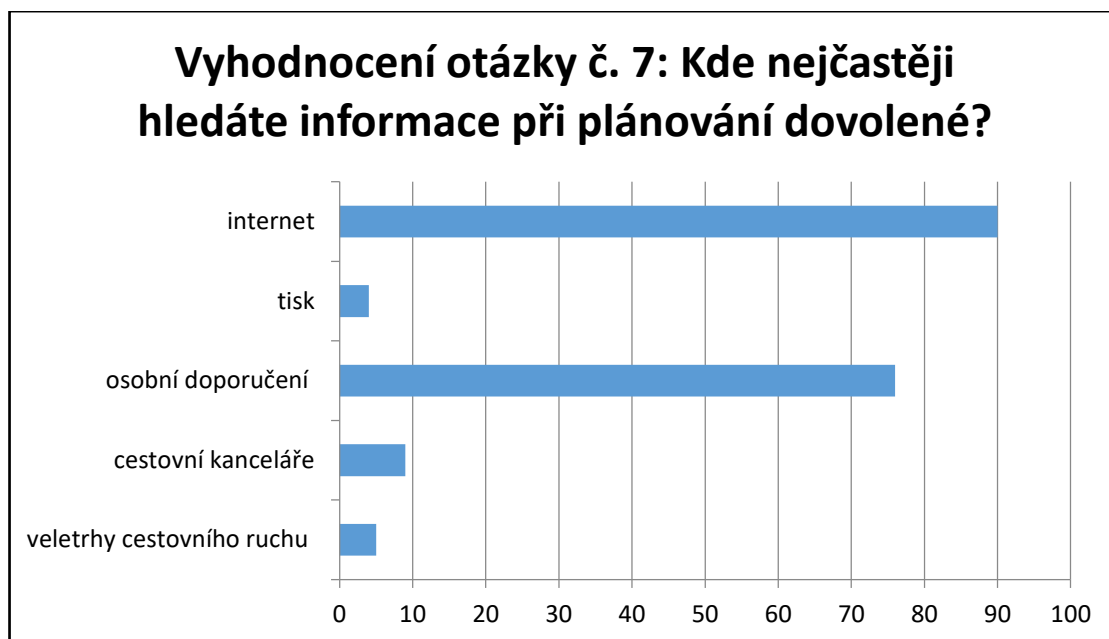
Obrázek č. 12 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 5

Z výsledků vyplynulo, že pouze jedna pětina dotazovaných jedinců zná organizaci Zlatý pruh Polabí, a to celkem 21 % respondentů. Na otázku, jak hodnotí propagační materiály Zlatého pruhu Polabí, odpovídali pouze jedinci, kteří znají tuto organizaci. Skoro polovina zúčastněných uvedla, že hodnotí materiály průměrně. Další polovinu respondentů tvořily dvě skupiny. Ta první odpovídala, že hodnotí materiály uspokojivě a zbylí respondenti uvedli odpověď nevím. Přesné procentuální znázornění je uvedeno v grafu níže.

Obrázek č. 13 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 6

Další otázka se věnovala tomu, kde nejčastěji hledají turisté informace při plánování své dovolené.

Obrázek č. 14 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 7

Respondenti mohli zvolit při této otázce více možností odpovědí. Z výsledků dotazníkového šetření vyplynulo, že nejčastěji používají turisté při plánování své dovolené internet, což uvádělo průměrně 9 z 10 respondentů. Respondenti dále velmi často dají na osobní doporučení svých známých či přátel, což odpovědělo průměrně skoro 8 z 10 dotazovaných. Tisk a veletrhy cestovního ruchu či jiné propagační akce využívá jen velmi malý počet lidí, a to konkrétně 4 - 5 % dotazovaných. Z dotazníkového šetření dále vyšlo, že služeb cestovních kanceláří či agentur využívá v průměru pouze 1 z 10 respondentů.

V další otázce týkající se výběru nejoblíbenějších rekreačních aktivit si respondenti mohli zvolit více možností.

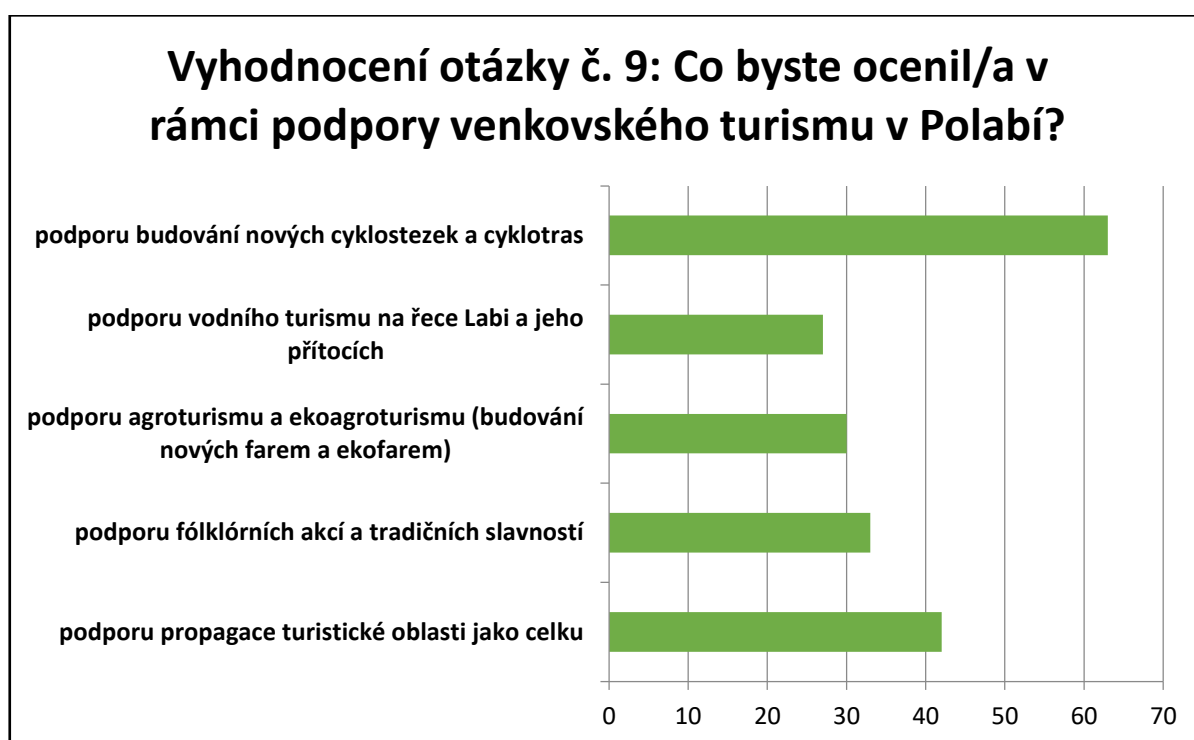

Obrázek č. 15 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 8

Z výsledků vyplynulo, že celkově mezi nejoblíbenější aktivity v Polabí patří pěší turistika a cykloturistika, což uvedlo konkrétně přes 60 dotazovaných. Dále bylo z výsledků zřejmé, že potencionální návštěvníci oblasti mají značný zájem o účast na kulturních akcích, tj. folklórních a tradičních akcích jako festivaly a slavnosti, což uvedlo 51 % respondentů. Téměř polovina respondentů, konkrétně 49 %, uvedlo, že by chtěli během svého pobytu v

Polabí konzumovat podomácku vyrobené potraviny nebo si je nakoupit. Také značná část potencionálních zájemců o cestovní ruch, konkrétně 38 % respondentů, by jevil zájem se zúčastnit výroby místních produktů nebo provozovat tradiční řemesla. Z výsledků dále vyplynulo, že v Polabí nejeví turisté velký zájem o agroturismus, vodní turistiku ani o projížďky na koních. O pobyt na farmě by mělo zájem jen 24 % respondentů, o vodní turistiku 23 % a o projížďku na koni pouze 15 %.

Dále dotazník ověřoval, co by turisté ocenili v rámci podpory venkovského cestovního ruchu v turistické oblasti Polabí. Dotazovaní si v této otázce mohli vybrat více možností.

Obrázek č. 16 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 9

Z výsledků je patrné, že potencionální turisté a návštěvníci oblasti by nejvíce ocenili podporu budování nových cyklostezek a cyklotras. Odpovědělo tak celkem 63 % respondentů. Dále respondenti často volili možnost propagace turistické oblasti jako celku, konkrétně tuto odpověď uvedlo 42 % respondentů. Podporu pořádání folklórních akcí a tradičních slavností by ocenilo přibližně stejné množství dotazovaných jako podporu budování nových farem a ekofarem nebo podporu vodního turismu na řece Labi a jeho přítocích. Konkrétně podporu folklórních akcí a tradičních slavností by volilo 33 % jedinců, podporu budování nových farem a ekofarem 30 % respondentů a podporu vodního turismu na řece Labi a jeho přítocích 27 % odpovídajících.

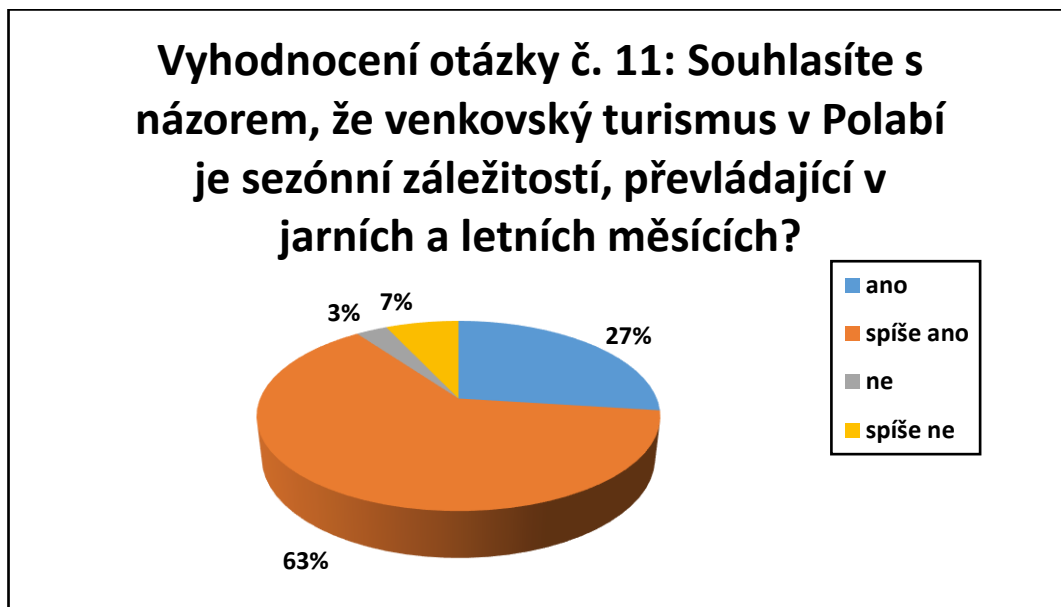
Dále se v dotazníkovém šetření zjišťovalo, jaké turistické cíle považují potenciální zájemci o venkovský cestovní ruch na polabském venkově za nejzajímavější. Byl stanoven seznam 13 venkovských turistických cílů, z kterého si mohli respondenti vybrat 3 možnosti.

Obrázek č. 17 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 10

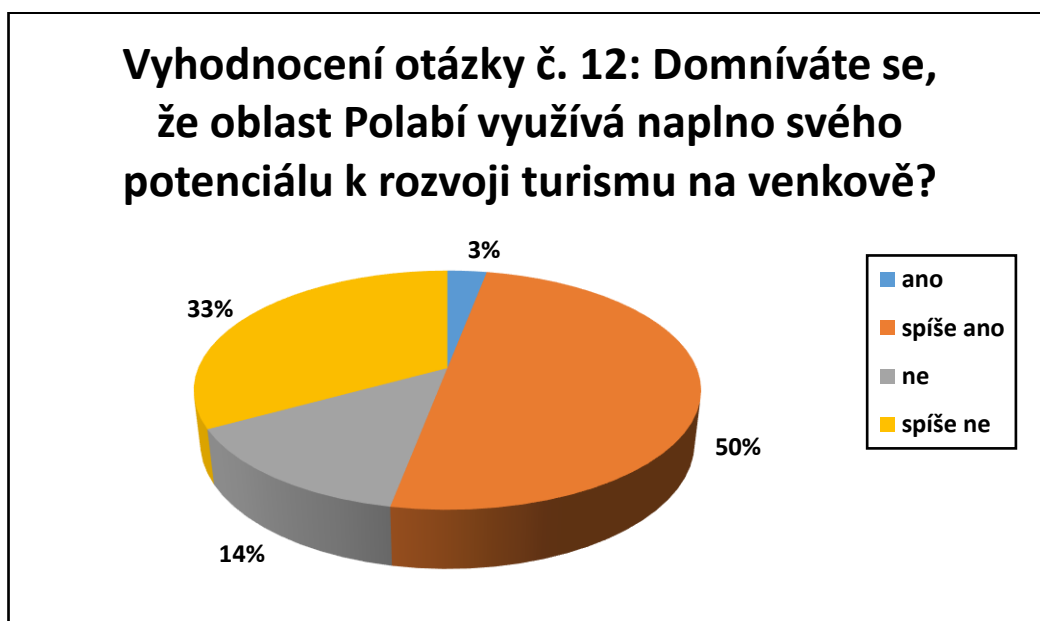
Většina dotazovaných považuje za nejoblíbenější venkovský turistický cíl oblasti Polabí Labskou cyklostezku, kterou vybrala více než polovina respondentů, konkrétně 51 %. O druhé místo se dělí CHKO Kokořínsko s okolím lázní Poděbrad, jelikož tyto oblasti si zvolilo stejným dílem celkem 41 % odpovídajících. Velmi oblíbený je také zámek Loučeň, který vybralo 36 % respondentů. Malá zoologická zahrada v Chlebech měla také dobré umístění s 26 %. Hájenka v Kersku je častým cílem nejen cykloturistů, a proto se také umístila na šestém místě s 24 %. Botanicus v Ostré byl vybrán 20 % respondentů. Zbylé cíle v nabídce se dostaly pod hranici 20 %.

Další otázka měla za úkol zjistit, jestli dotazovaní souhlasí s názorem, že venkovský cestovní ruch v turistické oblasti Polabí je sezónní záležitostí, převládající v jarních a letních měsících. Na tuto otázku odpovědělo přes polovinu respondentů odpovědí spíše ano, konkrétně 63 %. Skoro třetina respondentů odpověděla ano, celkem šlo o 30 % respondentů. Jen velmi malé množství dotazovaných spíše nesouhlasilo nebo nesouhlasilo s uvedeným názorem. Pro lepší přehled je uveden graf níže.

Obrázek č. 18 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 11

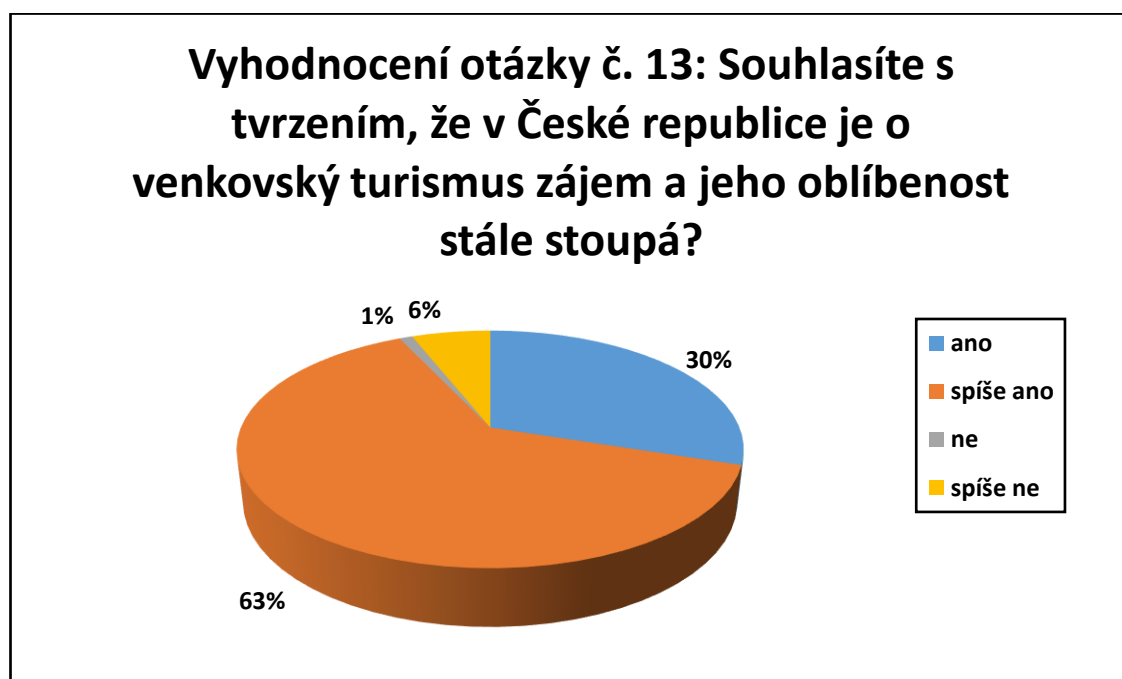
Další otázkou se autorka ptala potencionálních zájemců o venkovský cestovní ruch, jestli se domnívají, že oblast Polabí využívá naplno svého potenciálu k rozvoji turismu na venkově.

Obrázek č. 19 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 12

Z grafu uvedeného na předchozí straně je zřejmé, že více než polovina respondentů se přiklonila k názoru, že oblast Polabí spíše využívá nebo využívá naplno svého potenciálu k rozvoji turismu na venkově. Celkem 50 % respondentů uvedlo odpověď spíše ano a odpověď ano byla u 3 % dotazovaných. Avšak respondentů, kteří se domnívají, že oblast Polabí spíše nevyužívá nebo nevyužívá naplno svého potenciálu k rozvoji turismu na venkově, je téměř také polovina, jelikož 33 % respondentů uvedlo odpověď spíše ne a dalších 14 % odpověď ne.

V západních zemích Evropy je venkovský turismus velmi rozšířen, a proto poslední otázka této části dotazníkového šetření zjišťovala, zda dotazovaní souhlasí s tvrzením, že i v České republice je o tento typ turismu zájem a jeho oblíbenost stále stoupá.

Obrázek č. 20 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 13

Na poslední otázku odpovědělo celkem 63 % respondentů, že spíše souhlasí s tvrzením, že v České republice je zájem o venkovský turismus a jeho oblíbenost stále stoupá. Také dalších 30 % dotazovaných uvedlo, že souhlasí s tímto názorem. S uvedeným tvrzením nesouhlasí pouze 1 % dotazovaných a 6 % jich spíše nesouhlasí.

5.2.2 SWOT analýza

V této kapitole je sestavena SWOT analýza, která hodnotí turistickou oblast Polabí z pohledu venkovského cestovního ruchu. Analýza vychází z výsledků dotazníkového šetření a vlastního průzkumu trhu. Cílem SWOT analýzy turistické oblasti Polabí je stanovení silných a slabých stránek jednotlivých problémových oblastí Polabí, odhalení příležitostí a ohrožení turistické oblasti podle jednotlivých problémových oblastí. Na základě výše uvedených kritérií je vytvořena SWOT analýza v takové míře podrobnosti, která umožní formulaci klíčových problémů rozvoje turistické oblasti a stanovení strategických cílů pro rozvoj.

Tabulka č. 2 Analýza vnitřního prostředí turistické oblasti Polabí

Vnitřní prostředí	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ➤ výhodná geografická poloha (blízkost hl. města Prahy, poloha ve středu ČR) ➤ dobrá dopravní dostupnost ➤ příznivé klimatické podmínky ➤ přírodní bohatství - množství přírodních památek a rezervací (CHKO Kokořínsko) ➤ nenáročný rovinatý terén, který je vhodný pro cykloturistiku a pěší turistiku ➤ hustá a dobře značená síť turistických a cyklistických tras (Labská cyklostezka) ➤ řeka Labe a ostatní vodní plochy, které poskytují možnost rekreačního vyžití, rybaření ➤ kulturní dědictví a historické památky ➤ časté konání tradičních, folklórních i sportovních akcí ➤ tradice lázeňství ➤ aktivně působící organizace destinačního managementu (Zlatý pruh Polabí o.p.s.) ➤ aktivní místní akční skupiny (MAS)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ potenciál oblasti pro rozvoj venkovského turismu není naplno využit ➤ rozdílná úroveň kvality turistických služeb ➤ špatná kvalita silnic ➤ nízká vybavenost polabského venkova základní i doprovodnou infrastrukturou CR ➤ nedostatečná údržba a obnova historických objektů a kulturně historického dědictví ➤ v oblasti se nenachází památky mezinárodního významu (UNESCO) ➤ malá nabídka produktů venkovského cestovního ruchu ➤ malý počet agrofarem a ekoagrofarem ➤ nezájem místních obyvatel o podnikání v agroturismu či ekoagroturismu ➤ malé rekreační využití řeky Labe ➤ nepříliš vhodné podmínky pro zimní sporty

Tabulka č. 3 Analýza vnějšího prostředí turistické oblasti Polabí

Vnější prostředí	
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> ➤ využití stávajícího potenciálu oblasti spojeného s podporou malého a drobného podnikání ve vazbě na tvorbu nových pracovních míst ➤ zvýšení úrovně dopravní a technické infrastruktury v oblasti ➤ zpřístupnění dosud opomíjených kulturně historických objektů ➤ neustále se zvyšující poptávka po službách venkovského cestovního ruchu ➤ tvorba nových produktů v rámci venkovského turismu ➤ propagace venkovského turismu jako nástroje ovlivňujícího rozvoj venkova ➤ vyzdvihnutí regionálních sounáležitostí, specifík prostředí, historických kořenů, tradic a místního folklóru ➤ rozšíření a zkvalitnění nabídky služeb v rámci venkovského turismu (i rozšíření mimosezónní nabídky) ➤ vzdělávání místních obyvatel, motivace k podnikání ve venkovském turismu ➤ důsledné využívání finanční podpory ➤ finanční podpora v rámci Programu rozvoje venkova na období 2014 - 2020 (obnova a nová výstavba zařízení se zaměřením na agroturismus) ➤ finanční podpora v rámci Operačního programu rybářství 2014 - 2020 (podpora rybářského turismu) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nedostatečná kvalita struktury infrastruktury venkovského cestovního ruchu včetně doprovodné infrastruktury ➤ podcenění údržby kulturních a technických památek ➤ podcenění péče o přírodní bohatství a krajinný ráz jako podmínky atraktivity území ➤ odliv mladých lidí z venkova, chybějící kvalifikovaná pracovní síla na venkově ➤ konkurence dalších turistických oblastí ČR ➤ zahraniční konkurence ➤ sezónnost venkovského turismu v Polabí (převládající v jarních a letních měsících) ➤ nezájem českých turistů o některé formy šetrného turismu (agroturismus, ekoagroturismus) ➤ převaha jednodenních výletů bez noclehu ➤ odsun návštěvníků z důvodu nedostatečné úrovně služeb ➤ přesáhnutí únosné kapacity území (dopravní zátěž, konflikty mezi rezidenty a návštěvníky, zatížení krajiny) ➤ nevhodné chování turistů - znečištění životního prostředí, hluk, odpady, eroze, narušení biodiverzity ➤ obecný růst kriminality ➤ neprofesionální přístup v rámci služeb venkovského turismu ➤ malá podpora drobných podnikatelů

<ul style="list-style-type: none"> ➤ podpora budování nových cyklostezek a cyklotras ➤ podpora rozvoje vodního turismu na řece Labi a jeho přítocích ➤ zájem turistů o konzumaci podomácku vyrobených potravin a jejich nákup (podpora ekologického zemědělství - BIO produktů) ➤ podpora gastronomického cestovního ruchu (vinařský turismus na Mělnicku) ➤ zájem turistů o účast na výrobě místních produktů a provozování tradičních řemesel (podpora regionálních produktů) ➤ zachování, obnova a účast turistů na prezentaci lidových tradic, folklóru, umění a regionálních řemesel ➤ zvýšená propagace venkovského turismu destinačním managementem oblasti Polabí (Zlatý pruh Polabí o.p.s.) i ostatními organizacemi ➤ efektivní využívání informačních a komunikačních technologií při propagaci turistické oblasti Polabí ➤ inspirace sousedními státy (Rakousko, Německo), možnost navázání spolupráce ➤ pořádání národních i regionálních soutěží v rámci venkovského turismu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nedostatek finančních prostředků ➤ nevyužití možností finanční podpory (nedostatek připravených rozvojových projektů) ➤ investice zahraničního kapitálu (odliv finančních prostředků) ➤ neřízená výstavba infrastruktury ➤ špatná regionální politika ➤ špatná spolupráce mezi územní samosprávou a soukromým sektorem
--	---

6 Diskuze

Lze se domnívat, že v současné konzumní společnosti je téma týkající se šetrných forem turismu, které jsou spojeny s udržitelným rozvojem, vhodným námětem pro zpracování diplomové práce. Tato diplomová práce se zabývá konkrétně rozvojem venkovského cestovního ruchu v turistické oblasti Polabí. Aktuálnost tématu potvrzuje i skutečnost, že problematikou venkovského cestovního ruchu se zabývá u nás i ve světě celá řada odborníků a venkovský turismus je podporován jak světovou organizací cestovního ruchu UNWTO, tak i národními organizacemi cestovního ruchu. Značné množství autorů jako např. Hall et Page (2014), Putina et al. (2006), Čertík et al. (2000), Ryglová (2009) i Zelenka et Pásková (2012) se shodují, že správně uchopený venkovský turismus nabízí jedinečnou příležitost, protože napomáhá řešit některé problémy venkovských oblastí a pozitivně ovlivňuje jejich udržitelný rozvoj.

Hlavním cílem této diplomové práce je identifikovat potenciál turistické oblasti Polabí a její předpoklady pro rozvoj venkovského turismu a zároveň provést analýzu současného rozvoje venkovského cestovního ruchu v turistické oblasti Polabí. Pro dosažení hlavního cíle bylo využito vhodných zdrojů informací, výsledků dotazníkového šetření, vlastního průzkumu trhu a dat ze sestavené SWOT analýzy.

Na základě výše uvedených podkladů lze dojít k následujícím zjištěním. Oblast Polabí je díky intenzivní a stabilizované zemědělské výrobě představitelem venkova bohatých zemědělských oblastí České republiky (Perlín, 2017 [online]). Podle Vystoupila et al. (2006), kteří se zabývají hodnocením potenciálních rekreačních ploch na území České republiky, patří tato nížinná intenzivně využívaná krajina ve srovnání s ostatními českými turistickými oblastmi do kategorie nejméně atraktivních oblastí. Tito autoři řadí mezi nejatraktivnější území České republiky horské oblasti (Šumava, Krkonoše, Beskydy, Jeseníky) a jejich podhůří. Ačkoliv oblast Polabí nepatří podle hodnocení Vystoupila et al. (2006), ve srovnání s jinými turistickými oblastmi České republiky, mezi nejzajímavější oblasti, tak i přesto tito stejní autoři uvádějí, že oblast Polabí má významný potenciál cestovního ruchu, který vychází z jeho přírodních a kulturně historických předpokladů. Avšak podle Bíny (2012) turistický potenciál ovlivňují kromě přírodního prostředí a hodnot kulturně historického dědictví i projevy aktuální činnosti lidské společnosti.

Jelikož oficiální odborné výsledky hodnocení předpokladů prostorového využití území jednotlivých turistických oblastí České republiky nejsou známy, bylo pro tuto práci použito výsledků hodnocení předpokladů území, které je rozčleněno podle krajů České republiky. Turistická oblast Polabí patří do Středočeského kraje, a proto jsou použita data z tohoto kraje. Podle Vystoupila et al. (2006) je pro Středočeský kraj z hlediska funkčně - prostorového využití území pro cestovní ruch typická venkovská krajina s průměrnými předpoklady pro cestovní ruch (37,1 % rozlohy kraje), venkovská krajina s velmi příznivými předpoklady (31,2 % rozlohy kraje) a venkovská krajina s minimálními předpoklady pro cestovní ruch (23,2 % rozlohy kraje). Urbanizované prostory Středočeského kraje zaujímají pouze 6,2 % rozlohy území. Uvedená struktura území řadí Středočeský kraj mezi průměrně atraktivní přírodní lokality České republiky. Ve výsledkové části práce byly analyzovány lokalizační a realizační předpoklady turistické oblasti Polabí, z čehož lze obecně konstatovat, že oblast Polabí má příznivé lokalizační předpoklady, tj. přírodní i společenské (neboli lidmi vytvořené atraktivity) pro rozvoj venkovského cestovního ruchu. Současný stav realizačních předpokladů, které umožňují uspokojit potřeby účastníků cestovního ruchu, je také příznivý.

Z výše uvedeného vyplývá, že oblast Polabí má dostatečný potenciál i předpoklady pro rozvoj venkovského cestovního ruchu. Avšak domníváme se, že potenciál oblasti není dostatečně využíván. Tato domněnka vychází z vlastního průzkumu trhu a je i potvrzena výsledky dotazníkového šetření, protože téměř polovina respondentů uvedla, že jsou názoru, že oblast Polabí nevyužívá nebo spíše nevyužívá naplno svého potenciálu k rozvoji turismu na venkově. S využitím potenciálu oblasti souvisí i její návštěvnost. Jelikož zastáváme názor, že potenciál oblasti není dostatečně využit, domníváme se, že i návštěvnost polabského venkova není vysoká. Návštěvnost Polabí z pohledu venkovského turismu je ještě velmi ovlivněna sezónností, což potvrzují i výsledky dotazníkového šetření, z kterých vyplývá, že téměř všichni respondenti souhlasí s tvrzením, že venkovský turismus v Polabí je sezónní záležitostí převládající v jarních a letních měsících. To, že je turismus často v různých destinacích pouze sezónní záležitostí potvrzuje i Pásková (2009), která k tomu ještě upozorňuje na problém spojený se sezónním charakterem pracovních příležitostí.

Po identifikaci potenciálu oblasti Polabí a jejích předpokladů pro rozvoj venkovského turismu se bude diskuze dále věnovat analýze současného rozvoje venkovského turismu v Polabí.

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že v České republice je o venkovský turismus zájem a jeho oblíbenost neustále stoupá, a proto by bylo vhodné využít potenciál oblasti Polabí k rozvoji této šetrné formy turismu. Klademe si tedy otázku, jak lze lépe využít potenciálu a předpokladů turistické oblasti Polabí k rozvoji venkovského turismu na daném území? Domníváme se, že turistická oblast Polabí by měla využít především své výhodné geografické polohy, jelikož se nachází ve středu České republiky a hlavně v blízkosti hlavního města Prahy. Jak uvádí Vystoupil et al. (2006), blízkost Prahy jako hlavního turistického cíle v České republice je určitou výhodou, protože vztahy spolupráce převažují nad konkurenčními vztahy. Podle našeho názoru je další podstatnou výhodou, že občané Prahy tvoří vhodnou skupinu potenciálních zájemců o venkovský turismus v Polabí. Podle Zlatého pruhu Polabí (2017 [online]), který zajišťuje destinační management v dané oblasti, bylo Polabí již v 19. století vyhledáváno turisty, a to zejména pražskými. Z těchto zjištění lze odvodit, že by bylo vhodné cíleně zaměřit propagaci na obyvatele hlavního města jako skupinu potenciálních zájemců o venkovský turismus. Obyvatelé Prahy chtějí často uniknout z ruchu velkoměsta, stereotypu, pracovního vytížení, konzumního způsobu života a právě polabský venkov a jeho příroda jim nabízí možnost regenerace ve zdravém prostředí. Pro obyvatele Prahy je Polabí snadno a rychle dostupné, a proto je oblast vhodná např. pro víkendovou rekreaci. Zelenka et Pásková (2012) uvádějí, že cestovní ruch může pomoci lidem v dosažení zdravého a aktivního života v harmonii s přírodou, a proto by propagace mohla být zaměřena převážně na rodiny s dětmi, kteří chtějí udělat něco pro své zdraví a přitom nechtějí cestovat daleko, a tudíž je pro ně ideální oblast Polabí. Avšak tato propagace by nesměřovala pouze na obyvatele Prahy, ale i na ostatní potenciální zájemce. Domníváme se, že potenciálními účastníky venkovského cestovního ruchu jsou především tuzemští turisté, takže by propagace měla být cílena převážně na ně. V případě zájmu zahraničních turistů je potřeba mít k dispozici propagační materiály v cizojazyčné verzi.

I přesto, že z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že turisté jsou většinou v Polabí spokojeni s nabídkou služeb v rámci venkovského turismu, je nutné nabídku služeb neustále rozšiřovat a zkvalitňovat. A to z toho důvodu, aby byla oblast konkurenceschopná, protože současná konkurence je dosti silná, jak v národním, tak mezinárodním měřítku. Jen v samotném Středočeském kraji se nachází další dvě konkurenční turistické oblasti. Z dotazníkového šetření vyplývá, že tyto dvě oblasti tvoří značnou konkurenci turistické oblasti Polabí, a to hlavně turistická oblast Střední Čechy - západ, kterou by upřednostnila téměř polovina respondentů dotazníkového šetření při výběru dovolené na venkově před turistickou

oblastí Polabí. Z výše uvedeného odvozujeme, že destinační management oblasti by se měl zaměřit na konkurenceschopnost, což se shoduje s tvrzením Goeldnera et Ritchie (2012), kteří uvádějí, že destinační management je proces, který by měl dbát na dvě základní kritéria, pokud chce být destinace úspěšná na trhu cestovního ruchu. Tato základní kritéria jsou konkurenceschopnost a udržitelnost. Zelenka et Pásková (2012) jsou stejného názoru a uvádějí, že výsledkem destinačního managementu by měly být udržitelné a konkurenceschopné produkty cestovního ruchu.

Z dalších výsledků dotazníkového šetření je patrné, že turisté mají v Polabí největší zájem o cykloturistiku a pěší turistiku, což vychází z nenáročného rovinnatého terénu, který je vhodný pro tyto aktivity. Rovinnatý terén je vhodný především pro rodiny s dětmi. Z uvedených důvodů lze konstatovat, že by bylo vhodné podpořit budování nových cyklostezek a cyklotras. Propagace by mohla být více zaměřena na cykloturistiku a pěší turistiku s tím, že by se zdůrazňovala nenáročnost rovinnatého terénu, který je vhodný i pro rodiny s dětmi, seniory a tělesně handicapované. Respondenti dotazníkového šetření dále uváděli, že by měli zájem o účast na kulturních akcích. V Polabí se koná celá řada kulturních akcí během celého roku. Možná by stálo za zamyšlení zaměřit se na rozšíření nabídky tradičních a folklórních slavností v období mimo sezóny, tedy v podzimních a zimních měsících, což by mohlo přispět ke zvýšení návštěvnosti v tomto období. Respondenti také udávali, že mají zájem o konzumaci podomácku vyrobených produktů a jejich nákup, což souvisí i s ekologickým zemědělstvím a výrobou BIO produktů, což lze podpořit v rámci podpory agroturismu a ekoagroturismu. Dále bychom shledávali jako přínosné více podpořit gastronomický cestovní ruch, který by měl být zaměřen na tradiční regionální pokrmy. Uvítali bychom i větší podporu vinařského turismu na Mělnicku.

Z vlastního průzkumu vyšlo zjištění, že organizace Zlatý pruh Polabí se nejvíce zaměřuje na propagaci vodní turistiky na řece Labi. Avšak z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že pouze 23 % respondentů, by mělo zájem při svém pobytu v Polabí provozovat vodní turistiku. Možná respondenti takto odpovídali, protože v současné době není široká nabídka pro rekreaci na řece Labi a na ostatních vodních plochách v oblasti.

Chtěli bychom ještě upozornit, že v dnešní době se i široká a kvalitní nabídka služeb neobejde bez dobré propagace. A právě nízká propagace venkovského cestovního ruchu v Polabí může vést k malé návštěvnosti oblasti z pohledu venkovského turismu. Není určitě zanedbatelné

zjištění, že téměř 80 % respondentů dotazníkového šetření uvedlo, že neznají turistickou organizaci Zlatý pruh Polabí, která je organizací destinačního managementu v turistické oblasti Polabí a zajišťuje propagaci daného území. Avšak je možné, že někteří respondenti znají propagační materiály vydávané Zlatým pruhem Polabí, ale neznají jejich autora. Zelenka et Pásková (2012) uvádějí, že hlavním úkolem organizací destinačního managementu je koordinované plánování, organizace, komunikace, rozhodovací procesy a regulace cestovního ruchu v dané destinaci. Palatková (2011) k tomu zmiňuje, že „v České republice se vžilo označení destinační management pro označení organizace marketingového řízení destinace“, a dále udává, že destinační management představuje do jisté míry východisko pro marketing destinace. Další výsledky dotazníkového šetření ukázaly, že v současné době skoro každý potencionální turista hledá informace při plánování své dovolené na internetu, a proto je nutné, aby destinační management oblasti, ale i ostatní účastníci venkovského cestovního ruchu (např. podnikatelé v této oblasti) při propagaci efektivně využívali informační a komunikační technologie. Těž stojí za to uvažovat o vylepšení celostátní podpory trvale udržitelného rozvoje a šetrných forem turismu a propagace venkovského turismu jako nástroje ovlivňujícího rozvoj venkova. Při plánování propagace by se mohly dané organizace inspirovat názorem Van der Ploega et al. (2000), kteří tvrdí, že úspěšný rozvoj regionu by měl být založen na regionální sounáležitosti, využití specifík prostředí a historických kořenů, tradic a místního folklóru společně se ztotožněním místních obyvatel a podnikatelů s jejich regionem.

Souhlasíme s tvrzením, které uvádí Bojnec (2004) a to, že v současnosti se venkovský turismus na českém území teprve rozvíjí, ale zdaleka ještě nedosahuje takového významu jako v zemích západní Evropy. Také lze konstatovat, že v západních evropských zemích je na venkovský turismus nahlíženo z užšího pohledu, protože se týká především agroturismu a ekoagroturismu. Právě agroturismus a ekoagroturismus není v České republice rozšířen, což může vycházet z historického vývoje našeho území. Jak uvádí Binek et al (2007), podoba českého venkova se po období socialismu spojeného s kolektivizací značně změnila. A na základě toho se u nás stále nachází převážně jen velké zemědělské podniky a jen zanedbatelné množství malých podniků, které jsou vhodné pro rozvoj agroturismu. Česká republika by mohla hledat inspiraci při rozvoji venkovského cestovního ruchu v zemích západní Evropy, ale i v některých státech východní Evropy. Např. jak uvádí Schermer (2017 [online]), v Rakousku je venkovský turismus spojen s produkcí biopotravin, což je vhodnou variantou, jak podpořit rozvoj méně rozvinutých venkovských oblastí. Dalším vhodným příkladem je

sousední Německo, konkrétně spolková země Bavorsko, kde je venkovský turismus značně rozšířen. Stríbrná (2005) zmiňuje, že zásluhu na rozvoji venkovského turismu v Bavorsku má tamější vláda, která vyčleňuje na realizaci nových projektů nemalé finanční prostředky. V Bavorsku je rozvoj venkovského prostředí podporován i různými soutěžemi mezi obcemi. Z východních zemí lze jmenovat Polsko, ve kterém je podle Robertse (2003) rozvoj venkovského cestovního ruchu značně podpořen zdejšími vládními organizacemi, které zodpovídají za politiku regionálního rozvoje. Obecně lze konstatovat, že zkušenosti ze zahraničí poukazují na skutečnost, že venkovský cestovní ruch je vnímán jako nástroj, který napomáhá k oživení ekonomiky ve venkovských oblastech, a tudíž je potřeba ho podporovat.

Důležitá je spolupráce veřejného sektoru se státním sektorem, což potvrzuje i Douglas (2005), který shledává v politické iniciativě klíčový aspekt rozvoje venkova a konstatuje, že pro místní rozvoj a zajištění dostatečné úrovně infrastruktury, občanské vybavenosti a nabídky služeb je důležitá kvalitní územní samospráva a její spolupráce se soukromým sektorem. Při této spolupráci je nutné zohledňovat různorodost prostoru a porozumět regionálním specifikům. Úkolem pro státní správu by mohlo být zvýšení motivace obyvatel k podnikání ve venkovském turismu a podpora vzdělávání místních v tomto oboru.

České vládní organizace, které zodpovídají za politiku regionálního rozvoje, by měly vyčleňovat dostatečné množství finančních prostředků na rozvoj venkovského turismu, a to jak ze státních zdrojů, tak ze zdrojů Evropské unie. Podle MMR ČR (2017b [online]) se nyní nacházíme v programovacím období 2014 - 2020, ve kterém je naplánováno pro Českou republiku nejvíce finančních prostředků z fondů EU pro odvětví turismu v rámci Integrovaného regionálního operačního programu, a to cca 11,3 mld. Kč. Tyto finanční zdroje slouží na revitalizaci kulturních památek ve vesnických a městských památkových rezervacích, na zatraktivnění parků a na další podobné aktivity. Tyto prostředky jsou určeny pouze pro soukromé vlastníky kulturních památek a stát a kraje jako vlastníky památek. Pro podnikatele je v současném programovacím období nejdůležitější podpora z Programu rozvoje venkova a také Operačního programu Rybářství. Jak uvádí SZIF (Státní zemědělský intervenční fond) (2017b [online]), v rámci Programu rozvoje venkova se jedná o podporu agroturismu, která by měla pomoci k diverzifikaci nezemědělských činností, a tím stimulovat vznik nových pracovních míst. V rámci této podpory lze čerpat finanční prostředky na stavební obnovu, např. obnovu venkovských brownfields, novou výstavbu malokapacitních ubytovacích zařízení, úpravu povrchů, výstavbu odstavných stání nebo nákup a výsadbu

doprovodné zeleně. Na podporu agroturismu je vyčleněno 26 mld. € a tuto podporu mohou využít pouze zemědělství podnikatelé splňující daná kritéria. Podle SZIF (2017a [online]) je cílem OP Rybářství diverzifikace činností podniků akvakultury rozvojem doplňkových aktivit, jako např. nabídka cestovního ruchu spojeného s rybářstvím. Z výše uvedeného lze odvodit, že díky evropským fondům by mělo dojít v rámci cestovního ruchu na území České republiky ke zvýšení počtu nových a zrekonstruovaných zařízení se zaměřením na agroturismus a rybářskou turistiku.

Při zpracování diplomové práce vyvstala řada problémů, přičemž největší z nich souvisel se samotnou otázkou vymezení základních pojmů týkajících se venkovského turismu, a s tím souvisejícím nesnadným řešením daného tématu. Touto záležitostí se zabývá například i Stříbrná (2005), která uvádí, že vyvstávají sporné otázky z důvodu prolínání městského a venkovského cestovního ruchu. Stříbrná (2005) ještě upozorňuje na skutečnost, že v důsledku globalizace, suburbanizace, rozvoje informačních technologií a také s "nevenkovským" charakterem některých aktivit provozovaných v rámci cestovního ruchu na venkově se smazávají rozdíly mezi venkovským a městským prostorem. K tomuto lze ještě dodat, že pravý venkovský cestovní ruch by měl být spojen s autenticitou a udržitelností.

7 Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo identifikovat potenciál turistické oblasti Polabí a jejich předpokladů pro rozvoj venkovského cestovního ruchu a zároveň provést analýzu současného rozvoje venkovského turismu v dané oblasti. Cíl diplomové práce byl splněn a na základě výsledků, které byly následně analyzovány, vyhodnoceny a podrobeny diskuzi, došlo i k potvrzení všech dříve stanovených hypotéz:

- oblíbenost venkovského turismu v České republice neustále stoupá,
- oblast Polabí má vysoký potenciál pro rozvoj venkovského turismu,
- potenciál oblasti není dostatečně využíván,
- návštěvnost oblasti z pohledu venkovského cestovního ruchu není vysoká,
- návštěvnost oblasti v rámci venkovského turismu je velmi ovlivněna sezónností.

Na základě výsledků dotazníkového šetření, vlastního průzkumu trhu a sestavené SWOT analýzy byly zjištěny následující výsledky:

- Polabí má vysoký potenciál pro rozvoj venkovského turismu, který vychází z přírodních a kulturně historických předpokladů oblasti,
- oblast má příznivé lokalizační předpoklady,
- potenciál oblasti není dostatečně využíván,
- návštěvnost polabského venkova není vysoká a má sezónní charakter,
- účastníci venkovského turismu jsou v Polabí převážně spokojeni s nabídkou služeb,
- Polabí má ve Středočeském kraji dvě silně konkurující oblasti, a to Střední Čechy - západ a Střední Čechy - východ,
- turisté v Polabí upřednostňují cykloturistiku a pěší turistiku,
- venkovský cestovní ruch v Polabí není dostatečně propagován,
- existují značné rezervy v činnosti destinačního managementu,
- v Polabí není výrazně rozšířen agroturismus ani ekoagroturismus.

Na základě výsledků práce byly stanoveny návrhy opatření vedoucích ke zlepšení rozvoje venkovského cestovního ruchu v Polabí. Navrhovaná opatření jsou určena především organizaci destinačního managementu zkoumané oblasti, Zlatému pruhu Polabí, který je zodpovědný za rozvoj turismu na tomto území.

Konkrétní návrhy:

- destinační management by měl být zaměřen na konkurenceschopnost a udržitelnost,
- propagace by měla být založena na regionální sounáležitosti, využití specifík prostředí a historických kořenů, tradic a místního folklóru společně se ztotožněním místních obyvatel a podnikatelů s jejich regionem,
- při propagaci efektivně využívat informační a komunikační technologie,
- skupinu potencionálních zájemců o venkovský cestovní ruch v Polabí tvoří zejména tuzemští turisté, konkrétně obyvatelé větších měst, a proto by bylo vhodné se primárně zaměřit na nabídku orientovanou na tuto skupinu,
- cíleně zaměřit propagaci nabídky venkovského turismu v Polabí na občany hlavního města Prahy, protože právě Pražané tvoří vhodnou skupinu potencionálních zájemců o venkovský turismus v této oblasti, což vychází z krátké dojezdové vzdálenosti a dobré dopravní dostupnosti,
- zaměřit se na nabídku krátkodobých pobytů, např. víkendovou rekreaci,
- podpořit budování nových cyklostezek a cyklotras a při propagaci těchto aktivit zdůrazňovat nenáročnost rovinatého terénu, který je vhodný i pro rodiny s dětmi, seniory a tělesně handicapované,
- v mimosezóně rozšířit nabídku tradičních a folklórních slavností,
- zvýšit informovanost místních obyvatel o možnostech finanční podpory, kterou lze v současném programovacím období 2014 - 2020 využít v rámci Programu rozvoje venkova (obnova a nová výstavba zařízení se zaměřením na agroturismus) a v rámci Operačního programu rybnářství 2014 - 2020 (podpora rybářského turismu).

Uvedené návrhy by mohly inspirovat destinační management oblasti k rozvoji venkovského turismu. Dále bychom chtěli konstatovat, že i výsledky dotazníkového šetření jsou pro destinační management přínosné, jelikož obsahují názory potencionálních zájemců o venkovský cestovní ruch v Polabí. Téma diplomové práce je rozsáhlé a mohlo by zahrnovat ještě obšírnější řešení jednotlivých problémů venkovského turismu, avšak jejich řešení by již přesáhlo rámec této diplomové práce.

Na závěr bychom chtěli uvést, že je důležité si uvědomit, že při venkovském turismu dochází jak u podnikatele, tak i u turisty k pěstování úcty k ochraně životního prostředí, bez kterého by venkovský cestovní ruch nemohl existovat.

8 Seznam literatury

8.1 Tištěné zdroje

Bárta, P. 2006. Venkov: mýty a skutečnost. *Revue politika*. 6 (7). 19-25.

Bieger, T., Beritelli, P. 2013. *Management von Destinationen*. 8th ed. Oldenbourg. München. p. 310. ISBN: 9783486721188.

Bína, J. 2010. Aktualizace potenciálu cestovního ruchu. Ústav územního rozvoje. Závěrečná zpráva úkolu B10/CR. Dostupné také z: < <http://www.uur.cz/images/uzemnirozvoj/cestovnuruch/potencialCR/PotencialCR-text.pdf>>.

Bína, J. 2002. Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky. *Urbanismus a územní rozvoj*. 5 (1). 2-11.

Bínek, J., Toušek, V., Galvasová, I., Věžník, A., Kunc, J., Seidenglanz, D., Halásek, D., Řehák, S. 2007. *Venkovský prostor a jeho oživení*. GaREP Publishing. Brno. 140 s. ISBN: 80251195.

Bínek, J., Svobodová, H., Holeček, J., Galvasová, I., Chabičovská, K. 2011. *Synergie ve venkovském prostoru: Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. GaREP Publishing. Brno. 96 s. ISBN: 9788090430808.

Bojnec, Š. 2004. Farm tourism: Myth or reality? In Petrick, M., Weingarten P.: *The Role of Agriculture in Central and Eastern European Rural Development: Engine of Change or Social Buffer?* Institut für Agrarentwicklung im Mittel und Osteuropa. Halle. p. 286-304. ISBN: 3980927040.

Bormann, A. 1931. *Die Lehre von Fremdenverkehr: Ein Grundriss*. Verkehrswissenschaftl. Lehrmittelgesellschaft. Berlín. p. 167.

Ciolac, R., Isac, E., Tonea, E., Hurmuzache, T., Sirbu, C., Martin, S. 2015. Agrotourism - Traditional knowledge and rural biotechnology. *Journal of biotechnology*. 208. 62.

Cohen, E. 1989. "Alternative tourism" - a critique. 127-142. In: Singh, T. V., Theuns, H. L., Go, F. M. 1989. Towards appropriate tourism: the case of developing countries. Peter Lang. Frankfurt am Main. p. 356. ISBN: 3631407947.

Český statistický úřad. 2013. Databáze výsledků sčítání lidu, domů a bytů 2011: průřezové: sčítání lidu, domů a bytů 2011 k 26.3.2011. Český statistický úřad. Praha. ISBN: 9788025023570.

Čertík, M. 2001. Cestovní ruch - vývoj, organizace a řízení. OFF. Praha. 350 s. ISBN: 8023862758.

Dubec, R., Grasseová, M., Řehák, D. 2012. Analýza podniku v rukou manažera. 2. vyd. BizBooks. Brno. 325 s. ISBN: 9788026500322.

Dudák, V., Pavelka, Z. 2012. Agroturistika v České republice: dovolená na venkově. Novela bohemia. Praha. 280 s. ISBN: 9788087683033.

Douglas, D. J. A. 2005. The restructuring of local government in rural regions: A rural development perspective. Journal of Rural Studies. 21 (2). 231-246.

EUROVISION. 2007. Destinační management a vytváření produktů v cestovním ruchu. Strategický rozvoj destinace cestovního ruchu. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Praha. 89s. Dostupné také z: < http://www.mmr.cz/getmedia/c4a98c3d-762a-4c15-adf6-6f8ddc97d08e/GetFile6_3.pdf>.

Galvasová, I. Binek, J., Holeček, J., Chabičovská, K. Szczyrba, Z., Bučinová, L., Fialová D., Galvas, M., Hynek, A., Klapuš, P., Kroupová, K., Labajová, Z., Seidenglanz, D., Sekyrová, L., Smolová, I., Ulrich, M., Tenka, J. 2008. Průmysl cestovního ruchu. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Praha. 264 s. ISBN: 9788087147061.

Goeldner, R. Ch., Ritchie, J. R. B. 2012. Tourism: Principles, practices, philosophies. 12th ed. Wiley. New Jersey. p. 512. ISBN: 9781118215241.

- Hall, C. M., Page, S. J. 2014. The geography of tourism and recreation: environment, place and space. 4th ed. Routledge. New York. p. 458. ISBN: 978415833981.
- Hasman, M., Šíp, J. 2001. Potenciál území k rekreaci. Životné prostredie. 35 (5). 248-252.
- Hrala, V. 2013. Geografie cestovního ruchu. 6. vyd. Idea Servis. Praha. 197 s. ISBN: 9788085970791.
- Iatu, C., Bulai, M. 2011. New approach in evaluating tourism attractiveness in the region of Moldavia (Romania). International Journal of Energy and Environment. 5 (2). 165-174.
- Johnston, R. J., Gregory, D., Pratt, G., Watts, M. 2009. The Dictionary of Human Geography. 5th ed. Wiley-Blackwell. Oxford. p. 976. ISBN: 9780631205616.
- Kotníková, H. 2013. Nové trendy v nabídce cestovního ruchu. Grada. Praha. 207 s. ISBN: 9788024746036.
- Lane, B. 2005. Sustainable Rural Tourism Strategies: A Tool for Development and Conservation. Interamerican Journal of Environment and Tourism. 1 (1). 8-12.
- Lordkipanidze, M. 2002. Enhancing Entrepreneurship in Rural Tourism for Sustainable Regional Development, The Case of Söderslätt region, Sweden. IEE. Lund. p. 103. ISSN: 16501675.
- Mamun, A. A., Mitra, S. 2012. A Methodology for Assessing Tourism Potential: Case Study Murshidabad District, West Bengal, India. International Journal of Scientific and Research Publications. 2 (9). ISSN: 22503153.
- Marsden, T., Sonnino, R. 2008. Rural development and the regional state: Deying multifunctional agriculture in the UK. Journal of Rural Studies. 24 (4). 422-431.
- MMR ČR. 2007. Venkovský cestovní ruch, jeho specifika a podmínky pro rozvoj. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Praha. 123 s. ISBN: 8024511592.

- Nilsson, P. A. 2002. Staying on Farms, An ideological Background. *Annals of Tourism Research*. 29 (1). 7-24.
- Norval, A. J. 1936. *The tourist industry: a national and international survey*. Sir Isaac Pitman and Sons. London. p. 343.
- Ogilvie, F. 1933. The tourist movement. *Journal of the Royal Statistical Society*. 96 (4). 686-688.
- Ohler, N. 2004. *Reisen im Mittelalter*. Wiss. Buchges. Darmstadt. p. 498. ISBN: 9783538071841.
- Orieška, J. 2010. *Služby v cestovním ruchu*. Idea servis. Praha. 405 s. ISBN: 9788085970685.
- Page, S. J., Connell, J., 2014. *Tourism: a modern synthesis*. 4th ed. Cengage Learning EMEA. Andover. p. 497. ISBN: 9781408088432.
- Palatková, M. 2011. *Marketingový management destinací*. Grada Publishing. Praha. 208 s. ISBN: 9788024737492.
- Pásková, M. 2009. *Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu*. 2. vyd. Gaudeamus Univerzita Hradec Králové. Hradec Králové. 298 s. ISBN: 9788074350061.
- Petr, O. 2012. Venkovský cestovní ruch v kontextu rozvoje českého venkova. *Czech Journal of Tourism*. 1 (2). 135-155.
- Phillip, S., Hunter, C., Blackstock, K. 2010. A typology for defining agritourism. *Tourism Management*. 31 (6). 754-758.
- Pulina, M., Dettori, D. G., Paba, A. 2006. Life cycle of agrotouristic firms in Sardinia. *Tourism management*. 27 (5). 1006-1016.
- Ritchie, J., R., B., Crouch, G., I. 2003. *The competitive destination: a sustainable tourism perspective*. CABI. Wallingford. p. 272. ISBN: 9781845930103.

Roberts, L., Hall, D. 2001. Rural tourism and recreation: principles to practise. CABI. Wallingford. p. 256. ISBN: 085199540.

Roberst, L., Hall, D., Mitchell, M. 2003. New directions in rural tourism. Ashgate Publishing, Ltd. Aldershot p. 237. ISBN: 9780754636335.

Ryglová, K. 2009. Cestovní ruch. 2.vyd. KEY Publishing. Ostrava. 187 s. ISBN: 9788074180826.

Shaw, G., Williams, A. M. 2002. Critical issues in tourism: a geographical perspective. 2nd ed. Blackwell Publishers. Oxford. p. 280. ISBN: 0631181318.

Stříbrná, M. 2005. Venkovská turistika a agroturistika. Profi Press. Praha. 65 s. ISBN: 8086726142.

Svobodová, H., Konečný, O., Binek, J., Chabičovská, K., Holeček, J., Galvasová, I., Věžník, A., Hynek, A. 2011. Synergie ve venkovském prostoru. GaREP. Brno. 116 s. ISBN: 9788090430884.

Šimková, E. 2008. Manažerské a marketingové přístupy ve venkovské turistice. Gaudeamus. Hradec Králové. 95 s. ISBN: 9788070415863.

Šíp, J., Vystoupil, J. 2005. Metodika analýzy hodnoty území venkovské prostoru v intencích trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu jako základní nástroj nové rajonizace CR. In Hesková, M., Šittler, E., Dvořák, V. Sborník referátů z 10. mezinárodní konference "Cestovní ruch, regionální rozvoj a školství". Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Tábor. 6 s.

Tchetchik, A., Fleischer, A., Finkelshtain, I. 2006. Rural Tourism: Development. Public Intervention and lessons from the Israeli Experienci. Discussion Paper. Jerusalem. 12 (6). 42s.

Tosun, C. 2002. Host Perceptions of Impacts, A Comparative Tourism Study. Annals of Tourism Research. 29 (1). 231-253.

Van der Ploeg, J. D., Renting, H., Brunori, G., Knickel, K., Mannion, J., Marsden, T., Doers K. D., Sevilla-Guzmán, E., Ventura, F. 2000. Rural Development: from Practices and Policies towards theory. *Sociologia Ruralis*. 40 (4). 391-408.

Vystoupil, J., Holešinská, A., Kunc, J., Maryáš, J., Seidenglanz, D., Šauer, M., Tonev, P., Viturka M., Franěk, P., Tittelbachová, Š., Petříčková, L., Chaloupka, R., Žáčková, P., Kratochvíl, P. 2006. Atlas cestovního ruchu České republiky. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Praha. 16 s. ISBN:8023972561.

Vystoupil, J., Kunc, J., Sauer, M., Tonev, P. 2010. Vývoj cestovního ruchu v ČR a jeho prostorové organizace v letech 1990-2009. *Urbanismus a územní rozvoj*. 13 (5). 93-108.

Wall, G., Mathieson, A. 2006. *Tourism: Change, impacts and opportunities*. 2nd ed. Pearson Education. London. p. 432. ISBN: 0130994006.

Zelenka, J., Pásková, M. 2012. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 2. vyd. Linde. Praha. 768 s. ISBN: 9788072018802.

8.2 Internetové zdroje

CZECHTOURISM. Mapa turistických regionů a oblastí, kontakty. [online]. [cit. 2017-02-18]. Dostupné z: <<http://www.czechtourism.cz/nase-sluzby-pro-vas/spoluprace-s-regiony/mapa-turistickych-regionu-a-oblasti,-kontakty/>>.

Cyklotoulky CZ. [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <<http://knihy.cyklotoulky.cz/regiony/region-stredni-cechy-polabi.php>>.

Český statistický úřad. [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/330152turisticke-regiony>>.

ECEAT International. European Centre for Ecological and Agricultural Tourism. [online]. [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <<http://www.eceat.org/>>.

ECEAT. [online]. [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <<http://www.eceat.cz/>>.

DotaceEU.cz. [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <<http://www.dotaceeu.cz/>>.

MMR ČR. Integrovaný regionální operační program pro období 2014-2020. [online]. 2015 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/207ddc91-a4de-42ff-9d98-27cdf9ef4c5a/PD-IROP-20150604-schvalen-EK_2.pdf?ext=.pdf>.

MMR ČR. Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014-2020. [online]. 2015 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <<https://www.mmr.cz/getmedia/01144b63-0600-43c1-9bf5-cdd487c313fb/MMR-Cestovni-ruch-v-Ceske-republice.pdf>>.

MMR ČR. Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020. [online]. duben 2013 [cit. 2016-12-15]. Dostupné z: <<http://www.mmr.cz/getmedia/08e2e8d8-4c18-4e15-a7e2-0fa481336016/SRR-2014-2020.pdf?ext=.pdf>>.

AOPK ČR. [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <<http://www.ochranaprirody.cz/>>.

Perlín, R. Venkov, typologie venkovského prostoru. [online]. [cit. 2017-01-15]. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/profile/Radim_Perlin/publication/228386326_Venkov_typologie_venkovskeho_prostoru/links/0c96052a5889498e30000000.pdf>.

Prázdniny na venkově. [online]. [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <<http://www.projekt-pnv.cz/>>.

Schermer, M. The Formation of „Eco-regions“ in Austria and the Role of the Structural Fund. [online]. [cit. 2017-02-04]. Dostupné z: <http://orgprints.org/3342/1/schermer_2002_regionet_full_version_3a.pdf>.

SZIF. Operační program Rybářství na období 2014-2020. [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fopr2014%2Fzakladni_informace%2Fprog_dokumenty%2F1436773507128%2F1436773597801.pdf>.

SZIF. Program rozvoje venkova 2014-2020. [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fprv2014%2Fzakladni_informace%2Fprog_dokumenty%2F1467965381155%2F1467965454976.pdf>.

SVAZVT. Svaz venkovské turistiky. [online]. [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <<http://www.svazvt.cz/>>.

Turistické regiony ČR. Okolí Prahy. [online]. [cit. 2017-02-18]. Dostupné z: <<http://www.okoliprahy.tourism.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=74207>>.

UHK. Portál pro cestovní ruch. [online]. [cit. 2016-12-10]. Dostupné z: <<https://www.uhk.cz/cs-CZ/portal-cestovniho-ruchu/Digitalni-knihovna-vzdelavacich-objektu/Udrzitelnost-CR>>.

UNWTO. International Recommendations for Tourism Statistics [online]. New York. UNWTO. 2008 [cit. 2016-11-20]. Dostupné z: <http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesM/SeriesM_83rev1e.pdf>.

Zlatý pruh Polabí. [online]. [cit. 2017-03-06]. Dostupné z: <<http://www.polabi.com/>>.

9 Seznam použitých zkratek

AHR ČR	Asociace hotelů a restaurací České republiky
AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
A.T.I.C. ČR.....	Asociace turistických informačních center
ECEAT.....	Evropské centrum pro eko-agroturistiku
EFRR.....	Evropský fond pro regionální rozvoj
EU.....	Evropská unie
EZFRV.....	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
DMC.....	Společnosti destinačního managementu
CHKO.....	Chráněná krajinná oblast
IROP.....	Integrovaný regionální operační program
MAS.....	Místní akční skupina
MMR ČR.....	Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
OECD.....	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OCR.....	Organizace cestovního ruchu
OP.....	Operační program
OSN.....	Organizace spojených národů
PRV.....	Program rozvoje venkova
TO.....	Turistická oblast
SZIF.....	Státní zemědělský intervenční fond
UNESCO.....	Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu
UNWTO	Světová organizace cestovního ruchu
ZPP.....	Zlatý pruh Polabí

10 Seznam obrázků

Obrázek č. 1 Schéma zobrazující předpoklady cestovního ruchu (UHK, 2016 [online])	10
Obrázek č. 2 Turistický region Okolí Prahy (Turistické regiony ČR, 2017 [online])	33
Obrázek č. 3 Mapa turistické oblasti Polabí (upraveno dle Vystoupila et al., 2006)	34
Obrázek č. 4 Logo ZPP (Zlatý pruh Polabí, 2017 [online])	40
Obrázek č. 5 Vyhodnocení identifikační otázky - bydliště	42
Obrázek č. 6 Vyhodnocení identifikační otázky - vzdělání	43
Obrázek č. 7 Vyhodnocení identifikační otázky - věk	43
Obrázek č. 8 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 1	44
Obrázek č. 9 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 2	45
Obrázek č. 10 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 3	45
Obrázek č. 11 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 4	46
Obrázek č. 12 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 5	46
Obrázek č. 13 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 6	47
Obrázek č. 14 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 7	47
Obrázek č. 15 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 8	48
Obrázek č. 16 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 9	49
Obrázek č. 17 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 10	50
Obrázek č. 18 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 11	51
Obrázek č. 19 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 12	51
Obrázek č. 20 Výsledek dotazníkového šetření - otázka č. 13	52

11 Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Hodnocení podílu potenciálních rekreačních ploch	36
Tabulka č. 2 Analýza vnitřního prostředí turistické oblasti Polabí	53
Tabulka č. 3 Analýza vnějšího prostředí turistické oblasti Polabí	54

12 Seznam příloh

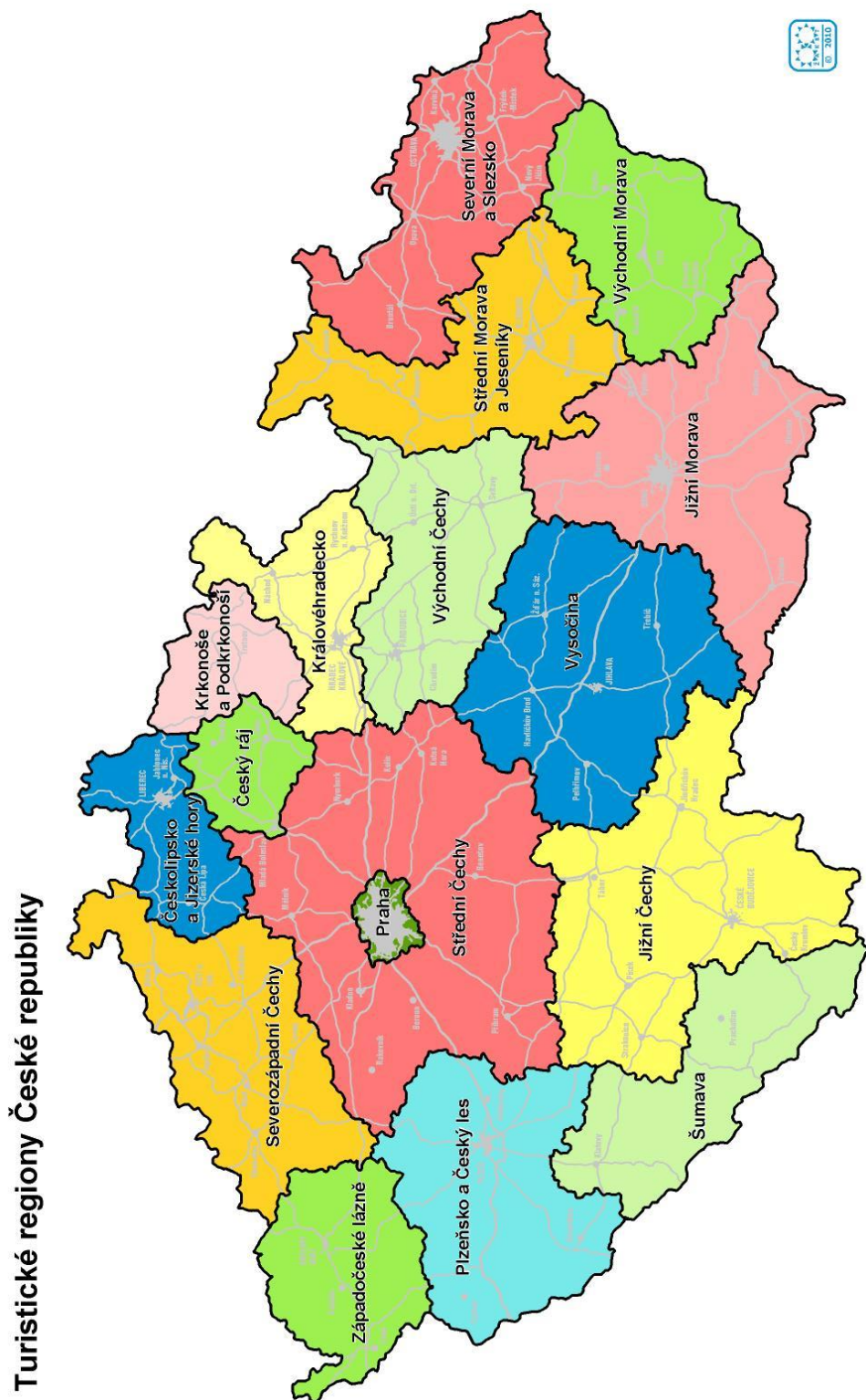
Příloha 1 - Mapa turistických regionů České republiky

Příloha 2 - Mapa turistických oblastí České republiky

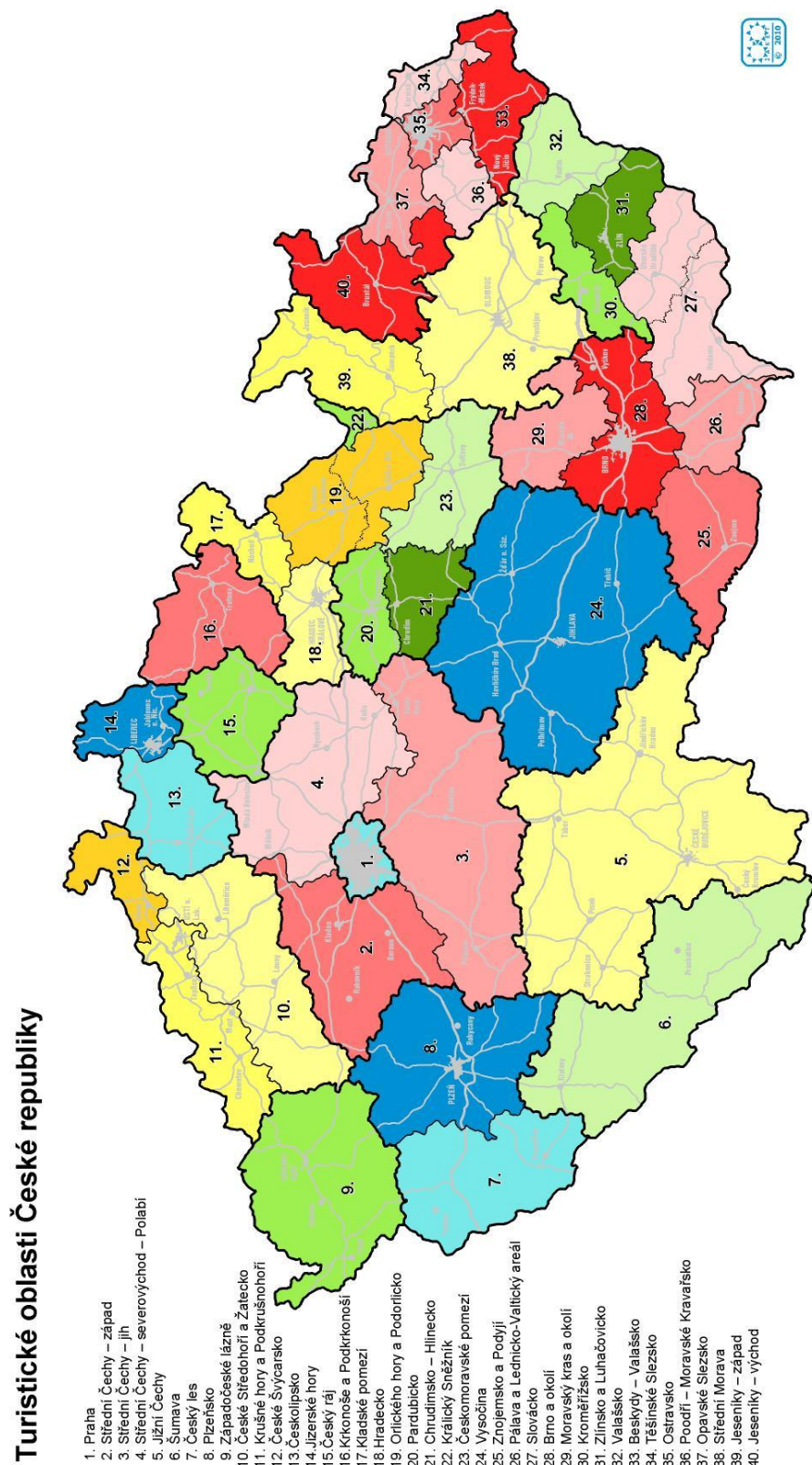
Příloha 3 - Mapa profil cestovního ruchu - Praha a Středočeský kraj

Příloha 4 - Dotazník pro potenciální zájemce o venkovský cestovní ruch

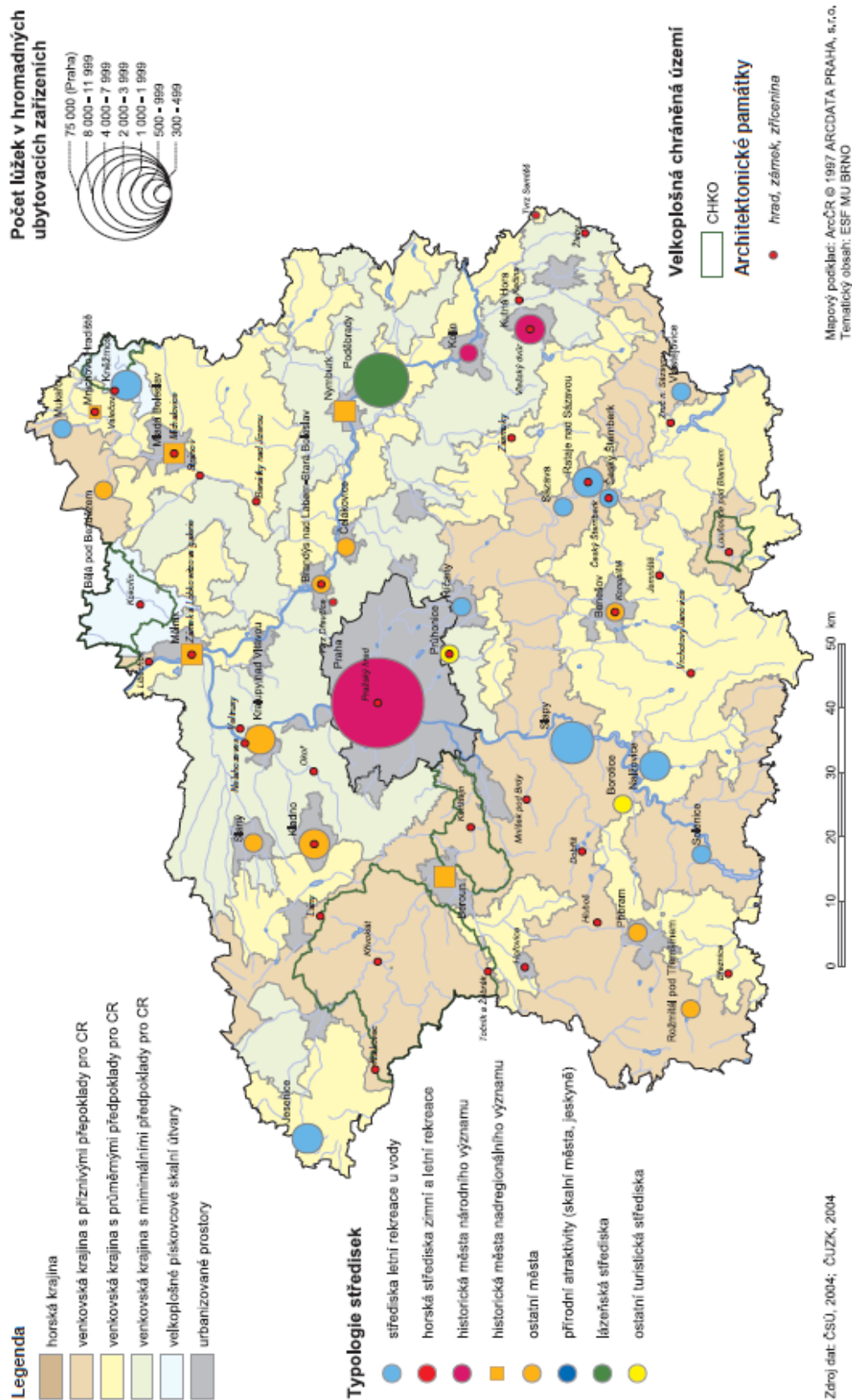
Příloha č. 1 Mapa turistických regionů České republiky (CzechTourism, 2017 [online])

Příloha č. 2 Mapa turistických oblastí České republiky (CzechTourism, 2017 [online])

Příloha č. 3 Mapa cestovního ruchu - Praha a Středočeský kraj (Vystoupil et al., 2006)

Příloha č. 4 Dotazník pro potencionální zájemce o venkovský cestovní ruch

Dotazník

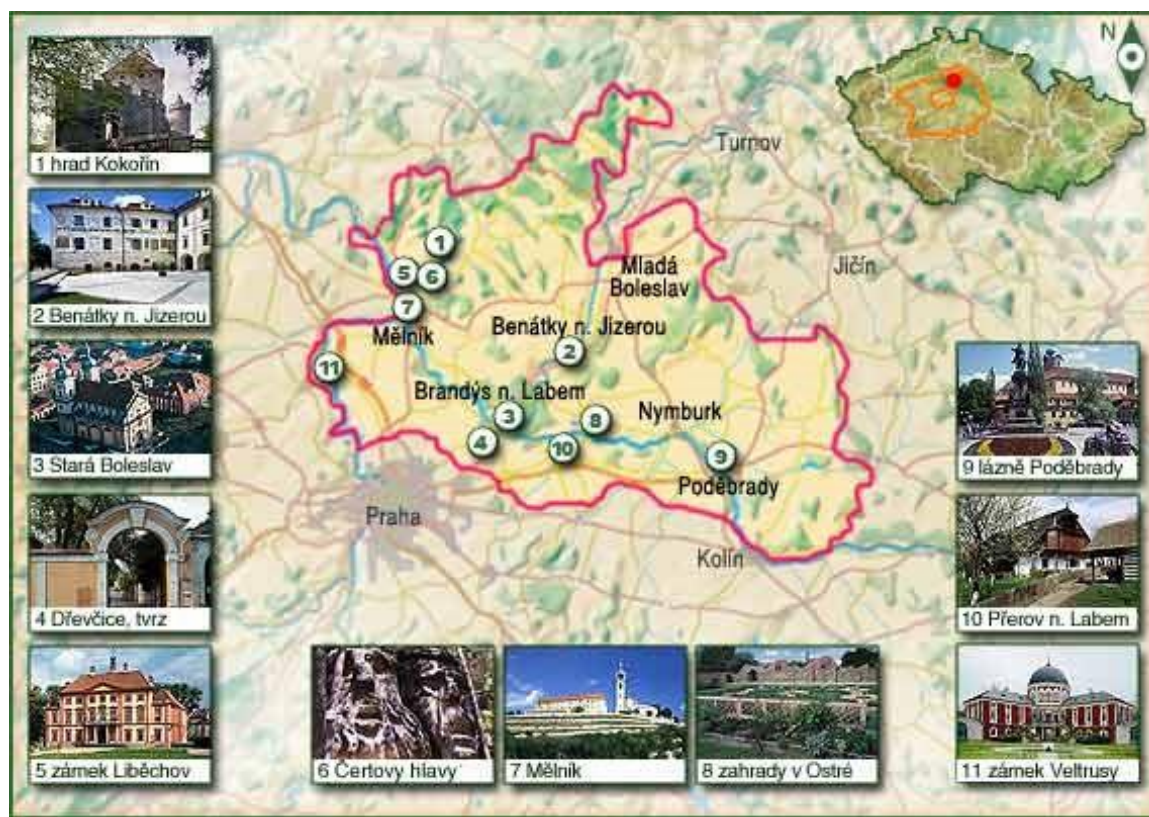
Dobrý den,

jmenuji se Jana Kratochvílová a jsem studentkou 2. ročníku navazujícího magisterského oboru Rozvoj venkovského prostoru na České zemědělské univerzitě v Praze a provádím průzkum, který se zabývá problematikou rozvoje venkovského cestovního ruchu v turistické oblasti Polabí. Nyní bych Vás chtěla požádat o vyplnění mého krátkého dotazníku, který Vám nezabere více než 7 minut. Dotazník je anonymní a výsledky budou sloužit pouze pro účely vypracování mé diplomové práce.

Předem Vám děkuji a přeji příjemný den.

Jana Kratochvílová

*Povinné pole

Obrázek č. 21 Mapa Polabí s vyznačenými turistickými cíli (www.oblast.cz, 2017[online])

1) Pod pojmem venkovský cestovní ruch si lze představit turismus s vícedenním pobytem a rekreačními aktivitami na venkově. Může se jednat o aktivity jako např. pěší turistika, cykloturistika, projížďky na koni, péče o domácí zvířata a konzumace podomácku vyrobených potravin. Máte osobní zkušenosti s tímto typem turismu v oblasti Polabí? *

- ano
- ne

2) Byl/a jste spokojen/a s nabídkou služeb v rámci venkovského turismu v oblasti Polabí? *

- ano
- spíše ano
- ne
- spíše ne
- nenavštívil/a jsem tuto oblast v rámci venkovského cestovního ruchu

3) Jakou turistickou oblast ze Středních Čech byste nejraději zvolil/a při výběru dovolené na venkově? *

- Střední Čechy - západ (CHKO Křivoklátsko, Brdy, Český kras, Koněpruské jeskyně, Karlštejn, Křivoklát, Okoř, Berounka a Vltava aj.)
- Střední Čechy - jihovýchod (CHKO Blaník, okolí Kutné Hory, skanzen v Kouřimi, Konopiště, Český Šternberk, pivovar Velké Popovice, Vltava a Sázava aj.)
- Střední Čechy - severovýchod - Polabí (CHKO Kokořínsko, Mělnicko, okolí Poděbrad, zámek Loučeň, Botanicus Ostrá, skanzen v Přerově nad Labem, Labe aj.)

4) Lákalo by Vás strávit svou dovolenou na venkově v Polabí? *

- ano
- ne
- nevím, neuvažoval/a jsem

5) Znáte turistickou organizaci Zlatý pruh Polabí? *

- ano
- ne

Pokud ano, pokračujte další otázkou, pokud ne, vynechejte prosím následující otázku.

6) Jak hodnotíte propagační materiály Zlatého pruhu Polabí?

- uspokojivě
- průměrně
- neuspokojivě
- nevím

7) Kde nejčastěji hledáte informace při plánování Vaší dovolené?

(Můžete zvolit více možností.)*

- internet
- tisk
- osobní doporučení (přátelé, známí)
- cestovní kanceláře či agentury
- veletrhy cestovního ruchu či jiné propagační akce

8) Jaké rekreační aktivity byste chtěl/a během Vašeho pobytu v Polabí provozovat?

(Můžete zvolit více možností.) *

- pěší turistiku
- cykloturistiku
- vodní turistiku
- projížďku na koni
- pobyt na farmě (pozorování a péče o domácí zvířata)
- konzumaci podomácku vyrobených potravin nebo jejich nákup
- účast při výrobě místních produktů nebo provozování tradičních řemesel
- účast na kulturních akcích (folklórní a tradiční akce - festivaly, slavnosti)

9) Co byste ocenil/a v rámci podpory venkovského cestovního ruchu v Polabí?(Můžete zvolit více možností.) *

- podporu budování nových cyklostezek a cyklotras
- podporu vodního turismu na řece Labi a na jeho přítocích
- podporu agroturismu a ekoagroturismu (budování nových farem a ekofarem)
- pořádání folklórních akcí a tradičních slavností
- podporu propagace turistické oblasti jako celku

10) Vyberte z následující nabídky 3 turistické cíle z Polabí, které považujete v rámci venkovského cestovního ruchu jako nejzajímavější? *

☐ Botanicus Ostrá	☐ Mělnicko
☐ Farma Košík	☐ okolí lázní Poděbrad
☐ Hradištko - jezdecká škola	☐ Rožďalovice - Bučický mlýn
☐ CHKO Kokořínsko	☐ skanzen v Přerově nad Labem
☐ Kersko - Hájenka	☐ zámek Loučeň
☐ Labská cyklostezka	☐ ZOO Chleby
☐ Libice nad Cidlinou - hradiště	☐ nevím

11) Souhlasíte s názorem, že venkovský cestovní ruch v turistické oblasti Polabí je sezónní záležitostí, převládající v jarních a letních měsících? *

- ano
- spíše ano
- ne
- spíše ne

12) Domníváte se, že oblast Polabí využívá naplno svého potenciálu k rozvoji turismu na venkově? *

- ano
- spíše ano
- ne
- spíše

13) V západních zemích Evropy je venkovský turismus velmi rozšířen - souhlasíte s tvrzením, že i v České republice je o tento typ turismu zájem a jeho oblíbenost stále stoupá? *

- ano
- spíše ano
- ne
- spíše ne

Identifikační otázky

14) Pohlaví: *

- žena
- muž

15) Věk: *

- do 18 let
- 18 - 25
- 26 - 49
- 50 - 59
- 60 a více

16) Nejvyšší dosažené vzdělání: *

- základní škola
- SOU (vyučen)
- SOU s maturitou
- VOŠ
- vysokoškolské

17) Bydliště - obec: *